

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง " วาทกรรมวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างคณะรชช.ปี2534และคณะคปค.ปี 2549" ใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) การวิเคราะห์บริบท(Contextual Analysis) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)ประกอบกัน โดยเป็นการตอบปัญหาการวิจัยดังนี้คือ

1. วาทกรรมในช่วงปฏิวัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รชช.) ปี2534 และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ปี2549 เกิดขึ้นภายใต้ปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรมหรือบริบทที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2. ผู้นำคณะปฏิวัติและคณะปฏิวัติระหว่างคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รชช.) ปี2534 และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ปี2549 มีวาทกรรมเพื่อการโน้มน้าวใจอย่างไร

ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ตอบปัญหาการวิจัยทั้ง 2 ข้อดังกล่าวควบคู่กันไป โดยแบ่งเป็นช่วงเหตุการณ์ที่นำมาเปรียบเทียบกันได้ เป็น 4 คู่เหตุการณ์ ดังที่จะได้นำเสนอ ดังนี้

ในการที่จะวิเคราะห์ถึงวาทกรรมในช่วงปฏิวัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รชช.) ปี2534 และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ปี2549นั้น ผู้วิจัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเสนอให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของการปฏิวัติทั้งสองครั้ง ดังนี้

ประวัติความเป็นมาของคณะกรรมการความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รชช.)

คณะ รชช. หรือ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ซึ่งเป็นวันที่คณะ รชช. หรือ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เข้ายึดอำนาจจากคณะรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี การทำงานของกลุ่มนี้ประกอบด้วย บุคคลในเครื่องแบบจากทุกเหล่าทัพ ซึ่งถือเป็นการรวมกำลังของกลุ่มผู้ทำหน้าที่ป้องกันรักษาประเทศอันประกอบด้วยกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ภายใต้การนำของ พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศโดยดำรงตำแหน่งในคณะ รชช. เป็นหัวหน้ารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ นอกจากนี้ยังประกอบด้วยรองหัวหน้าคณะอีก 4 คนดังนี้ คือ พลเอก สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบก พลเรือเอก ประพัฒน์ กฤษณจันทร์ ผู้บัญชาการทหารเรือ พลอากาศเอก เกษตร วิจารณ์ ผู้บัญชาการทหารอากาศ พลเอก อิศรพงศ์ หนูนุกัถิ รองผู้บัญชาการทหารบก เป็นเลขาธิการคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ

ในการเข้ายึดอำนาจครั้งนี้ได้อ้างถึงเหตุผลหลักในการเข้ายึดอำนาจ ดังนี้

1. รัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เต็มไปด้วยการคอร์รัปชัน
2. รัฐบาลทำลายสถาบันทางทหารก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างเหล่าทัพ
3. รัฐบาลเป็นเผด็จการรัฐสภา
4. รัฐบาลทำลายสถาบันทางทหารก่อให้เกิดความแตกแยก
5. รัฐบาลพยายามบิดเบือนคดีลอบสังหารล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ยังมีหลายปัจจัยซึ่งนำมาซึ่งความแตกแยกระหว่างหัวอำนาจทางการเมืองกับหัวอำนาจทางการเมือง โดยมีข่าวลือต่างๆเกิดขึ้น ดังนี้

- การโยกย้ายตำแหน่งของผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งในขณะนั้นคือ พลเอก สุจินดา คราประยูร โดยจะให้พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุดมาดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกแทน

- การที่ฝ่ายรัฐบาลได้อนุมัติให้ พลตรี มนูญ รูปขจร กลับเข้าประเทศและสามารถเข้ารับราชการได้

- แต่งตั้งให้ พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก เป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

- การที่ให้ ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง ออกมาเป็นตัวแทนรักษาภาพพจน์รัฐบาล โดยการเป็นตัวแทนได้ตอบกับฝ่ายทหารอย่างรุนแรง

ต่อมาคณะ รสช.ได้ประกาศกฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักรห้ามมิให้มีการชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า 5 คน และได้ทำการร่างรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรโดยนำมาใช้ปกครองประเทศชั่วคราว ขึ้นไว้ ณ วันที่ 1 มีนาคม 2534 โดยทำการฉีกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าทิ้ง ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่ง รวมทั้งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอดีตรัฐมนตรี โดยมี พล.เอ. สิทธิ จิรโรจน์ เป็นประธานกรรมการ

ต่อมาในวันที่ 2 มีนาคม 2534 คณะ รสช. ได้ทำการเสนอชื่อแต่งตั้ง นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นการคืนอำนาจส่วนหนึ่งให้กับฝ่ายพลเรือน ในช่วงก่อนนั้น ได้มีกระแสข่าวของการที่ พลเอก สุจินดา คราประยูร จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งก็ได้รับการปฏิเสธว่า ไม่มีความประสงค์ที่จะเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ในช่วงรัฐบาลนาย อานันท์ ปันยารชุน ได้ดำเนินการไปเพื่อที่จะมุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจ และมุ่งที่จะพัฒนาฟื้นฟูประเทศอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเข้ามายุติอำนาจของฝ่ายทหารได้สร้างความไม่พอใจแก่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สหรัฐอเมริกา เป็นต้น นอกจากนี้รัฐบาลชั่วคราวชุดนี้ก็ได้ทำการยกเลิกกฎอัยการศึก การทำงานโดยทั่วไปของรัฐบาลชุดนี้สามารถแสดงเจตนาธรรมณ์ได้เด่นชัดว่า ไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจของคณะ รสช.

อาจกล่าวได้ว่า การทำงานของคณะ รสช. ในช่วงแรกๆนั้น ค่อนข้างจะเป็นที่พอใจแก่ประชาชนทั่วไป จนกระทั่งมาถึงการออกรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 15 ซึ่งได้ทำการร่างและตรวจสอบโดยคณะกรรมการที่มาจากแต่งตั้งโดยคณะ รสช. เนื้อหาในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นที่โจษจันกันว่าเป็นการร่างเพื่อบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยมีลักษณะของเผด็จการเข้ามาปะปนในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีลักษณะของการสืบทอดอำนาจโดยเสนอทบทบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญดังนี้

- ให้ประธานวุฒิสภา เป็นประธานรัฐสภา

- นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง และ คณะรัฐมนตรีอาจจะมีหรือไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลยก็ได้
- ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้เสนอแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี
- เปิดโอกาสให้ผู้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าร้ายผิดปกติ ลงสมัครรับเลือกตั้งได้

ให้มีบทบาทเฉพาะการดังนี้คือ

- หัวหน้านายทหารกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้เสนอแต่งตั้ง สมาชิกวุฒิสภา
- ให้สมาชิกวุฒิสภามีจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ให้สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกนายกรัฐมนตรี
- ให้สมาชิกวุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่เทียบเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ให้นายทหารและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ควบตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ และมีข้อยกเว้นให้ดำรงตำแหน่งทางธุรกิจได้อีกด้วย

จากการกระทำดังกล่าว เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันว่าร่างรัฐธรรมนูญเช่นนี้สะท้อนเจตนาในการยึดครองอำนาจต่อไปอีก เพราะถึงจะจัดให้มีการเลือกตั้งและประชาชนจะสนับสนุนบุคคล พรรคการเมือง หรือ นโยบายใด ล้วนแล้วแต่ไม่มีผลต่ออำนาจการปกครองประเทศ ที่จะยังคงอยู่ในมือของนายทหารกลุ่มเดิม ในลักษณะนี้การเลือกตั้งก็เป็นเพียงข้อแก้ตัวแบบขอไปทีกับชาวต่างประเทศเท่านั้น

หลังจากที่ได้มีการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับถาวร คือ ฉบับที่ 5 ขึ้นก็ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น ในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ซึ่งผลการเลือกตั้ง นาย ณรงค์ วงวรรณ ถูกพิจารณาว่าไม่มีความเหมาะสมบางประการเนื่องจากในขณะนั้น มีกระแสข่าวเกี่ยวกับว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด

ซึ่งมีบางประเทศไม่ยอมรับถึงขั้นไม่ออกหนังสือเดินทางให้เข้าประเทศของตน เป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ขึ้นมา ซึ่งพรรคร่วมรัฐบาลทั้ง 5 พรรคในขณะนั้นได้แก่ พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคสามัคคีธรรม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร ได้ร่วมกันเสนอชื่อ พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2535

เหตุการณ์ดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจในชั้นรุนแรงแก่ประชาชน เนื่องจากก่อนหน้านั้น พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้ปฏิเสธที่จะเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการ ขบวนการของความรุนแรงได้เริ่มจากร้อยตรี ฉลาด วรฉัตร เริ่มอดอาหารประท้วงในวันที่ 8 เมษายน 2535 ที่หน้ารัฐสภาพร้อมด้วยประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง เหตุการณ์ดังกล่าวได้เริ่มทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ เมื่อพลตรี จำลอง ศรีเมือง ได้ร่วมอดอาหารประท้วงร่วมกับประชาชนอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อเรียกร้องให้ นายกรัฐมนตรี ซึ่งก็คือ พลเอก สุจินดา คราประยูร ลาออก และให้มีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้ง การเรียกร้องดังกล่าวไม่ได้รับการยินยอมแต่อย่างใด จากฝ่ายนายกรัฐมนตรี และพรรคร่วมรัฐบาลในขณะนั้น จนกระทั่งคืนวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 ได้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างประชาชน นิสิตนักศึกษา ทหาร ตำรวจ ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนั้นถือเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ การนองเลือดครั้งยิ่งใหญ่ของการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในหน้าประวัติศาสตร์ไทยก็ต้องจารึกไว้อีกครั้ง

เหตุการณ์นี้ได้สร้างความกดดันรุนแรงแก่ประชาชนรวมทั้งความเศร้าโศก สะเทือนใจ และไม่พอใจที่มีต่อกลุ่มทหาร ตำรวจ และ พรรคร่วมรัฐบาลในครั้งนั้น เหตุการณ์สู้รบได้กระทำกันอย่างต่อเนื่อง จนถึงวันที่ 20 พฤษภาคม เมื่อมีกระแสพระราชดำรัสจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานแก่ พลเอก สุจินดา และ พลตรีจำลอง ซึ่งทั้งสองถือเป็นตัวแทนของทั้งสองฝ่ายให้ร่วมมือกันแก้ปัญหาโดยประนีประนอม

ในที่สุด พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2535 การลาออกครั้งนี้สร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก หลังจากนั้นรัฐสภาก็ได้ทำการแก้ไขรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้เหมาะสม ต่อมาประธานรัฐสภาก็ได้เสนอชื่อแต่งตั้ง นาย อานันท์ ปันยารชุน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลชั่วคราวอีกสมัยหนึ่งเพื่อทำการบริหารประเทศและควบคุมการเลือกตั้งที่มีขึ้นในวันที่ 13 กันยายน 2535

ประวัติความเป็นมาของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)

ถึงแม้จะมีกระแสวิพากษ์วิจารณ์มากมายเกี่ยวกับความไม่พอใจในการปกครองระบอบรัฐบาลของพ.ต.ท.ทักษิณ แต่คนส่วนใหญ่ก็เชื่อว่าพ.ต.ท.ทักษิณ ได้ถอดสลักปฏิวัติแล้ว เนื่องจากตลอดเวลาที่พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรีมา 6 ปี ด้วยการตั้งทหารเพื่อนร่วมรุ่น ตท.10 ให้คุมกำลังสำคัญ โดยเฉพาะหน่วยปฏิวัติในกรุงทั้งหมด และยาวนาน โดยไม่วางใจเปลี่ยนมือให้ใครรวมทั้งให้การสนับสนุนทหารหลายคนขึ้นเป็นปีกในห้าเสื่อของแต่ละเหล่า และเป็น ผบ.เหล่าทัพทั้งหมด จึงไม่น่าจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้หรือมีทหารกลุ่มไหนกล้าที่จะลุกขึ้นมาทำการปฏิวัติ

อีกทั้งเมื่อพิจารณาไปถึง ผบ.เหล่าทัพที่คุมกำลัง ไม่น่าจะเป็น พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผบ.ทบ. พล.ร.อ.สถิตพันธ์ุ เกยานนท์ ผบ.ทร. พล.อ.อชิต พุกผาสุข ผบ.ทอ. และ พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ ผบ.ตร. ล้วนเป็นคนที่ พ.ต.ท.ทักษิณมีความคุ้นเคยรู้จักกันดีในฐานะที่ทักษิณเป็นรุ่นน้อง

แม้ครั้งหนึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณเคยยอมรับว่ามีคนเตือนเรื่องการแต่งตั้งนายทหาร และนายตำรวจที่เป็นเพื่อนร่วมรุ่น ตท.6 เดียวกันหมดขึ้นเป็น ผบ.เหล่าทัพ และ ผบ.ตร. พร้อมกันทั้งหมดนั้น อาจเป็นอันตรายต่อเก้าอี้นายกฯ ก็ตาม แต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ก็เชื่อมั่นในเรื่องนี้บุญคุณ

ระยะเวลาก่อนที่จะมีการปฏิวัติเกิดขึ้น มีแหล่งข่าวบางแห่งนำเสนอเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะมีการปฏิวัติ แต่อย่างไรก็ตาม ข่าวที่ถูกนำเสนอออกมานั้น ส่วนใหญ่จะนำเสนอในหนังสือพิมพ์ และ เว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต เนื่องจาก พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน ก็ได้ออกมาปฏิเสธข่าวลือนั้น โดยปฏิเสธว่าไม่มีมูลความเป็นจริงแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามการเสนอข่าวเกี่ยวกับประเด็นข่าวลือนี้แม้ว่ายังไม่ได้เกิดขึ้นจริง แต่ก็ถือว่าเป็นการหยิบยกประเด็นใหม่ขึ้นมาในสังคมทำให้ประชาชนผู้รับสารได้เบนความสนใจมาที่ประเด็นการปฏิวัตินี้ ดังที่หนังสือพิมพ์ได้เสนอข่าวไว้ ดังนี้

หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 14 กันยายน 2549 พาดหัวข่าวว่า

“ ผบ.ทบ. ซีแผนปลดปฏิวัติ เกมข่าวลวง! หวังดักคอบทหารไม่ให้ทำ ”

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับวันที่ 15 กันยายน 2549 พาดหัวข่าวว่า

“ ลือหึ่งปฏิวัติ ผบ.ทบ.ปฏิเสธ “

อย่างไรก็ตามคืนก่อนการปฏิวัติเกิดขึ้นเมื่อตามท้องถนน และสถานที่สำคัญต่าง ๆ ได้ถูกกำลังทหาร และรถถังเข้ายึดนั้น ประชาชนทั่วไปเข้าใจว่า เป็นกำลังของฝ่ายรัฐบาลที่ออกมาดูแลความเรียบร้อย มาควบคุมดูแลกลุ่มผู้ทำการปฏิวัติ จนเมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ออกแถลงการณ์ประกาศการยึดอำนาจรัฐบาลทาง ททบ.5 ในเวลาประมาณ 11.00 น. นั้นเอง ประชาชนจึงเข้าใจสถานการณ์ที่แท้จริง

ค่ำของวันที่ 19 กันยายน ก่อนการประชุมใหญ่ของพันธมิตรประชาธิปไตย ในเย็นวันที่ 20 กันยายน มีกระแสข่าวลือออกมาอย่างหนักว่า ทหารจะก่อการปฏิวัติ กระแสดังกล่าวได้ระบุถึงการเคลื่อนกำลังของหน่วยทหารหลายแห่ง อาทิ

1. เคลื่อนจากหน่วยบัญชาการศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี
2. เคลื่อนจากกองทัพภาคที่ 3 จำนวน 4 กองพัน
3. เคลื่อนจากกรมทหารราบที่ 31 รักษาพระองค์ กองทัพภาคที่ 1 จำนวน 5 กองพัน
4. เคลื่อนกำลังพลจากกองพันทหารม้าที่ 23 และ กองพันทหารม้าที่ 24 จากกองพลทหารม้าที่ 2 รักษาพระองค์
5. เคลื่อนกำลังจากกองพลทหารราบที่ 9 จ. กาญจนบุรี

ก่อนข่าวลือจะแพร่ออกไป ได้มีเบาะแสที่ไม่ปกติบางกรณีเกิดขึ้น โดยในช่วงเช้าของวันเดียวกัน พล.ต.อ. ชิดชัย วรรณสถิตย์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้เรียกประชุมผู้บังคับบัญชาการทหารเหล่าทัพเพื่อหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ภาคใต้ แต่ปรากฏว่าไม่มีผู้บัญชาการเหล่าทัพเข้าร่วมแม้แต่คนเดียว

ปรากฏการณ์ดังกล่าวถูกรายงานไปยังแกนนำสำคัญในรัฐบาลทันที และแกนนำเหล่านั้นแสดงความไม่พอใจเป็นอย่างมาก และสั่งให้มีการตรวจสอบข่าวอย่างเคร่งเครียด

เมื่อนั้นเอง เริ่มทำให้ข่าวการปฏิบัติแพร่พรายออกมาสู่ภายนอก ด้านหนึ่งถูกมองว่าเป็น การจงใจให้ข่าวนี้ออกมาเพื่อตักคอก หากมีผู้ใดคิดจะกระทำการใดจริง ขณะที่อีกกระแสหนึ่งระบุว่า อาจจะเป็นการห่วงไหวและไม่มั่นใจของฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะพรรคไทยรักไทยที่มุ่งตรวจสอบ ชาวกันอย่างละเอียด ในขณะที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ก็ได้มีการ ตัดสินใจเลื่อนเที่ยวบินเพื่อเดินทางกลับประเทศไทยให้เร็วขึ้น

ท่ามกลางกระแสข่าวการปฏิบัติดังกล่าว พล.อ.พรชัย กรานเลิศ ผู้ช่วยผู้บัญชาการ ทหารบก และ พล.อ.จุมพล มั่นหมาย ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองเดินทางเข้าพบ พล.อ.สนธิ บุญรติกุลิน ผบ.ทบ. ที่บ้านเกษะโกมล โดยไม่ทราบวัตถุประสงค์ แต่เมื่อได้ตรวจสอบไปยังทหาร คนสนิทของ ผบ.ทบ.แล้ว กลับได้รับการแจ้งว่าไม่มีการเข้าพบแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามเมื่อเวลา 20.45 น. มีผู้สื่อข่าวสังเกตการณ์ที่กองบัญชาการกองทัพบก เห็น รถบัสบรรทุกทหารพร้อมอาวุธครบมือ 30 คัน เดินทางเข้ามาโดยไม่ทราบวัตถุประสงค์

ตั้งแต่เวลา 21.00 น. รายการภาคปกติของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ถูกตัดออกจน หมด ทั้งรายการเมืองไทยวาไรตี้ที่เป็นรายการสด รวมถึงรายการบุษบาภิรมย์ที่จะต้องออกอากาศ ในเวลา 22.00 น. และมีการเปลี่ยนเป็นเปิดเพลงพระราชนิพนธ์ และบทเพลงเกี่ยวกับสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวตลอดระยะเวลาที่นั้น ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติอย่างมาก

ต่อมาเวลาได้มีกำลังทหารแต่งกายชุดพราง สวมหมวกบาเรตตีสีดำ พร้อมอาวุธปืนเอ็ม 16 และเอชเค 33 ประมาณ 70 นาย ยืนล้อมสถานีไทยคม หมู่ 8 ถนน รัตนวิเบศร์ จังหวัด นนทบุรี โดยกันไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าไปอย่างเด็ดขาด ส่วนด้านหน้าสถานีมีรถยเอ็มซี เขียนข้างรถว่า ปตอ.พัน6

จนกระทั่งเวลา 22.25 น.กำลังทหารจำนวนหนึ่งกระจายกำลังเข้ามายังทำเนียบรัฐบาล และ กระจายยืนล้อมบริเวณตึกไทยคู่ฟ้าและบริเวณอื่น ซึ่งเป็นห้องทำงานของนายกรัฐมนตรี ต่อมากองกำลังทหารจาก ม.พัน 4 รอ. และกองกำลังป่าหวาย ประมาณ 50 นาย ได้กระจายกำลัง บุกเข้าทำเนียบรัฐบาล และ บอกให้ตำรวจสันติบาลที่ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำ ทำเนียบ และกลุ่มผู้สื่อข่าวให้ยืนรวมกลุ่มกันที่หน้าตึกไทยคู่ฟ้า โดยขอร้องให้ทุกคนอยู่ในความ สงบ พร้อมกับถืออาวุธปืนเอ็ม 16 ยี่มคุมเชิงไว้ จากนั้นจึงกระจายกำลังล้อมรอบตึกไทยคู่ฟ้า ตึก สันติไมตรี และ ตึกบัญชาการ รวมถึงบริเวณอื่นๆรอบทำเนียบรัฐบาลโดยในการบุกเข้ายึดทำเนียบ รัฐบาลครั้งนี้ ไม่มีผู้ใหญ่อยู่ในทำเนียบเลย มีเพียงตำรวจสันติบาลประจำการอยู่เพียงไม่กี่คน

เท่านั้น โดยหลังที่ทหารยื่นคุมตัวตรวจสอบและผู้สื่อข่าวเป็นประมาณ 20 นาทีจึงอนุญาตให้ผู้สื่อข่าวกลับบ้านได้

อีกด้านหนึ่งบริเวณหน้ากองพล ปตอ. แยกแยกกาย รถถังนับสิบคัน รถจี๊ปติดปืนแบบสิงห์ทะเลทราย และรถบรรทุกทหาร เคลื่อนออกมาบริเวณสี่แยกแยกกาย สร้างความตื่นระทึกแก่ผู้ใช้ถนน ในขณะที่เดียวกันมีทหารในชุดสนามลายพรางจากหน่วยรบไม่ทราบสังกัดและกำลังตำรวจ พร้อมอาวุธครบมือกว่า 20 นาย เข้าควบคุมห้องข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ถนน พระรามเก้า พร้อมไม่ให้บุคคลใดเข้าออก และ ห้ามทำการรอกอากาศ แต่ไม่ได้ทำร้ายหรือ คุกคามใดๆ โดยกล่าวว่าที่กระทำเช่นนั้นเนื่องจากต้องการให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องแพร่ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงภารกิจ

เมื่อเวลา 22.20 น. พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ออกอากาศด้วยระบบทางไกลจาก นคร นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โดยอ่านประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร แต่ยังไม่จบก็ถูกตัดสัญญาณไป

และเมื่อเวลา 23.00 น. โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจได้เผยแพร่ข้อความผ่านโทรทัศน์ทุกช่อง และถ่ายทอดเสียงทางวิทยุ ระบุว่า

“เนื่องด้วยขณะนี้ คณะปฏิรูปการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อันประกอบด้วย ผู้บัญชาการเหล่าทัพ และ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้เข้าควบคุมสถานการณ์ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลไว้ได้แล้ว และไม่มีการขัดขวางเพื่อนเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงขอความร่วมมือจากประชาชนในการให้ความร่วมมือ และ ขอภัยในความไม่สะดวกมา ณ ที่นี้”

ขณะเดียวกัน สถานที่ราชการสำคัญอยู่ที่บริเวณ ถนน ราชดำเนินได้ถูกปิดล้อมด้วยกำลังทหารจนหมด ส่วนที่ลานพระบรมรูปทรงม้ามีรถถังสองคัน จอดขวางอยู่หน้ากองทัพภาคที่ 1 ปิดการจราจรให้ใช้ถนนศรีอยุธยาถนนที่จะไปทางรัฐสภาเท่านั้น

ประชาชนนับร้อยคนที่เดินทางไปสักการะพระบรมรูป รัชกาลที่ 5 ได้เข้าไปรุมล้อมรถถัง และใช้กล้องถ่ายรูปในโทรศัพท์มือถือถ่ายภาพไว้ แต่ทหารก็มีได้ว่าจะไร เพียงแต่นั่งอยู่บนรถถังให้ประชาชนถ่ายรูปได้ตามสบาย และบรรยากาศของการปฏิบัติก็กลับกลายเป็นภาพของมิตรภาพระหว่างประชาชนกับกลุ่มทหารที่ทำการปฏิบัติ

สาเหตุของการปฏิวัติครั้งนี้ พล.อ.สนธิ ระบุว่า เพราะเสียงเรียกร้องของประชาชนที่ให้ทหารออกมาแก้ไขคลี่คลายสถานการณ์บ้านเมือง ก่อนหน้านี้ พล.อ.สนธิ เปิดเผยว่าได้รับจดหมายจากประชาชนจำนวนมากเรียกร้องให้ทหารออกมายึดอำนาจ และแก้ไขปัญหของบ้านเมือง โดยจำนวนจดหมายนั้นกอง และเก็บเต็มลิ้นชักโต๊ะทำงานในห้อง ผบ.ทบ. และวางกองไว้อีกจำนวนมาก แต่ก็ยังอดทนอยู่ โดยกองทัพได้รับกระแสร้องเรียนมาจนนับครั้งไม่ถ้วน ซึ่งสาเหตุหลักของการปฏิวัติในครั้งนี้ได้แก่

1. การบริการราชการแผ่นดินอันส่อไปในทางทุจริต ประพฤติมิชอบ
2. หน่วยงานและองค์กรอิสระถูกรวบงำทางการเมือง
3. ไม่สามารถตอบสนองเจตนารมณ์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
4. หมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์

อย่างไรก็ตามเหตุผลของการปฏิวัติในครั้งนี้จะได้อาจแสดงให้เห็นอย่างละเอียดต่อไปในแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในส่วนต่อไปเป็นการนำเสนอผลการวิจัยในช่วงปฏิวัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รสช.) ปี 2534 และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ปี2549 เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและต่างของวาทกรรมภายใต้บริบทปัจจัยต่างๆ และการสื่อสารเพื่อการการโน้มน้าวใจผ่านวาทกรรม โดยแบ่งเป็น 4 คู่เหตุการณ์ ดังนี้

1. สาเหตุของการปฏิวัติและวันปฏิวัติ

แสดงถึงวาทกรรมในช่วงวันเวลาที่มีเหตุการณ์การปฏิวัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รสช.) ปี2534 และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ปี2549

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบทรัพย์สิน

แสดงถึงวาทกรรมในช่วงที่มีการแต่งตั้งประธานและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ในช่วงการปฏิบัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รชช.) ปี2534 และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ปี2549 เพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริงถึงการทุจริตในกรณีต่างๆที่เกิดขึ้น

3. รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และนายกรัฐมนตรีที่มาจากการแต่งตั้ง

แสดงถึงวาทกรรมของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รชช.) ปี2534 และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ปี2549 ที่มีความเกี่ยวข้องกับการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และ การเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

4. ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและการสืบต่ออำนาจ

แสดงถึงวาทกรรมของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รชช.) ปี2534 และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ปี2549 ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นที่มีต่อการวิพากษ์วิจารณ์และความไม่พอใจของประชาชนซึ่งนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมืองและความบอบช้ำของชาติ

1.สาเหตุของการปฏิวัติและวันปฏิวัติ

จากแถลงการณ์ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รชช.) ปี2534 พบว่าเหตุผลของการปฏิวัติรัฐประหารของรชช. ได้แก่

- รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเต็มไปด้วยการคอร์รัปชั่น
- รัฐบาลทำลายสถาบันทางทหารก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างเหล่าทัพ
- รัฐบาลเป็นเผด็จการรัฐสภา
- รัฐบาลทำลายสถาบันทางทหารก่อให้เกิดความแตกแยก
- รัฐบาลพยายามบิดเบือนคดีลอบสังหารล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์

(ที่มา : แถลงการณ์คณะรักษาความสงบฯ ฉบับที่1)

จากแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ปี2549 พบว่าเหตุผลของปฏิวัติรัฐประหารของคปค.มีความคล้ายคลึงกันในหลายประการ ได้แก่

- การบริการราชการแผ่นดินอันส่อไปในทางทุจริต ประพฤติมิชอบ
- หน่วยงานและองค์กรอิสระถูกครอบงำทางการเมือง
- ไม่สามารถตอบสนองเจตนารมณ์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- หมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์

(ที่มา : แถลงการณ์คณะปฏิรูปฯ ฉบับที่1)

จากการวิเคราะห์เหตุผลที่คณะปฏิวัติรัฐประหารทั้งสองคณะ พบว่ามีความคล้ายคลึงกัน อยู่หลายประการด้วยกัน ประการแรกคือ เหตุผลสำคัญที่ทำให้ทั้งสองคณะทำการปฏิวัตินั้น เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเหตุผลนี้ทั้งสองคณะได้ยกขึ้นมาเป็นประเด็นแรกในการชี้แจง ท่ามกลางบริบทของสังคมไทยทั้งในสมัยก่อนที่มีการปฏิวัติของรชช.และในปัจจุบันที่มีการ รัฐประหารของคปค.นั้น ล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นภายใต้บริบทของความตึงเครียดทางการเมืองการ ปกครองไทย ท่ามกลางบริบทที่ว่าประเทศชาติกำลังเสื่อมถอยลงเนื่องจากการทำงานของ ข้าราชการการเมืองที่ไม่สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องทำให้ ประเทศชาติไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ นำไปสู่ความไม่พอใจของประชาชนใน สังคม

ในสมัยคปค.จะสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนมากกว่าสมัยรชช.ถึงความไม่พอใจของ ประชาชนของประชาชนที่มีต่อระบอบการปกครองโดยคณะรัฐบาลเดิม โดยมีวาทกรรมด้านการ ทำงานของระบบทักษิณอย่างชัดเจน ทั้งนี้เริ่มจากสื่อเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดภาพความจริงทางสังคม (Construction of Social Reality) ส่งผลให้ประชาชนเริ่มหันมาสนใจเรื่องการปฏิบัติงานของ รัฐบาลในสมัยทักษิณมากขึ้น เห็นได้ชัดจากการนำเสนอประเด็นวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงาน ของรัฐบาลสมัยทักษิณผ่านรายการ "เมืองไทยรายสัปดาห์" ที่ดำเนินรายการโดย นาย สนธิ ลิ้มทองกุล และ นางสาว สโรชา พรอุดมศักดิ์ ซึ่งในเดือน กันยายน พ.ศ. 2548 หลังจากที่ทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ระบุว่ารายการเมืองไทยรายสัปดาห์ และถูกฟ้องร้องโดยนายกรัฐมนตรีขณะนั้นทักษิณ ชินวัตร ทั้งคดีแพ่ง และคดีอาญา เป็นจำนวนเงินรวม 2,000 ล้านบาท ด้วยข้อหาหมิ่นประมาท และดูหมิ่น เพื่อให้หยุดกล่าวพาดพิงถึงการคอร์รัปชันของรัฐบาล นาย สนธิได้จัดรายการของตนเอง ขึ้นมาใหม่ ในชื่อว่า เมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร โดยจัดเป็นเวทีนอกสถานที่ ณ หอประชุมเล็ก และ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ลุมพินีสถาน เวทีลีลาศ สวนลุมพินี ทุกคืนวันศุกร์ โดยเนื้อหาของรายการเปลี่ยนไปจากเดิม เป็นการกล่าวถึงการคอร์รัปชันของนายกรัฐมนตรี รัฐบาล และเครือญาติมิตร เพียงอย่างเดียว ภายใต้สโลแกน "เราจะสู้เพื่อในหลวง" "ถวายคืนพระราชอำนาจ" และ "ขอเป็นยามเฝ้าแผ่นดิน" ทำให้มีผู้สนใจเข้าชมรายการเป็นจำนวนมาก โดยการ ดำเนินรายการนี้จะมีลักษณะเป็นการตั้งคำถามต่อรัฐบาลทักษิณในประเด็นที่จะนำความสงสัยมา แก่ประชาชนต่างๆ เช่นกรณี ทุจริตซีทีเอ็กซ์ การแปรรูป กฟผ. การจัดการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม ในเดือน เมษายน ปี2549 และ การขายหุ้นให้กับต่างชาติ

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนที่ความรุนแรงขึ้นและเหตุการณ์ล่องเลยมาถึงปี 2550 ซึ่งกระแสการคัดค้านการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และกระแสการเรียกร้องให้ลาออกจากตำแหน่งมีเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทำให้วาทกรรมด้านการทำงานของรัฐบาลเดิมมีมากขึ้นและชัดเจนขึ้น ซึ่งวาทกรรมด้านรัฐบาลทักษิณที่เกิดขึ้นนี้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้วาทกรรมการปฏิวัติรัฐประหารของคปค. ในครั้งนี้สำเร็จลงได้โดยไม่มี ความรุนแรงเกิดขึ้น

ดังที่กล่าวข้างต้นว่าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และ คณะปฏิรูปการปกครอง ถือว่าเข้ามาปฏิบัติการปฏิวัติยึดอำนาจในเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากก่อนหน้านั้นมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงการทำงานที่ไม่เหมาะสมของรัฐบาลก่อนหน้ามาพอสมควร จนกระทั่งถึงเวลาที่ถือว่าเป็นจุดอ้อมตัวของแต่ละยุคสมัย ดังนั้นเมื่อเกิดการปฏิวัติยึดอำนาจ แม้ว่าประชาชนบางส่วนจะไม่ได้เห็นด้วยว่าการปฏิวัติจะเป็นทางออกของปัญหาเสมอไป แต่ก็พอที่จะเข้าใจรับได้ เนื่องจากต่างฝ่ายต่างก็เอือมระอา กับสภาพการเมืองการปกครองในสมัยดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้นการปฏิวัติของทั้งสองคณะนี้จึงไม่ได้รับการต่อต้านหรือคัดค้านมากนัก หากแต่การปฏิวัติยึดอำนาจในสมัย รสช. นั้นประชาชนและสื่อต่างๆมิได้แสดงออกถึงการสนับสนุนการปฏิวัติชัดเจนเท่ากับสมัยปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นผ่านการนำเสนอข่าวของสื่อ และการสนับสนุนของประชาชนที่เห็นด้วย ดังนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 20 กันยายน 2549 พาดหัวข่าวว่า

“ คณะปฏิรูปนำทหารปฏิวัติ ”

“ ทหารมาแล้ว ”

นอกจากนี้สื่อมีการสร้างภาพลักษณ์ให้กับการปฏิวัติว่าเป็นการปฏิวัติที่ไม่มี ความรุนแรงเกิดขึ้นท่ามกลางความพอใจของประชาชนชาวไทย และเป็นที่น่าสนใจของต่างชาติ ซึ่งการนำเสนอข่าวของสื่อเช่นนี้เป็นการช่วยสนับสนุนวาทกรรมของคปค. ที่พยายามจะสร้างวาทกรรมให้ประชาชนรู้สึกว่าการปฏิวัติในครั้งนี้เป็นการกระทำที่ถูกต้องดีงาม สังเกตได้จากหนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวบรรยายสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิวัติไว้ เช่น

“ ชื่นชมไทย อิวาน ลูบิซิช นักเทนนิส นักเทนนิสอันดับ 3 ของโลก และ เบนจามิน เบก เกอร์ นักเทนนิส ดาวรุ่งชาวเยอรมัน ที่มาร่วมแข่งขันเทนนิสไทยแลนด์โอเพ่น ไปถ่ายรูปร่วมกับรถถังที่ลานพระบรมรูปทรงม้าที่ลานพระบรมรูปทรงม้าเป็นที่ระลึก และชมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสุดคลาสสิก “ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 24 กันยายน 2549)

“ คลายเครียด นายเอ็กกี้ นักแสดงตัวตลกชาวอังกฤษ ที่อยู่ในเมืองไทย เดินทางมาเล่นตลกให้ทหารที่มาปฏิบัติหน้าที่บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้าดู สร้างบรรยากาศสนุกสนาน เผยประทับใจที่ไทยปฏิรูปการเมืองโดยไม่เสียเลือดเนื้อ “ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 24 กันยายน 2549)

“ ทหารน้อย ทหารที่นำทัพรถถังเข้าตริงกำลังเข้าตริงกำลังบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า ชุ่มหูน้อยในชุดพรางขึ้นไปถ่ายภาพบนรถถังตามคำร้องของผู้ปกครอง “ (หนังสือพิมพ์มติชน 25 กันยายน 2549)

“ แดนซ์คิกคัก นอกจากประชาชนจะพากันมามองดอกไม้ให้กำลังใจ พร้อมถ่ายรูปเป็นที่ระลึกแล้วนักจัดรายการวิทยุชุมชนราชภัฏก็ได้้นำแดนเซอร์มาเต้นให้กำลังใจทหารที่บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า ทำให้คึกคักอีกด้วย “ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 24 กันยายน 2549)

นอกจากการนำเสนอข่าวด้วยภาษาปกติแล้ว สื่อต่างๆยังมีการสร้างสัญญาณขึ้นใหม่ กับการปฏิบัติครั้งนี้ หากแต่มีการสร้างความหมายในทางตรงกันข้ามกับสัญลักษณ์สำนวน และสำนวนเปรียบเทียบที่เคยได้สร้างให้ไว้กับการประวัติศาสตร์การปฏิบัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ดังตาราง

<p>สำนวน/สัญลักษณ์/ภาพพจน์ ที่ใช้ในการเสนอข่าว</p>	<p>ความหมาย/หมายถึง</p>
<p>1. การปฏิบัติสีขาว</p> <p>2. การปฏิบัติที่สุภาพ</p> <p>3. การปฏิบัติที่งดงาม</p>	<p>1. การปฏิบัติเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549</p> <p>2. การปฏิบัติที่มีความประนีประนอม</p> <p>3. การปฏิบัติที่ไม่มีใครได้รับ บาดเจ็บหรือเสียชีวิต</p> <p>4. การปฏิบัติที่เริ่มต้นและ จบลงอย่างงดงาม</p> <p>5. การปฏิบัติที่ประชาชนส่วนใหญ่ เข้าใจ สนับสนุน และยอมรับได้</p>
<p>4. รอยยิ้มติดปลายปืน</p>	<p>1. การปฏิบัติเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549</p> <p>2. ที่เริ่มขึ้นด้วยความสุภาพ และจบลงท่ามกลางรอยยิ้ม ของหลายๆฝ่าย</p> <p>3. การปฏิบัติที่ไม่สร้างความหวาดกลัว ให้กับประชาชน สังเกตได้จาก ประชาชนพาลูกหลานออกมาถ่ายรูป กับรถถัง และ ทหารที่มาถือปืน ปฏิบัติหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตร</p>

คณะรชช. และ คปค. ได้พยายามที่จะสร้างวาทกรรมความเลวหรือความผิดพลาดให้กับ คณะรัฐบาลและกลุ่มอำนาจเก่าเพื่ออ้างว่าเนื่องจากการปฏิบัติงานที่ไม่สุจริต และเอื้อประโยชน์ ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของรัฐบาลก่อนหน้านั้น เป็นเหตุทำให้ประชาชนที่ถือว่าเป็นเจ้าของประเทศนั้น เกิดความไม่พอใจ ได้รับความเดือดร้อน และคณะปฏิวัติทั้งสองในฐานะของสถาบันทหารที่มีความ รักษาดี สถาบันที่มีความยิ่งใหญ่และแข็งแกร่งที่สุดสถาบันหนึ่ง จะยอมไม่ได้ที่จะให้ประเทศชาติ เสื่อมถอยลงไปทุกขณะ ต่อมาจึงพยายามสร้างวาทกรรมความดีให้กับคณะของตน ว่ามีความ ตั้งใจที่จะเข้ามาแก้ปัญหาในช่วงเวลาที่ประเทศชาติกำลังย่ำแย่ เพื่อเป็นควบคุมสถานการณ์ บ้านเมืองให้สงบ และแก้ปัญหาเพียงชั่วคราวเท่านั้น มิได้มีความคิดที่จะสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด ซึ่งวิธีการเช่นนี้สอดคล้องกับแบบจำลองการโน้มน้ำหนักของแรงค์ คือการทำให้ความดีของฝ่าย ตนเองและความไม่ดีของฝ่ายตรงข้ามให้เด่นชัดขึ้น(Intensification) และการปิดบังความดีของ ฝ่ายตรงข้าม และ ปิดบังข้อเสียของฝ่ายตน(Downplaying)

อีกประเด็นสำคัญประเด็นที่ทั้งสองคณะที่มีความคล้ายคลึงกันก็คือ การพยายามสร้าง วาทกรรมความชอบธรรมให้กับการปฏิวัติยึดอำนาจของกลุ่มตน โดยการอ้างถึงถึงอำนาจของ สถาบันกษัตริย์ พยายามสร้างวาทกรรมให้ประชาชนในสังคมเห็นว่าทั้งรชช. และคปค. นั้นล้วนเป็น ทหารของกษัตริย์ที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์มาก การอ้างถึงสถาบันกษัตริย์ใน แถลงการณ์และการให้สัมภาษณ์ต่างๆของคณะปฏิวัตินี้ จะพยายามยกเอาสถาบันสำคัญๆของ ชาติมาอ้างถึงอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันกษัตริย์ เนื่องจากทั้งสองคณะยอมทราบดีว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับสถาบันกษัตริย์มากและถือว่าเป็นสถาบันที่ใคร จะมาลบหลู่มิได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องพระราชอำนาจ ที่ ประมวล รุจนเสรี ได้กล่าวไว้ใน หนังสือเรื่อง พระราชอำนาจ ว่าคนไทยมีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และได้ถวายพระราช สถานะให้ทรงเป็นที่เคารพสักการะเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม (ประมวล รุจนเสรี, 2549)

ดังนั้นการที่รชช. และคปค. ยกเอาเหตุผลการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพมาเป็นเหตุผลในการ ปฏิวัตินั้นจึงเป็นการกระตุ้นอารมณ์ประชาชนได้อย่างดี ว่าพวกเขาจะมิยอมให้ใครมาลบหลู่หมิ่น พระบรมเดชานุภาพแห่งสถาบันกษัตริย์ของประชาชนไทยเป็นอันขาด การอ้างถึงสถาบันกษัตริย์ นั้น นอกจากจะเป็นการสร้างวาทกรรมให้ประชาชนเห็นว่าคณะปฏิวัติของตนประกอบไปด้วย ทหารที่มีความจงรักภักดีต่อกษัตริย์แล้ว ยังเป็นการตอกย้ำ(Intensification)และกล่าวซ้ำ (Repetition)เกี่ยวกับวาทกรรมความเลวความไม่ดีให้กับคณะรัฐบาลก่อนหน้าที่ถูกปฏิวัติอีกด้วย ว่าได้ลบหลู่และหมิ่นเจยต่อการปกป้องสถาบันกษัตริย์อันเป็นที่รักของปวงชนชาวไทยอย่างไร

อย่างไรก็ตามการแสดงผลออกถึงวาทกรรมต่างๆของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และวาทกรรมของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้นย่อมเป็นการสร้างและแสดงผลออกถึงวาทกรรมให้เห็นผ่านภาษา ไม่ว่าจะเป็น วจนภาษา หรือ อวจนภาษา ดังนั้นในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์วาทกรรมที่ใช้ผ่านภาษาในแถลงการณ์ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และ คณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในส่วนนี้เลือกนำมาเพียงแถลงการณ์ที่กล่าวถึงเหตุผลของการปฏิวัติและการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้ชาติบ้านเมืองดีขึ้นภายหลังจากการปฏิวัติของทั้งสองคณะ ดังนี้

- แถลงการณ์คณะรักษารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่1 เรื่อง คำชี้แจงเหตุผลการเข้ายึดและควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ
- แถลงการณ์คณะรักษารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่2 เรื่อง หัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
- แถลงการณ์คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่1
- แถลงการณ์คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่2

ในการวิเคราะห์ภาษาของแถลงการณ์ทั้ง4ฉบับที่ผู้วิจัยได้เลือกมาวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่จะทำการศึกษาไว้ดังนี้ (รายละเอียดของแถลงการณ์ ดูที่ภาคผนวก)

1. ความดีในการอ้างถึงสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่
 - 1.1 ชาติ ประเทศ ประเทศชาติ บ้านเมือง
 - 1.2 ราษฎร ประชาชน ชาวไทย
 - 1.3 ศาสนา
 - 1.4 พระมหากษัตริย์
 - 1.5 รัฐธรรมนูญ
 - 1.6 ประชาธิปไตย
 - 1.7 รัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎรก่อนการปฏิวัติ
 - 1.8 สื่อต่างๆ
 - 1.9 กฎหมาย
 - 1.10 การเมือง นักการเมือง
 - 1.11 สถาบันต่างชาติ
 - 1.12 เศรษฐกิจ
 - 1.13 สังคม
2. การเชื่อมโยงสถาบันทางการเมืองตามข้อ1กับสภาพการณ์ต่างๆ

วิเคราะห์เนื้อหาของแถลงการณ์ของคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ

จากแถลงการณ์ของคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติในฉบับแรกนี้จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของแถลงการณ์ฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อชี้แจงเหตุผลของการปฏิวัติในครั้งนั้นมีเหตุผลใดเป็นปัจจัยสำคัญบ้าง ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาและเหตุผลต่างๆก็มีการนำเสนอได้ค่อนข้างชัดเจน โดยจัดแบ่งเป็นประการย่อยๆทำให้ประชาชนทั้งที่มีความรู้ไม่มากนักไปจนถึงระดับปัญญาชนในประเทศสามารถเข้าใจตรงกันได้ว่าการปฏิวัติของคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินั้นมีเหตุผลเช่นใด โดยการแสดงเหตุผลในการปฏิวัติต่างๆมักมีการแสดงเนื้อหาเชื่อมโยงกับชาติบ้านเมือง สถาบันชาติ และ ประชาชนทั้งนี้เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ประชาชนทราบว่าการทำงานปฏิวัตินั้นได้กระทำไปเพื่อสถาบันอันเป็นที่รัก นอกจากนั้นยังมีการขยายความให้ละเอียดขึ้นด้วยการอธิบายรายละเอียดของเหตุผลต่างๆ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่าแถลงการณ์ของคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินี้ถึงแม้จะเป็นแถลงการณ์ที่มีค่อนข้างมีความชัดเจนในการแสดงเหตุผลแต่ก็ยังคงมีการสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ในเนื้อหาความของแถลงการณ์เหล่านั้น นอกจากนี้การใช้ภาษาของการแสดงเนื้อหาในบางส่วนมีลักษณะของการเล่าเรื่องโดยใช้ภาษาคล้ายกับภาษาพูดสอดแทรกอยู่ ทั้งอาจทำให้แถลงการณ์ของคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินี้มีความเป็นทางการน้อยลง เช่น

“ แต่แท้ที่จริงแล้วเป็นการอำพรางการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แก่ใจว่ามีการฉ้อราษฎร์บังหลวงกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักการเมืองระดับรัฐมนตรีรวมทั้งข้าราชการ และ พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับสูงบางท่านก็ตาม แต่นายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลกลับไม่เอาใจใส่ที่จะแก้ไขอย่างจริงจัง นอกจากนั้นประพุดติมิชอบเสียเอง โดยอ้างเหตุผลต่างๆนานา เป็นการบังหน้าและกลับแสดงความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาด้วยการยืนยันว่า หากพบเห็นผู้ใดประพุดติมิชอบให้นำใบเสร็จมายืนยันด้วย เมื่อการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้เติบโตอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนไม่สามารถจะหยุดยั้งได้ หากชินปละยทั้งไว้อาจสร้างความเสียหายอย่างถึงที่สุดให้กับชาติบ้านเมืองได้ ”

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาในแถลงการณ์ที่ยกตัวอย่างมานี้มีการใช้ภาษามี
 ความเป็นทางการน้อยลง โดยมีการใช้ภาษาพูด เช่น ทั้ๆที่รู้ๆกันใจ , ต่างๆนาๆ และ หากขึ้น
 ปล่อยทิ้งไว้ เป็นต้น ซึ่งวาทกรรมของคณะรชช.ที่แสดงให้เห็นผ่านแถลงการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึง
 สติลาการเขียนและสติลาการนำเสนอข้อเท็จจริงของคณะรชช.ที่แตกต่างออกไปจากสติลาการใช้ภาษา
 ของคณะคปค.ที่มีความเป็นทางการมากกว่า ซึ่งทำนองการเขียนและการใช้ภาษาเป็น
 ลักษณะเฉพาะของแต่ละคนและแต่ละกลุ่ม ซึ่งหมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำและเรียบเรียงถ้อยคำ
 ให้ความหมายตรงกับที่ต้องการ กล่าวคือค้นหาคำที่แสดงความหมายชัดเจนตรงกับที่เรา
 ต้องการ แล้วเอาคำนั้นมาเรียงเป็นประโยคและข้อความ (เปลื้อง ณ นคร, 2537) ดังนั้นสติลาการ
 เขียนแถลงการณ์ของรชช.จึงถือว่าเป็นแถลงการณ์ที่ดูเป็นกันเองและใช้ภาษาเข้าใจง่ายกว่า
 แถลงการณ์ของคปค.

การวิเคราะห์ความถี่ในการอ้างถึงสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ

การปฏิวัติ รัฐประหาร เป็นการกระทำที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันที่สำคัญต่างๆ ดังนั้น การวิเคราะห์ความถี่ในการอ้างถึงสถาบันที่สำคัญๆ ในแถลงการณ์ที่กล่าวถึงมาแล้วข้างต้นนี้ จะทำให้ได้ภาพรวมว่าในจำนวนสถาบันต่างๆนี้ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และ คณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ให้ความสำคัญแก่สถาบันใดมากที่สุด

ตาราง แสดงความถี่ในการถูกกล่าวถึงในแถลงการณ์ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และของคณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ลำดับ	สถาบัน	จำนวนครั้งที่ ถูกกล่าวถึงใน แถลงการณ์ ของ รสช.	จำนวนครั้งที่ ถูกกล่าวถึงใน แถลงการณ์ ของ คปค.
1	ชาติ ประเทศ ประเทศชาติ บ้านเมือง	7	7
2	ราษฎร ประชาชน ชาวไทย	3	5
3	ศาสนา	1	-
4	พระมหากษัตริย์	8	3

ลำดับ	สถาบัน	จำนวนครั้งที่ ถูกกล่าวถึงใน แถลงการณ์ ของ รสช.	จำนวนครั้งที่ ถูกกล่าวถึงใน แถลงการณ์ ของ คปค.
5	รัฐธรรมนูญ	-	1
6	ประชาธิปไตย	1	1
7	รัฐบาลและ สภาผู้แทนราษฎร	4	-
8	สื่อต่างๆ	-	-
9	กฎหมาย	-	-
10	การเมือง นักการเมือง	11	1
11	ต่างชาติ	-	-
12	เศรษฐกิจ	-	6
13	สังคม	-	-

จากตาราง แสดงความถี่ในการถูกกล่าวถึงในแถลงการณ์ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และ ของคณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พบว่าได้มีการกล่าวถึงสถาบันต่างๆที่สำคัญมากหรือน้อยแตกต่างกันออกไป โดยแถลงการณ์ของทั้งสองคณะ มีการกล่าวถึงสถาบันต่างๆที่สำคัญมากน้อยต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะในการอ้างถึงสถาบันที่สำคัญที่ได้รับการอ้างถึงมากที่สุดสามอันดับแรกว่ามีการเชื่อมโยงสถาบันนั้นๆเข้ากับสภาพการณ์เช่นใด ดังนี้

แถลงการณ์ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติทั้งสองฉบับมีการอ้างถึงสถาบันการเมือง และ นักการเมืองมากที่สุด คือ 11 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากในเนื้อหาของแถลงการณ์ดังกล่าวมีการกล่าวถึงสถาบันการเมืองและนักการเมืองในแง่ของการเสื่อมเสียของสถาบัน และพฤติกรรมที่ไม่สุจริตของนักการเมืองในรัฐบาลเก่า อันที่จะนำไปสู่ความเสียหายแก่ประเทศชาติและประชาชน เช่น

"จะมีนักการเมืองในระดับรัฐบาล เข้ามามีส่วนผลักดันให้เกิดขึ้นโดยอ้างถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ แต่แท้ที่จริงแล้วเป็นการอำพรางการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆเท่านั้น ทั้งที่รัฐอยู่แก่ใจที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักการเมือง"

"จากการที่ข้าราชการการเมือง ได้เข้าไปมีบทบาทและอำนาจสูงสุดในแต่ละส่วนราชการ จึงได้ถือโอกาสนี้สร้างบารมีทางการเมือง หาสมัครพรรคพวกเพื่อเป็นฐานคะแนนเสียง เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้ตนเองและพรรคพวก"

"ได้ใช้อุบายอันแยบยล ทหารการเมือง โดยสร้างภาพลวงตาประชาชนว่าเป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย แล้วพลิกแพลงหาประโยชน์ซึ่งเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าแท้จริงแล้วเนื้อหาของการปฏิบัติทางการเมืองของรัฐบาลชุดนี้ได้ใช้ผลประโยชน์เป็นส่วนน่านักการเมืองระดับรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ นำประเทศไปสู่การปกครองในรูปแบบเผด็จการทางรัฐสภา โดยมีประชาธิปไตยบังหน้า"

"สถาบันทางการเมืองทหารเป็นสถาบันข้าราชการประจำเพียงสถาบันเดียวที่ไม่ยอมตกอยู่ใต้อิทธิพลทางการเมืองของนักการเมือง พรรคการเมือง"

สถาบันที่ถูกอ้างถึงในอันดับต่อมาคือสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีการอ้างถึง 8 ครั้ง ดังที่กล่าวไปแล้วว่า ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับสถาบันกษัตริย์มาก ดังนั้นในการที่คณะปฏิวัติใดๆจะทำการเปลี่ยนแปลงกับระบอบการเมืองการปกครองของประเทศชาติย่อมต้องคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของสถาบันกษัตริย์เป็นอันดับต้นๆ โดยการอ้างถึงสถาบันกษัตริย์ในแถลงการณ์ของคณะร.ส.ช. นั้น มักกล่าวอ้างถึงในลักษณะความจงรักภักดีที่มีต่อสถาบันกษัตริย์ และ กล่าวถึงการกระทำผิดของคณะปกครองเก่าที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งสถาบันกษัตริย์ เช่น

“โดยเฉพาะคดีล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ก็พยายามที่จะเบี่ยงเบนความเป็นจริงและโยนความผิดให้ผู้อื่นซึ่งสร้างความโกรธแค้นให้แก่พี่น้องประชาชนผู้จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง”

“เพื่อดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงจำเป็นต้องใช้วิธีเข้ายึดและควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ”

“หัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ พร้อมด้วยคณะได้เดินทางไปเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททูลเกล้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อกราบบังคมทูลถวายรายงานสถานการณ์ และขอเท็จจริงต่อองค์พระประมุข”

“คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้จัดกำลังถวายอารักขาขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ มีความปลอดภัยอย่างยิ่งแล้วทุกประการ”

แถลงการณ์ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ มักจะเชื่อมโยงชาติ ประเทศ ประเทศชาติ บ้านเมือง กับ สภาพความเสื่อมลงเพราะการกระทำของรัฐบาล หรือ เพราะสถานการณ์ที่รัฐบาลไม่สามารถป้องกัน หรือ แก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงชาติ ประเทศ ประเทศชาติ บ้านเมือง กับ การพัฒนาที่ดีขึ้นของสภาพการเมืองการปกครองและความเป็นอยู่ของประชาชนและประเทศชาติที่มีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นภายหลังการปฏิวัติ เช่น

“เมื่อการข้อราษฎรบังหลวงได้เติบโตอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนไม่สามารถจะหยุดยั้งได้ หากขึ้นปล่อยทิ้งไว้อาจสร้างความหายนะอย่างถึงที่สุดให้กับชาติบ้านเมืองได้”

“รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ นำประเทศไปสู่การปกครองในรูปแบบเผด็จการทางรัฐสภา โดยมีประชาธิปไตยบังหน้า”

“การกระทำอันแสดงออกถึงความไม่จงรักภักดีเช่นนี้ เป็นเรื่องสำคัญที่สุดเหล่าทหารไม่สามารถจะอดทน อดกลั้นได้อีกต่อไป จึงได้ร่วมปรึกษาหารือกันทั้ง ๓ เหล่าทัพ รวมทั้งฝ่ายพลเรือนและตำรวจ เข้ายึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ”

“คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ไม่สามารถที่จะปล่อยให้สภาวะระส่ำระสายของชาติบ้านเมืองเกิดขึ้นรุนแรงต่อไปได้อีก เพื่อดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข”

จากการวิเคราะห์แถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) เช่นเดียวกับกับคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เนื่องจากการปฏิวัติ รัฐประหารเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ถือว่าเป็นสภาพการผิดปกติ และไม่ค่อยได้เกิดขึ้นบ่อยนักในประวัติศาสตร์การเมืองของไทย ดังนั้นการที่หัวหน้าคณะปฏิวัติทั้งสอง จะออกมาแถลงการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ในแต่ละแถลงการณ์และประกาศแต่ละฉบับ ย่อมต้องมีการไตร่ตรองและเรียบเรียงเขียนออกมาโดยให้ความระมัดระวังในเรื่องของการชี้แจงแสดงผลเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนทุกฝ่ายในประเทศทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ยอมรับ เข้าใจและปฏิบัติตามแถลงการณ์ ประกาศ และ คำสั่งนั้นให้มากที่สุด

สถาบันที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงในแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) มากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ชาติ ประเทศชาติ บ้านเมือง ซึ่งถึงแม้ว่าความยาวของแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) จะมีความยาวน้อยกว่าแถลงการณ์ของคณะรชช. แต่ความถี่ในการอ้างถึงสถาบันชาตินั้น กลับมีจำนวนความถี่เท่ากับในแถลงการณ์ของคณะรชช. จึงแสดงให้เห็นว่า

สถาบันชาตินั้นเป็นสถาบันที่ทั้งสองคณะให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ซึ่งในแถลงการณ์ของคณะ คปค. ได้มีการกล่าวอ้างถึงสถาบันชาติในลักษณะคล้ายกันกับของคณะรพช. นั่นคือการกล่าวถึงสภาพความย่ำแย่ สภาพความผิดปกติของชาติบ้านเมืองภายใต้การควบคุมดูแลของคณะรัฐบาลเดิม และกล่าวถึงความพยายามของคณะปฏิวัติที่จะแก้ปัญหาเพื่อให้ดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติที่มั่นคง ดังนี้

“ด้วยเป็นที่ปรากฏความแน่ชัดว่า การบริหารราชการแผ่นดิน โดยรัฐบาลรักษาการปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง แบ่งฝาย สลายความรู้รักสามัคคีของชนในชาติ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ชาติไทย”

“คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข . ซึ่งประกอบด้วย ผู้บัญชาการเหล่าทัพ และผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นต้องยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป”

“จะได้คืนอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กลับคืนสู่ปวงชนชาวไทยโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขและความมั่นคงของชาติ”

“ตลอดจนโครงการอื่นๆที่ได้ศึกษาครบถ้วนแล้วว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน”

สถาบันเศรษฐกิจเป็นสถาบันที่ถูกกล่าวถึงในแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถลงการณ์ฉบับที่สอง เป็นอันดับที่สองรองลงมาจาก ชาติ ซึ่งมีการถูกกล่าวถึงสถาบันเศรษฐกิจ 6 ครั้ง เนื่องจากการปฏิบัติในแต่ละครั้งมักมีการวิพากษ์วิจารณ์มากมายเกี่ยวกับผลกระทบที่จะมีต่อเสถียรภาพความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจของประเทศชาติ ซึ่งแถลงการณ์นี้จึงมีเนื้อหาที่จะอธิบายนโยบายรวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะ ดังนี้

“คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ขอแจ้งให้ทราบ ว่า ในด้านเศรษฐกิจ คณะปฏิรูปฯ มีนโยบายที่จะดูแลให้เศรษฐกิจขยายตัวต่อไปอย่างมีเสถียรภาพโดยต่อเนื่องและมั่นคง”

"โดยจะรื้อวางไว้ซึ่งระบบเศรษฐกิจเสรีที่เปิดกว้างให้เอกชนเป็นผู้มีบทบาทนำในกิจกรรมเศรษฐกิจของประเทศ"

"ส่งเสริมการลงทุนของเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สนับสนุนการส่งออกซึ่งเป็นจักรกลสำคัญในการขยายตัวของเศรษฐกิจ"

"เพื่อให้เศรษฐกิจรอดหน้าต่อไปอย่างราบรื่น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะดูแลให้การอนุมัติงบประมาณค่าใช้จ่ายและลงทุนประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เสร็จสิ้นภายในสิ้นปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ เพื่อให้สามารถเริ่มเบิกจ่ายได้เต็มขอบเขต ตั้งแต่เดือน มกราคมพุทธศักราช ๒๕๕๐"

"จะเร่งดำเนินการลงทุนเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจในโครงการต่างๆที่รออยู่โดยเร็ว"

สถาบันที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งในแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นอันดับที่สาม คือ ประชาชนชาวไทย ซึ่งการกล่าวถึงสถาบันนี้มีการกล่าวอ้างถึงโดยมีความถี่ใกล้เคียงกันกับในแถลงการณ์ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ทั่วๆที่แถลงการณ์ของคณะคปค.มีความสั้นกว่าของคณะรสช.

การกล่าวถึงประชาชนมักเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลที่ถูกล้มล้างไป ได้ปฏิบัติกรที่ทำให้ประชาชนต้องเดือดร้อน ในหลายกรณีได้แสดงให้เห็นว่าประเทศชาติและประชาชนต้องประสบกับปัญหาต่างๆที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้

โดยทั่วไปการกล่าวถึงประชาชนในแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจะกล่าวถึงในลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ถูกกระทำ อย่างไรก็ตามยังมีการกล่าวถึงประชาชนในแง่ของการเป็นส่วนสำคัญที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติดำเนินไปได้ด้วยดี และนอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าปฏิวัติในครั้งนั้นๆ กระทำลงไปเพื่อชาติ ความรู้สึกของประชาชน และผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ดังต่อไปนี้

“โดยประชาชนส่วนใหญ่ เคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดิน อันส่งผลไปในทางทุจริตประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง หน่วยงาน องค์กรอิสระ ถูกครอบงำทางการเมือง ไม่สามารถสนองตอบเจตนารมณ์ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

“ตลอดจนหมิ่นเหม่ ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนของปวงชนชาวไทยอยู่บ่อยครั้ง”

“คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ขอยืนยันว่า ไม่มีเจตนาเข้ามาเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินเสียเอง แต่จะได้คืนอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขกลับคืนสู่ปวงชนชาวไทยโดยเร็วที่สุด”

“ทั้งนี้ เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขและความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเทิดทูนไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นที่เคารพยิ่งของปวงชนชาวไทยทุกคน”

“ตลอดจนโครงการอื่นๆที่ได้ศึกษาครบถ้วนแล้วว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน”

อย่างไรก็ตามแม้ว่าเนื้อหาของแถลงการณ์ของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ทั้งสองฉบับ จะมีการกล่าวถึงคำว่าประชาธิปไตยและสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่มากเท่าไรนัก ทั้งนี้อาจเพราะเนื่องจากว่าชื่อของคณะปฏิวัติ ซึ่งมีคำว่า “การปกครองในระบอบประชาธิปไตย” และ คำว่า “พระมหากษัตริย์” ประกอบอยู่ด้วยเสมอทุกครั้งที่มีการกล่าวถึงก็ย่อมเป็นการเน้นย้ำให้ทราบถึงเป้าหมายและจุดประสงค์ของการปฏิวัติของคณะปฏิรูปฯได้อย่างสม่าเสมอว่า การปฏิวัติในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อปฏิรูปการปกครองให้ดำเนินไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มขั้น และการปฏิวัตินี้กระทำขึ้นโดยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่เทิดทูนบูชาและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอข้างต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติของทั้งคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รตช.) ปี2534 และคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ปี2549นี้จะสามารถวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันตามทฤษฎี Critical Discourse Analysis ของ Norman Fairclough ได้ดังนี้

ท่ามกลางปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมหรือปริบท(Sociocultural Practices) ของสังคมไทยภายใต้การปกครองของระบอบการปกครองของรัฐบาลเก่า ซึ่งส่งผลให้ประเทศชาติเสื่อมถอย รวมถึงข้าราชการการเมืองมีการเอาตัวเอาเปรียบประชาชนและข้าราชการประจำในองค์กรต่างๆ นำไปสู่ความเดือดร้อนของสังคม และประเทศชาติ เช่นในสมัยของรัฐบาลชาติชาย ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าการคอร์รัปชันอยู่อย่างมากมายและนอกจากนี้ยังเหตุผลหลายประการที่ทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจในการดำเนินงานของรัฐบาลชาติชาย

บริบทแวดล้อมในยุคของคณะปฏิรูปก็เช่นกันที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงการปฏิบัติงานของรัฐบาลทักษิณที่ไม่สุจริตโปร่งใส รวมถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนบางกลุ่มที่ไม่พอใจในรัฐบาลทักษิณเป็นอย่างมาก มีการประท้วง เรียกร้องความเป็นธรรมให้เห็นในหลายครั้ง ซึ่งการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนเหล่านี้สามารถนำไปสู่ความแตกแยกของสังคมได้ ประกอบกับการที่ผู้นำคณะปฏิรูปได้รับจดหมายเรียกร้องจากประชาชนให้ทหารเข้ามีการเคลื่อนไหวแทนประชาชนที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรได้มากนัก ดังนั้นท่ามกลางปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ประกอบกับเหตุผลส่วนตัวของคณะปฏิรูปจึงทำให้ตัดสินใจปฏิวัติขึ้นในที่สุด

ตัวบท (Text) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของทั้งสองคณะนี้ซึ่งได้แก่เนื้อหาของแถลงการณ์ที่ต่างแสดงเหตุผลของการเข้ามาปฏิวัติยึดอำนาจ วาทะของผู้นำและเนื้อหาของการให้สัมภาษณ์ ซึ่งแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการปฏิวัติรวมถึงนโยบายในการที่พัฒนาการเมืองการปกครองของชาติภายหลังจากการปฏิบัติของทั้งสองคณะเหล่านี้เป็นข้อมูลได้ถูกแจกจ่ายตัวบทผ่านช่องทางและสื่อต่างๆ ได้แก่ แถลงการณ์ ประกาศ คำสั่ง หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งช่องทางการแจกจ่ายตัวบทเหล่านี้จะสามารถทำให้ประชาชนได้มีโอกาสรับทราบถึงข้อมูลข้อเท็จจริง และเหตุผลในการปฏิบัติต่างๆ หนังสือพิมพ์ก็ต่างลงข่าวประกาศพาดหัวข่าวใหญ่ถึงการปฏิบัติและเหตุผลของการปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นการแจกจ่ายตัวบทผ่านปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discursive Practices) เช่น

หนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 ได้พาดหัวข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ว่า

“ทนชาติชายไม่ไหว สุจินดา-เกษตร ปฏิวัติ!!!”

หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 ได้พาดหัวข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ว่า

“ปฏิวัติรัฐบาลชาติชาย คาเครื่องบิน”

หนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้พาดหัวข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ว่า

“ปฏิวัติ! ทักษิณประกาศภาวะฉุกเฉินสู้ สั่งเค็ง ผบ.ทบ.เจอดีสัญญาณ”

“สถานการณ์เลือกตั้ง สถานการณ์ไค่นทักษิณ”

หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้พาดหัวข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ว่า

“คณะปฏิรูปฯ นำทหารปฏิวัติ”

“ในที่สุดก็มาถึงจุดปฏิวัติ”

อย่างไรก็ตามแม้ว่าคณะปฏิวัติทั้งสองคณะจะมีความคล้ายคลึงกันในการสร้างวาทกรรมใหม่ให้ประชาชนรู้สึกว่าการดำเนินงานของรัฐบาลเดิมนั้นไม่สุจริตนั้น แต่วาทกรรมของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนวาทกรรมใหม่นี้ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการปฏิวัติยึดอำนาจนั้นมิได้แสดงถึงความรุนแรงเสมอไป และการตอบรับของประชาชนที่มีต่อการปฏิวัติในครั้งนี้ของคปค.มิได้มีความไม่พอใจเกิดขึ้น เช่น บทความในเวบไซต์ของสารานุกรมออนไลน์ได้อธิบายถึงภาพของการปฏิวัติครั้งล่าสุดนี้ว่า

" ประชาชนจำนวนหนึ่งออกมาให้กำลังใจทหารที่จุดต่างๆ โดยเฉพาะบริเวณกองบัญชาการ กองทัพบก ภายหลังจากการยึดอำนาจของคณะปฏิรูปฯ โดยแสดงความชื่นชมเหล่าทหาร ด้วยการมอบดอกไม้ ส่งยิ้ม ถ่ายรูปด้วย แม้กระทั่งมีการพนสีข้อความว่า "พล.อ.สนธิ วีรบุรุษชาวไทย" และ"กองทัพเพื่อประชาชน" บนตัวถังรถยนต์ บีเอ็มดับเบิลวี่ ซีรี่ 7 เป็นต้น นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวนหนึ่ง ในบริเวณถนนราชดำเนิน ให้สัมภาษณ์ว่าไม่ตื่นตระหนก และร่วมถ่ายรูปกับทหารและรถถัง (ซึ่งประดับด้วยดอกไม้ที่ประชาชนมอบให้)เป็นที่ระลึก หรือ มอบน้ำ อาหาร ให้แก่ทหารด้วย

ถ้าไม่นับกลางดึกของคืนวันที่ 19 กันยายน ซึ่งทุกฝ่ายยังอยู่ในสภาพงงงวาทว่าเกิดอะไรขึ้น และวันที่ 20 กันยายนซึ่งเป็นวันหยุดราชการแล้วสภาพทุกอย่างในกรุงเทพมหานครและประเทศไทยดูเป็นปกติเหมือนที่เคยเป็นเมื่อวันที่ 18 กันยายน หรือก่อนหน้านั้น เครื่องบินยังคงบินขึ้นลงที่ทำอากาศยานกรุงเทพฯเป็นปกติ การจราจรตามท้องถนนกลับมาคับคั่งอย่างเดิม ศูนย์การค้าทุกแห่ง ร้านค้า บริษัท ห้างร้าน ธนาคาร เปิดทำการเป็นปกติ ผู้คนยังคงเที่ยวเตร่ จับจ่ายใช้สอยเป็นปกติ ร้านเพชร ร้านทองที่ถนนเยาวราช สถานบันเทิงที่ถนนข้าวสารและย่านอารีเอ แหล่งเริงรมย์ที่พัฒนาพงษ์ โรงแรมและสถานตากอากาศที่พัทยา ภูเก็ต เกาะช้าง เกาะสมุย เชียงใหม่ ยังคงคลาคล่ำไปด้วยนักท่องเที่ยว

วันที่ 28 กันยายน มีการเปิดใช้ทำอากาศยานสุวรรณภูมิอันเป็นทำอากาศยานใหม่ตามกำหนดเดิม เทศกาลออกพรรษา การทอดกฐินของชาวพุทธ การถือศีลของชาวมุสลิม การไหว้พระจันทร์ และเทศกาลกินเจของชาวจีนยังคงดำเนินไปตามปกติ ที่ศูนย์การค้าและมหาวิทยาลัยบางแห่งมีผู้ชุมนุมคัดค้านการยึดอำนาจแล้วสลายตัวไปโดยไม่มี การขัดขวางจากเจ้าหน้าที่สื่อมวลชน ทำหน้าที่ดั้งเดิม บางคอลัมน์และบางรายการวิพากษ์วิจารณ์การยึดอำนาจ คณะยึดอำนาจการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติอย่างรุนแรงเช่นเดิม ภายในเวลาไม่ถึงสองสัปดาห์นับจากการยึดอำนาจ ทหาร ตำรวจก็ทยอยกลับเข้าที่ตั้ง เหลือแต่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย สถานที่ราชการและสถานที่สาธารณะตามปกติเหมือนเมื่อก่อนวันที่ 19 กันยายน"

หนังสือพิมพ์ ดิ อินเตอร์เนชั่นแนล เฮอร์ลด์ ทริบูน ฉบับวันที่ 22 กันยายน ค.ศ. 2006 หน้า 7 ลงภาพการ์ตูนมีทหารยืนอยู่บนป้อมปืนใหญ่รถถัง ปากปืนใหญ่จุดไว้ด้วยช่อดอกไม้ ชาวต่างประเทศคนหนึ่งยื่นทำหน้าที่ศวกอยู่ข้างหน้า และมีคำบรรยายได้ความว่า รถถังที่ไหนกัน เห็นมีแต่ดอกไม้

สื่อมวลชนทั้งไทยและต่างประเทศ เสนอภาพประชาชนแหมารถจากต่างจังหวัดมาขอถ่ายรูปพร้อมกับทหารและตำรวจที่ถือปืนยืนประจำยามราวกับงานมหกรรมหนุ่มสาวบางคู่แต่งชุด

จิรวาห์ควงคู่มาเยือนถ่ายรูปรถถังราวกับเป็นภาพที่ต้องการเก็บไว้ในความทรงจำ ชาวต่างประเทศบางคนนั่งกางเกงขาสั้น สวมเสื้อยืดสีเหลืองสะพายเป้พาเพื่อนสาวมาเยือนถ่ายรูปด้วย ผู้ปกครองบางคนพาลูกมาปายบินรถถังคล้ายกับงานวันเด็ก เมื่อมีผู้ไปสัมภาษณ์ว่าคนเหล่านั้นคิดอย่างไร ได้คำตอบว่า มีอะไรมากไปกว่าอยากมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยครั้งนี้ด้วย บางคนตอบว่าถูกใจและขอบคุณทหาร ประเทศไทยมีภาพการชุมนุมตั้งเวทีปราศรัยขับไล่และโจมตีรัฐบาล ตั้งเวทีจิวและการแสดงล้อเลียนรัฐบาล และแทบทุกครอบครัว ทุกประชาคม ผู้คนแตกแยกความคิดเป็นฝักเป็นฝ่าย ถึงข้างต่างกันจนแทบไม่มองหน้ากันมาเป็นเวลานานแรมปี ต่อไปนี้จะได้ไม่มีฝักมีฝ่าย กลับพูดจาภาษาเดียวกันเสียที

การปฏิบัติครั้งนี้ต่างชาติเรียกว่า “รัฐประหารคลาสสิก” เพราะหลายๆจุดในกรุงเทพมหานครกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ชาวต่างประเทศและคนไทยเดินทางมาเยี่ยมชม ยุทธโธปกรณ์ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติ และเก็บภาพถ่ายคู่กับรถถัง พลประจำรถ และทหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในจุดต่างๆ เปรียบประหนึ่งว่าเป็นงานวันเด็ก หรือ นิทรรศการยุทธโธปกรณ์ทางการทหาร และเพื่อเป็นการให้กำลังใจทหารหาญ ประชาชนที่ผ่านไปมาจะนำอาหาร ขนม และดอกไม้มามอบให้เป็นจำนวนมาก

นอกจากการแสดงวาทกรรมผ่านสื่อในประเทศที่มีต่อการปฏิบัติของคปค.ในครั้งนี้ สื่อต่างชาติก็ให้ความสนใจในประเด็นการปฏิบัติยึดอำนาจของประเทศไทย ซึ่งการให้สัมภาษณ์สื่อต่างชาติของกลุ่มอำนาจเก่า และ กลุ่มอำนาจใหม่ที่มีลักษณะการต่อสู้ทางวาทกรรมคล้ายกับในสมัยที่พล.อ.สุจินดา ได้แย้งกับผู้นำในการเคลื่อนไหววันนั้นแสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ทางวาทกรรมขึ้น ดังเช่นการให้สัมภาษณ์ผ่านนิตยสารTime และ CNN ของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน และ พต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นประเด็นต่างๆ

จากการให้สัมภาษณ์ของทั้งพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน และ พต.ท. ทักษิณ ชินวัตร แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อการการปฏิวัติแตกต่างกัน ดังนี้ (นิตยสาร ไทม์ , 2550)

ไทม์ : คุณจะตอบกลับชาติตะวันตกอย่างไรที่ออกมาวิจารณ์ว่าการรัฐประหารคือการถอยหลังของประชาธิปไตย

พล.อ.สนธิ : ทุกคนล้วนต้องการเดินไปข้างหน้าหากว่าทางเดินนั้นปราศจากอุปสรรค แต่หากเราก้าวไปและเห็นว่ามีปัญหาอยู่ข้างหน้า คุณคงไม่ปรารถนาก้าวไปอยู่เหนือปัญหานี้ มันดีว่าที่ จะหยุดและก้าวถอยหลัง แล้วหาทางดูรอบๆ

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพล.อ.สนธิ มีความเห็นว่าการที่เกิดการปฏิวัติขึ้นในประเทศไทยนั้นมิได้แสดงถึงการถอยหลังของระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด หากแต่เป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด ณ เวลานั้น ในขณะที่ทัศนคติของผู้นำกลุ่มอำนาจเก่า ซึ่งก็คือ พต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้แสดงความคิดเห็นผ่านวาทกรรมผ่านสื่อต่างชาติ ถึงความไม่เห็นด้วยต่อการปฏิวัติ ดังนี้

โทม: นี่เป็นครั้งแรก ที่คุณได้ให้สัมภาษณ์ หลังจากการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน ซึ่งตอนนั้นคุณอยู่ในการประชุม UN ที่นิวยอร์ก ในสหรัฐอเมริกา แล้วเมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นคุณทราบเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นได้อย่างไร

พต.ท. ทักษิณ : คือ ผมพอจะทราบล่วงหน้าประมาณ 4-5 ชั่วโมง ก่อนเหตุการณ์จะเกิดขึ้น ผมเลยพยายามติดต่อสถานีโทรทัศน์ แต่ในช่วงนั้นมันทำได้ยากมาก ผมไม่สามารถจะติดต่อใครได้เลย จนกระทั่งผมสามารถติดต่อที่ช่อง 9 ได้ อย่างที่ทราบกัน แต่คุณรู้ไหม มันมีข่าวลือมามากในช่วงนั้นแต่ผมไม่อยากจะเชื่อว่ามันจะเกิดขึ้นได้อีกในศตวรรษที่ 21 แบบนี้

โทม: มันก็เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจมาก ที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นสิครับ

พต.ท. ทักษิณ : มันเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจจริงๆ แต่ประเทศไทยเวลา 70 ปี มีรัฐประหารเกิดขึ้น 17 ครั้ง เป็นเรื่องแย่มาก แต่มันก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนี้แหละ

ต่อมาพล.อ.สนธิได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเหตุผลและที่มาของการปฏิวัติรัฐประหารในครั้งนี้ เพื่อเป็นการตอกย้ำและกล่าวซ้ำในวาทกรรมความไม่ดีของกลุ่มอำนาจเก่า ดังนี้

“ประเทศไทยมีระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่างจากชาติอื่นๆ การบริหารประเทศโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ไม่กี่ปีที่ผ่านมามีคนไม่ต้องการทำตามระบบ มีการแทรกแซงองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรอิสระที่คอยตรวจตราและพิจารณาการดำเนินการของรัฐบาล รัฐบาลชุดที่ผ่านมาต้องการควบคุมทั้งระบบ นั้นทำให้เกิดการคอร์รัปชันมหาศาลและการซื้อเสียงเลือกตั้งทั่วไปรวมทั้งระดับท้องถิ่น ผู้คนทราบถึงเรื่องนี้และไม่ยอมรับมัน เช่นเดียวกับการรัฐประหารก่อนหน้านี้ เราไม่ได้ทำมันด้วยตัวเอง เราจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนที่คอยช่วยเหลือเราในการปกป้องประชาธิปไตย ”

“มีหลายกรณีที่รัฐบาลก่อนหน้านี้ไม่สุภาพต่อพระราชวงศ์และพระมหากษัตริย์ ชาวไทยไม่สามารถอดทนให้ใครหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ”

แม้ว่าพล.อ.สนธิได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเหตุผลและที่มาของการปฏิวัติรัฐประหารอย่างไร ก็ได้รับการตอบกลับจากหัวหน้ากลุ่มอำนาจเก่า พต.ท. ทักษิณ ดังนี้

“จริงๆ แล้วมันเป็นข้อกล่าวหาที่ไม่มีมูลความจริงเลย มันเป็นเพียงแค่เครื่องมือทางการเมืองเท่านั้นเอง และผมก็ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่กับทุกหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง แต่จนถึงขณะนี้พวกเขายังไม่สามารถหาหลักฐานใดๆ มาเอาผิดผมได้ ”

จากข้อมูลเบื้องต้นได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างวาทกรรมใหม่และการต่อสู้ทางวาทกรรมระหว่างกลุ่มอำนาจเก่าและกลุ่มอำนาจใหม่ ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้ประชาชนเห็นว่ารัฐบาลเดิมก่อนหน้าการปฏิวัติมีการปฏิบัติงานที่บกพร่องไม่สุจริต และสร้างวาทกรรมให้ประชาชนเห็นว่าคณะปฏิวัติที่ได้ทำการยึดอำนาจมานั้นมีความประสงค์ที่จะเข้ามาแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ บ้านเมือง และประชาชน และได้มีความตั้งใจที่จะยึดอำนาจเพื่อเข้ามาอภิบาลประโยชน์ต่ออย่างใด

ซึ่งการที่คปค.พยายามสร้างวาทกรรมความดีให้ฝ่ายตนและความไม่ดีให้ฝ่ายอำนาจเก่านั้นสอดคล้องกับทฤษฎี การโน้มน้าวใจของแรงค์(Rank's model of persuasion) (อ้างถึงใน อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท, 2546) ที่กล่าวว่า การโน้มน้าวใจสามารถทำได้โดยการทำให้ความดีหรือข้อดีของฝ่ายตนเด่นชัดขึ้น(Intensification) ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนที่รับสารรู้สึกว่าการปฏิวัติรัฐประหารของคณะคปค. ในครั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่มีความพอใจและมีแต่ภาพความประทับใจปรากฏให้เห็น และละเว้นไม่พูดถึง(Omission)ในส่วนของประชาชนแสดงความเคลื่อนไหวไม่เห็นด้วยกับการปฏิวัติในครั้งนี้

ในการปฏิวัติรัฐประหารในแต่ละครั้งย่อมได้รับความสนใจจากประชาชนว่าผู้นำคณะหรือหัวหน้าคณะจะมีการตอบคำถามถึงสาเหตุและทิศทางการดำเนินงานหลังจากเข้าปฏิวัติรัฐประหารอย่างไร ซึ่งในการแถลงการณ์หรือให้สัมภาษณ์ต่างๆ ของผู้นำนั้น ย่อมมีการสอดแทรกวาทกรรมผ่านคำแถลงการณ์และการให้สัมภาษณ์ของทั้งสองคณะ ซึ่งเนื้อหาคำแถลงการณ์ให้สัมภาษณ์ของหัวหน้าคณะทั้งสองต่างก็มีความคล้ายคลึงกันคือมีเนื้อหาที่แสดงถึงการบริหารงาน

ที่ผิดพลาดของรัฐบาลที่ถูกปฏิบัติ อันที่จะนำไปสู่ความเสียหายของชาติบ้านเมือง และการหมิ่นสถาบันกษัตริย์ ซึ่งถือเป็นการทำให้ชื่อเสียงของอีกฝ่ายหนึ่งเด่นชัดขึ้น(intensification)ปรากฏต่อประชาชนมากขึ้น โดยการเสนอสารต่างๆเพื่อเป็นการตอกย้ำความผิดพลาดของคณะเก่าและเนื้อหาของแถลงการณ์การให้สัมภาษณ์นี้ยังแสดงถึงความเป็นห่วงเป็นใยของคณะปฏิวัติรัฐประหารทั้งสองคณะว่ามีความตั้งใจจริงและหวังดีต่อประชาชน ประเทศชาติ และ สถาบันกษัตริย์จนไม่สามารถทนดูกลุ่มอำนาจเก่ากระทำการที่คิดร้ายต่อประเทศชาติชาติได้อีกต่อไป โดยที่พยายามหันเหความสนใจของประชาชน(Diversion)ให้คิดว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการทำเพื่อชาติ มิได้เป็นการกระทำที่ขัดต่อระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด ดังนี้ (ส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นส่วนของผู้วิจัย)

แถลงการณ์ของหัวหน้าคณะรช. ต่อสื่อต่าง ๆ ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2534
(ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2534)

“ขอชี้แจงว่าการที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้ยึดอำนาจจากรัฐบาลนั้น เราได้มีความมุ่งหมายอย่างไร ก็เนื่องจากว่าประชาชนทั่วไป และ หนังสือพิมพ์คงทราบกันอยู่แล้วว่า ระบอบการเมืองที่มีรัฐบาลบริหารอยู่นั้นมีการทุจริต คอร์รัปชันกันอย่างมากมาย ซึ่งแม้แต่ท่านนายกรัฐมนตรีก็ได้ยอมรับ ท่านพูดเองนะครับ ท่าน พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นั้นท่านได้พูดเองต่อหน้า ผบ.ทอ ผอ.ทร ผบ.สส ผบ.ทบ หลายครั้งหลายคราว่า ระบอบพรรคการเมืองที่มีอยู่นั้นเป็นระบอบที่มีการคอร์รัปชันมาก เพราะทุกพรรคต่างก็มุ่งหน้าหาเงิน เพื่อจะใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

เราเห็นว่าระบอบนี้ถ้าจะดำเนินต่อไปนั้น บ้านเมืองก็จะมีแต่ความล่มจมระอะ เพราะว่าทุกพรรคหรือนักการเมืองที่เข้ามานั้นต่างคนต่างฝ่ายก็มุ่งหน้าหาเงินเข้าพรรคเพื่อที่จะใช้ในการเลือกตั้ง จนมีคำกล่าวกันว่า คณะรัฐมนตรีแบบที่เป็นอยู่นั้นเขาเรียกว่า บุฟเฟต์ คาร์บินेट คือเข้ามาแล้วเพื่อแย่งกันกิน แย่งกันหากิน อันนั้นเป็นจุดหนึ่งซึ่งนำอันตรายต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมันจะทำให้เกิดความเสียหาย เพราะฉะนั้นระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีการแก้ไข เพื่อให้เดินไปในทางที่ถูกต้อง ซึ่งการแก้ไขนั้นอาจทำไม่ได้โดยทางรัฐสภา นั้นประการหนึ่งที่เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญ

เพราะฉะนั้นการที่เราดำเนินการยึดอำนาจนั้นสิ่งหนึ่งซึ่งเราคิดอยู่เสมอมาว่า ถ้าเราจะทำอะไรงไปมันจะต้องเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นเราก็พิจารณาว่าถ้าเมื่อเราทำอะไร

ต้องพยายามให้เกิดความเสียหายต่อทางเศรษฐกิจกระทบกระเทือนให้น้อยที่สุด เราอาจชะงักนิดหนึ่งเพื่อผลที่ดีกว่าในวันข้างหน้า ซึ่งจะดีกว่ามาก อันนี้มันจำเป็นจะต้องเสียสละว่ามันจะต้องเกิดขึ้น ซึ่งเราได้พิจารณากันมาหลายชั้นหลายตอนในเรื่องเศรษฐกิจ

ปัญหาสำคัญที่พูดกันก็คือว่า มีการกระทบกระเทือนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งบุคคลที่คณะรัฐบาลได้ให้ความไว้วางใจ ได้มีพฤติกรรมที่มุ่งร้ายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งได้แถลงออกทางทีวีไปแล้ว ซึ่งเป็นเรื่องที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินั้น ยอมไม่ได้ที่จะให้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกกระทบกระเทือนและจะมีการปิดบัง จะมีการทำให้ยุติคดีไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

เมื่อมาถึงขั้นนี้เมื่อทำไปแล้ว สิ่งที่ผมอยากจะขอร้องและขอขอบคุณหนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราไม่อยากจะเกิดขึ้นก็คือ รู้แล้วว่าการกระทำอย่างนี้มันต้องกระทบกระเทือนทางเศรษฐกิจบ้าง เพราะฉะนั้นการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นช่วยกรุณาในเมื่อเข้าใจความมุ่งหมายของเราแล้ว เราต้องการสร้างระบอบประชาธิปไตยที่ดีกว่าเดิมคือขจัดสิ่งที่เสียหายอะไรต่างๆ ให้มันดีขึ้นภายในเวลาอันรวดเร็วที่สุด ซึ่งเดียวเราจะมีการแถลงข่าวโดยท่านเลขาธิการ

สิ่งที่อยากจะขอร้องหนังสือพิมพ์ทุกฉบับก็คือ ขอให้การเสนอข่าวนั้นมุ่งไปในทางที่สร้างสรรค์ เพื่อที่จะให้เกิดความสงบ เพื่อให้สภาพการณ์สภาวะเศรษฐกิจของประเทศนั้นให้มันอยู่ในสภาพที่ดี อย่าให้เกิดการชะงักงัน อย่าให้เกิดความเสียหาย ซึ่งขอความร่วมมือ

สำหรับคำสั่งที่ออกไปว่า ก่อนที่จะพิมพ์ข่าวที่จะกระทบกระเทือนนั้น ขอให้มายื่นต่อกองอำนวยการก่อนนั้น ผมรู้สึกว่ามันออกจะเป็นคำสั่งที่หนังสือพิมพ์คงปฏิบัติได้ยาก เพราะทุกวันนี้บางที่หนังสือพิมพ์ก็ออกกันสองรอบ สามรอบ ผมก็มีความเห็นใจ

ก็เอาอย่างจี้แล้วกัน เพื่อเป็นการระมัดระวังก็ไม่ต้องสงมา แต่ว่าขอร้องหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ขอให้ความร่วมมือ ที่ผมพูดแล้วว่าขอให้เสนอข่าวขออย่าให้เป็นเรื่องกระทบกระเทือนเศรษฐกิจ อย่าให้เป็นเรื่องฟุ้งแล้วเกิดความวุ่นวาย ทำให้กิจการต่างๆที่จะดำเนินไปนั้นถูกกระทบกระเทือน

เพราะว่าแม้แต่กำลังทหารที่ออกมาประจำที่ต่าง ๆ นั้น ผมก็จะถอนกลับโดยเร็วที่สุด คิดว่าจะพยายามถอนกลับให้ได้ในวันนี้ด้วยซ้ำ คือเมื่อถึงวันจันทร์เป็นวันราชการแล้วไม่อยากจะเห็นภาพทหารซึ่งออกมาคุมในที่ต่าง ๆ อย่างน้อยๆจะต้องพยายามถอนออกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ คงจะเหลือไว้เฉพาะที่ตั้งที่สำคัญเท่านั้นที่เชิญมาก็มุ่งหมายอยากให้เห็น ท่านมีอะไรที่จะถามก็เชิญนะครับ"

การคืนอำนาจให้ประชาชนจะดำเนินการเสร็จเมื่อไหร่?

"เราตั้งใจจะทำให้เร็วที่สุด ที่วางไว้ว่าประมาณ 6 เดือน เพราะว่าจำเป็นต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เมื่อคืนนี้เข้าเฝ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านทรงมีพระมหากรุณาธิคุณมาก ได้ทรงแนะนำอะไรหลายอย่างให้เราปรับปฏิบัติ

ระบอบประชาธิปไตยไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีแบบพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข มีอะไรทุกอย่างหมด เพียงแต่ว่าวิธีการระหว่าง ทำอย่างไรถึงจะแก้การซื้อเสียงเลือกตั้ง การเข้ามาแล้วเข้ามาโกงกินกันอะไรต่างๆ ซึ่งทางผมคงไม่เชื่อวชาญ เราจะมีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิสายพลเรือนทั้งสิ้นที่เข้ามาช่วยกันร่างรัฐธรรมนูญใหม่ เราจะเชิญพรรคการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันที่เป็นเลขาธิการหรือผู้แทนที่มีความซื่อของเข้ามาช่วยกันร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นการเมืองของเรา

กระผมคิดว่าบรรดาผู้แทนหลายๆท่าน ท่านก็ไม่ชอบวิธีการที่ท่านจะต้องเข้าไปซื้อเสียงทุกคนอยากลงทุนน้อยที่สุด แต่ว่าอะไรต่างๆที่เดินมาถึงวันนี้ ต่างคนต่างใช้คล้ายกับความหวาดระแวง ต่างคนต่างทุ่มเงินซื้อเสียงด้วยกันทั้งนั้น มันก็เลยทำให้ระบอบการเมืองมันเสียไปเสียไป"

ในช่วง 6 เดือนก่อนการเลือกตั้งจะดำเนินการอย่างไร?

"อันนี้ก็มียุสองแนวทางนะครับ แนวทางหนึ่งคณะกรรมการต่อไปให้ครบ 6 เดือน เพราะเมื่อทำอย่างนี้แล้ว การทำอะไรต่างๆจะทำได้ง่าย สะดวกกว่า หรือวิธีที่สองก็คือจัดตั้งรัฐบาลเลย ให้มีการตั้งรัฐบาลที่ถูกต้องขึ้นมา ซึ่งเวลานี้ที่ปรึกษาซึ่งเราได้เชิญมาหลายๆท่าน อย่างเช่น ด็อกเตอร์ อุกฤษ มงคลนาวิน คุณ มีชัย ฤชุพันธ์ เรากำลังช่วยอยู่ เราพยายามเชิญนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคนที่ประชาชนเชื่อถือและนับถือว่าเป็นคนดี มาช่วยเราทำ"

แถลงการณ์ของหัวหน้าคณะคปค.ต่อสื่อต่างๆในวันที่ 20 กันยายน 2549

สาเหตุของการยึดอำนาจครั้งนี้คืออะไร?

“ผู้สื่อข่าวคงทราบสถานการณ์ภายในประเทศเป็นอย่างดี การเรียกร้องของประชาชนส่วนหนึ่งและจากข้อเท็จจริงจากการบริหารจัดการรัฐบาล คิดว่าเป็นคำตอบที่อยู่ในนั้นชัดเจนแล้ว และ ฐานะที่กองทัพเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนก็ถือว่ากองทัพเข้ามาปฏิบัติภารกิจในคราวนี้ก็เพื่อทำให้สิ่งที่ประชาชนต้องการได้รับการสนองตอบ”

ทราบได้อย่างไรว่าประชาชนต้องการให้ยึดอำนาจรัฐบาล คณะปฏิรูปฯ เอาอะไรเป็นตัวประกันว่าเป็นความต้องการของประชาชน?

“ตัวชีวิตนี้มีหลายรูปแบบจากสื่อต่างๆที่ปรากฏอยู่ทุกฉบับจะเห็นว่าสื่อเหล่านั้นมีความต้องการอะไรอยู่ สื่อกำลังมีความหนักใจเรื่องอะไร ฉะนั้นตรงนี้เป็นตัวชีวิตตัวหนึ่ง และการที่ประชาชนแบ่งเป็นกลุ่มเป็นฝ่ายที่เกิดขึ้นอยู่ในประเทศบ่งบอกว่าประชาชนกำลังต้องการอะไร และมีความหนักใจเรื่องอะไร”

พล.อ. สนธิจะอยู่ในตำแหน่งรักษาการนายกรัฐมนตรีอีกนานเท่าใด และจะให้ ทหาร พลเรือน หรือนักวิชาการเข้ามาเป็นรัฐมนตรี และคนที่จะเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีจะให้น้ำหนักด้านเศรษฐกิจหรือการเมือง และที่มีรายงานว่าทาบทาม ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยมาเป็นนายกรัฐมนตรีถูกต้องหรือไม่?

“เรามีหน้าที่มาทำภาระตรงนี้สองสัปดาห์สำหรับผู้ที่เราจะพิจารณาเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ยังอยู่ระหว่างการตรวจสอบและคัดเลือกอยู่ เราต้องการคนที่มีความเป็นกลางและรักในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ”

ขณะนี้ประชาชนกำลังสงสัยว่าใครอยู่เบื้องหลังการยึดอำนาจ เพราะก่อนหน้านี้ พล.อ.สนธิพูดตลอดว่าทหารจะไม่ปฏิบัติ?

“สิ่งที่ได้ตัดสินใจเป็นสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นเป็นตัวกำหนดให้เราปฏิบัติ ไม่มีใครมาชี้นำเรา เรายึดเสียงของประชาชนเป็นหลัก”

ข้ออ้างที่ระบุว่ารัฐบาลส่อไปในทางทุจริตรวมทั้งพรรคพวก ตรงนี้คณะปฏิรูปมีนโยบายที่จะสานต่อเรื่องการยึดทรัพย์ จะตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินขึ้นมาหรือไม่?

"อันนี้คงเป็นไปตามกฎหมายที่มีอยู่ ใครจะทำผิดอันใดก็คงได้รับการดำเนินการตามกฎหมายนั้นๆ แต่ในเบื้องต้นยังไม่มีแนวความคิดที่จะตั้งคณะกรรมการดังกล่าว"

ประสบการณ์ในการยึดอำนาจแต่ละครั้ง พอทหารยึดอำนาจแล้วจะมีความพยายามในการสืบต่ออำนาจของตนเอง ขอคำยืนยันได้หรือไม่ว่าคณะปฏิรูปฯจะยึดอำนาจเพียงชั่วคราวและจะไม่สานต่ออำนาจเหมือนสมัยสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ?

"คงเป็นไปตามที่ชี้แจง คือ 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นเราจะถอยออกมา "

การปฏิวัติครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันเบื้องสูงหรือไม่ และดำเนินการดังกล่าวค่อนข้างจะไม่มีผลดีกับประเทศไทย เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณมาจากการเลือกตั้ง แม้จะไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในกรุงเทพฯ มากนัก แต่คณะปฏิรูปฯ ก็ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง?

(เป็นคำถามจากผู้สื่อข่าวต่างประเทศ)

"ในคำตอบแรกคงจะไม่มีผู้สนับสนุน เราตัดสินใจเอง และเราดูแลกันเอง ส่วนประเด็นที่สอง เราเห็นว่า สถานการณ์ของปัญหาภายในประเทศเป็นตัวกำหนด ฉะนั้นหากคิดว่าไม่ทำตอนนี้ สถานการณ์ของปัญหาภายในประเทศที่กำลังขยายตัวมากยิ่งขึ้น จะมีปัญหามากกว่าสิ่งที่ถ้าเราไม่ทำ"

นอกจากวาทกรรมของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เกี่ยวกับเหตุผลในการปฏิวัติและวาทกรรมของทั้งสองคณะที่เกิดขึ้นในช่วงวันปฏิวัติที่ได้ถ่ายทอดผ่านตัวบทในรูปแบบต่างๆ ท่ามกลางสหบทแวดล้อมที่ได้นำเสนอนั้น ยังมีวาทกรรมของคณะปฏิวัติทั้งสองคณะที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถานการณ์สำคัญอื่นๆ ดังที่จะได้แสดงให้เห็นในสวนต่อไป

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบทรัพย์สิน

ภายหลังการปฏิวัติยึดอำนาจของทั้งคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) และ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (คปค.) ซึ่งจากแถลงการณ์ที่ได้แสดงให้เห็นถึง เหตุผลของการปฏิวัติของทั้งสองคณะ ซึ่งจะสังเกตเห็นว่าเหตุผลที่เป็นประเด็นหลักในการปฏิวัติ ทั้งสองครั้งนั้น มีเหตุผลหลักคือการที่คณะรัฐบาลที่ปกครองอยู่ก่อนนั้นมีความไม่โปร่งใสในการ ปฏิบัติงาน หรือ เรียกได้ว่ามีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นอย่างมากในระบอบการเมืองการปกครองไทยใน สมัยรัฐบาลของ ชาติชาย ชุณหะวัณ และ เช่นเดียวกันในสมัยของการเมืองการปกครองภายใต้ รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร และสหบทแวดล้อม(Sociocultural Practices)ในช่วงเวลานั้นๆที่ประชาชน ทั้งประชาชนธรรมดาและปัญญาชนผู้มีความรู้ก็ต่างออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความไม่ โปร่งใสในการทำงานของรัฐบาลหลายครั้งหลายครา ประกอบกับการแจกจ่ายตัวบทที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับความไม่โปร่งใสและความไม่พอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของรัฐบาลผ่านสื่อ ต่างๆทั้ง การจัดประชุม สัมมนาของอาจารย์มหาวิทยาลัยและองค์กรต่างๆ การลงข่าวใน หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ตต่างๆ รวมถึง ตัวบท(Text)ที่ทั้งสองคณะปฏิวัติพยายามจะ แจกจ่ายตัวบทนำเสนอให้กับประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการกล่าวถึงเหตุผลของคณะปฏิวัติทั้ง สองที่อ้างถึงการคอร์รัปชันในสมัยชาติชายและทักษิณ ดังนี้

การกล่าวถึงการคอร์รัปชันในสมัยรัฐบาล ชาติชาย ชุณหะวัณ ในแถลงการณ์ของ รสช.

“ประการแรก พฤติการณ์การฉ้อราษฎร์บังหลวง

คณะผู้บริหารประเทศ ได้ช่วยโอกาสอาศัยอำนาจตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองแสวงหา ประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก อย่างรุนแรงที่ไม่เคยเป็นมาก่อน จนกลายเป็นเรื่องปกติ ธรรมดาของรัฐมนตรีเกือบทุกคน ที่จะต้องแสวงหาเงินเพื่อสร้างฐานะความร่ำรวยเป็นฐานอำนาจ ทางการเมืองของตนเอง และพรรคพวกต่อไป ดังจะเห็นได้จากโครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลางจะมี นักการเมืองในระดับรัฐบาล เข้ามามีส่วนผลกดันให้เกิดขึ้นโดยอ้างถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะ ได้รับ แต่แท้ที่จริงแล้วเป็นการอำพรางการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆเท่านั้น ทั้งๆที่อยู่แก่ ใจว่ามีการฉ้อราษฎร์บังหลวงกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักการเมืองระดับรัฐมนตรี รวมทั้ง ข้าราชการ และ พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับสูงบางท่านก็ตาม แต่นายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้า รัฐบาลกลับไม่เอาใจใส่ที่จะแก้ไขอย่างจริงจัง นอกจากนั้นประพฤติมิชอบเสียเอง โดยอ้างเหตุผล ต่างๆนานา เป็นการบังหน้าและกลับแสดงความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาด้วยการยืนยันว่า

หากพบเห็นผู้ใดประพฤติมิชอบ ให้นำใบเสร็จมายืนยันด้วย เมื่อการข้อราษฎรบังหลวง ได้เติบโตอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนไม่สามารถจะหยุดยั้งได้ หากขึ้นปล่อยทิ้งไว้อาจสร้างความเสียหายอย่างถึงที่สุดให้กับชาติบ้านเมืองได้ จึงเป็นเหตุผลความจำเป็นประการแรกที่จะต้องเข้ายึดและควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ”

การกล่าวถึงการคอร์รัปชันในสมัยรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร ในแถลงการณ์ของ คปค.

“ประชาชนส่วนใหญ่ เคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดิน
อันสื่อไปในทางทุจริตประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง”

จากเนื้อหาในแถลงการณ์และการให้สัมภาษณ์ของทั้งสองคณะที่กล่าวถึงเหตุผลที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของคณะรัฐบาลเดิมก่อนการปฏิวัติทั้งสองครั้ง จะเห็นได้ว่าการอธิบายเหตุผลเรื่องการคอร์รัปชันในแถลงการณ์ของรตช. มีการอธิบายที่ละเอียดมากกว่า โดยแจกแจงให้เห็นในหลายประเด็นว่าที่รตช. กล่าวว่ามีคอร์รัปชันเกิดขึ้นนั้น มีการประพฤติไม่ถูกต้อง เช่น โกงบั้ง และการกล่าวถึงประเด็นที่พลเอกชาติชายกล่าวว่า หากพบเห็นผู้ใดประพฤติมิชอบ ให้นำใบเสร็จมายืนยันในลักษณะของการล้อเลียนแกมเยาะเย้ยว่ากล่าวในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ส่วนในด้านแถลงการณ์ของคปค. ได้กล่าวถึงเหตุผลในด้านการคอร์รัปชันของรัฐบาลทักษิณไว้อย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้เนื่องจากในยุคสมัยของการปกครองปัจจุบัน ประชาชนและสื่อต่างๆ ก็ให้ความสนใจเกี่ยวกับการประเด็นการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการประพฤติมิชอบของรัฐบาลทักษิณ ประกอบกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองขององค์กรต่างๆ ได้มีการนำเสนอถึงประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นประชาชนก็ได้รับทราบเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหานี้อย่างสม่ำเสมอ ทำให้แถลงการณ์ของคณะปฏิรูปฯ มีความที่สั้นและกระชับกว่า

อย่างไรก็ตามท่ามกลางกระแสการวิพากษ์วิจารณ์ถึงการทุจริตคอร์รัปชันของกลุ่มรัฐบาลเก่าที่มีอยู่แล้วเป็นทุนเดิม คณะปฏิวัติทั้งสองคณะจึงมีการสร้างวาทกรรมเพื่อสร้างข้อสนับสนุนให้ประชาชนยังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตของรัฐบาลก่อนหน้านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการทำให้ข้อเสียของฝ่ายรัฐบาลเก่าเด่นชัดขึ้น(Intensification) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Rank ที่กล่าวว่ากระบวนการในการโน้มน้าวใจให้ประชาชนเชื่อว่าการกระทำของตนเองดีนั้น สามารถกระทำได้ด้วยการทำให้ข้อเสียของอีกฝ่ายปรากฏชัดขึ้น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

ขึ้น เพื่อเป็นการสร้างวาทกรรมมาสนับสนุนข้อกล่าวหาดังกล่าวซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (คตส.) นี้มีอำนาจหน้าที่ในการเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานการตรวจสอบก็ทำหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อไปสู่การวินิจฉัยว่ากรณีการทุจริตคอร์รัปชันตามที่มีการสงสัยนั้นมีมูลจริงหรือไม่ มีข้อหาต่อบุคคลใดบ้าง เพื่อสรุปว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐมีอะไรบ้าง และมีใครบ้างที่ควรจะต้องตกเป็นผู้ต้องหา และรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากการทุจริตเหล่านั้น

ในสมัยคณะ รสช. ทำการยึดอำนาจ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ รสช. ก็ได้ทำการอายัดทรัพย์สินอดีต รัฐมนตรีรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ซึ่งได้มีการประกาศและอายัดทรัพย์สินไว้เป็นจำนวน 25 คน ในเบื้องต้นไว้ก่อน เป็นนักการเมือง 24 และนักธุรกิจ 1 คน และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือ คตส. ที่มี พล.อ.สิทธิ จิรโรจน์ อดีต รมว.มหาดไทย สมัย พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธาน คตส. ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลที่มีคุณวุฒิ ดังนี้

1. พล.อ. สิทธิ จิรโรจน์ (อดีต รมว.มหาดไทย)	ประธานกรรมการ
2. นาย สุธี อากาศฤกษ์ (อดีตเลขาธิการ.ป.ป.)	รองประธานกรรมการ
3. นาย มงคล เปาอินทร์ (กรรมการ.ป.ป.)	กรรมการ
4. นาย ไพศาล กุมารวิสัย (อดีตรองผู้ว่าราชการแห่งประเทศไทย)	กรรมการ
5. นาย สุชาติ ไตรประสิทธิ์ (อัยการพิเศษ)	กรรมการ
6. พล.ต.ท. วิโรจน์ เปาอินทร์ (จปร.5และผู้บัญชาการตำรวจนครบาล)	กรรมการ
7. นาย ชัยเขต สุนทรพิพิธ (เลขาธิการ.ป.ป.)	กรรมการและเลขานุการ
ภายหลังมีการแต่งตั้งคตส. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพิจารณาเพิ่มเติมอีก 2 คน คือ	
8. นาย อำนวย วงศ์วิเชียร	กรรมการ
9. พล.อ. เจริญ ดิษฐบรรจง	กรรมการ

ต่อมา คณะกรรมการ คตส. ได้สรุปผลว่า มีนักการเมืองในรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ร่ำรวยผิดปกติ 13 คน แต่ต่อมาในการ ประชุมครั้งสุดท้ายของคณะกรรมการ คตส. กรรมการได้สั่งยึดทรัพย์สินนักการเมือง 10 คนตกเป็นของรัฐ อาทิ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายวัฒนา อัครเวม นาย เสนาะ เทียนทอง ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง

จากเหตุการณ์ในสมัย รสช. สะท้อนให้เห็นความพยายามในการสร้างวาทกรรมมาสนับสนุนให้เห็นถึงการกระทำที่ทุจริตของกลุ่มนักการเมืองในสมัยรัฐบาลชาติชาย และพยายาม

ชักฟอกข้อเท็จจริงให้ประชาชนเห็นว่าการที่รศช.แต่งตั้งคณะคตส.ขึ้นมา นั้น มีความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้กับประเทศชาติ ดังที่มีการแถลงข่าวผ่านสื่อต่างๆถึงรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นการทุจริตโดยมีการเสนอหลักฐานเป็นสถิติเพื่อให้เห็นความน่าเชื่อถือ

สุดท้ายเมื่อเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมมีมติให้ "ยึดทรัพย์" เพียง 10 คน รวมเป็นทรัพย์สินมูลค่าหนึ่งพันกว่าล้านบาทแต่มีการแก้ไขประกาศของ รศช. ในเวลาต่อมา ให้โอนอำนาจการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ไปให้ศาลเป็นผู้พิจารณาเป็นที่สิ้นสุด นั่นคือภายหลังจากสั่งยึดทรัพย์แล้ว ผู้ถูกยึดทรัพย์สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อศาลแพ่ง ซึ่งทำหน้าที่รวบรวมคำร้องพร้อมทำข้อเสนอส่งให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณา นักการเมืองกลุ่มดังกล่าวได้ต่อสู้คดีในชั้นศาลว่าคำสั่งของ คตส.ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีความเป็นธรรม รวมทั้งกระบวนการตรวจสอบและอายัดทรัพย์ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกยึดทรัพย์แสดงหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตัวเอง การกระทำในลักษณะรวมขอมของรศช.ชี้ให้เห็นว่ารศช.ไม่ได้มีความจริงจังในการที่จะจัดการทุจริตคอร์รัปชันตามที่ได้สัญญาไว้ ว่าทรมมต่างๆถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นข้ออ้างในความชอบธรรมในการยึดอำนาจ เป็นเพียงข้ออ้างที่จะเข้ายุ่งเกี่ยวทางการเมือง รักษาประโยชน์ของกลุ่มตน และสืบทอดอำนาจการปกครองในที่สุด เช่น

“ ตามที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้แถลงให้ประชาชนทราบถึงเหตุผลประการหนึ่งที่ต้องเข้ายึด และควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศว่า เกิดจากพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวงของนักการเมืองที่บริหารประเทศและได้แสดงเจตนาโดยชัดแจ้งว่า จะดำเนินการโดยเฉียบขาดต่อไปนั้น บัดนี้ปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่า ได้มีนักการเมืองซึ่งเคยได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หรือตำแหน่งการเมืองอื่นเป็นจำนวนมาก มีพฤติกรรมอันแสดงให้เห็นว่ามีทรัพย์สินร่ำรวยผิดปกติ ผิดวิสัยของผู้ประกอบอาชีพโดยสุจริตจะพึงมีพึงได้ ดังนั้น เพื่อมิให้ผู้ไม่สุจริตได้รับประโยชน์จากการฉ้อราษฎร์บังหลวง และเป็นการป้องกันมิให้มีการโยกย้ายทรัพย์สินที่ได้มาโดยทุจริต จึงเห็นสมควรต้องมีการยึดทรัพย์ไว้ก่อนที่จะมีการดำเนินการสืบสวนตัดสินทางกฎหมายต่อไป ”

ท้ายที่สุดการต่อสู้คดีของอดีตนักการเมืองกลุ่มดังกล่าวที่ถูกยึดทรัพย์ดำเนินไปเป็นเวลาหลายปี จนศาลฎีกามีคำสั่งเมื่อ 26 มีนาคม 2536 ว่า คำสั่งการยึดทรัพย์ของคณะกรรมการ คตส.เป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายจึงมีการยกฟ้องในที่สุดเนื่องจากศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งของ คตส.เป็นคำสั่งที่มีชอบและไม่มีผลบังคับใช้

เปรียบเทียบกับในช่วงปัจจุบันที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งในประเด็นการทุจริตนี้หัวหน้า คปค. ได้กล่าวว่า

“สถานที่แห่งนี้มีการเมืองบางคนเคยประกาศว่าจะไม่มีการคอร์รัปชัน จะปราบปรามคอร์รัปชันแต่สุดท้ายสิ่งเหล่านั้นก็กลับมาสู่สังคมไทยหลายคนมองการคอร์รัปชันเป็นเรื่องเล็กน้อยถ้า 10% คือ คอมมิชชั่น หนึ่งพันล้านก็เท่ากับหนึ่งร้อยล้าน เงินเหล่านี้หากกลับสู่ประเทศชาติบ้านเมืองก็จะดีกว่า ดังนั้นเราจึงต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งนี้ได้ ดังนั้นเราจึงต้องช่วยกันรณรงค์เปลี่ยนแปลงนิสัยของคนบางกลุ่มที่กระทำอยู่ให้กลับเข้าสู่ปกติ”

“ ถ้าผมมีเงินเป็นหมื่นล้าน แสนล้าน เชื่อได้ว่าการบริหารประเทศจะทำให้ยิ่งใหญ่ได้ เพราะเราไม่ต้องไปโกงกินและคอร์รัปชัน เพียงแค่เราไม่เอามาอีก ใช้ของที่มีอยู่มากมายและทรัพยากรของชาติไปใช้ประโยชน์ของชาติได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ เราสามารถประกาศได้ว่าถ้าเราเป็นรัฐบาล เราจะไม่คอร์รัปชัน ทุกกระทรวง ทบวง กรม ก็จะเดินตามเราหมด เพราะบุคคลที่เป็นข้าราชการพึงตามนโยบาย ปฏิบัติตามคำสั่ง หากหวัง กับ แม่ปูทำอะไร ข้างหลัง ข้างล่างก็จะทำอย่างนั้น ถ้าผู้บริหารประเทศไม่คอร์รัปชันผู้บริหารองค์กรไม่ทุจริตคนในองค์กรก็จะทำตามนั้น ”

จากวาทกรรมข้างต้นจะสะท้อนให้เห็นถึงกลวิธีการโน้มน้าวใจของคปค. ที่ยกเอาคำพูดของอดีตนายกรัฐมนตรีที่เคยกล่าวไว้ว่า จะไม่ให้มีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นในสมัยการทำงานของเขา แต่ พล.อ.สนธิ ยกเอาคำพูดนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการเน้นย้ำ เสนอสารซ้ำๆ (Repetition) ว่าอดีตนายกรัฐมนตรี เคยกล่าวเช่นนั้น แต่ก็กลับทำไม่ได้ และกลับทำการทุจริตคอร์รัปชันเสียเอง และนอกจากนั้นวาทกรรมนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยง (Association) ในเนื้อหาที่กล่าวว่า

“เราสามารถประกาศได้ว่าถ้าเราเป็นรัฐบาล เราจะไม่คอร์รัปชัน ทุกกระทรวง ทบวง กรม ก็จะเดินตามเราหมด เพราะบุคคลที่เป็นข้าราชการพึงตามนโยบาย ปฏิบัติตามคำสั่ง หากหวัง กับ แม่ปูทำอะไร ข้างหลัง ข้างล่างก็จะทำอย่างนั้น ถ้าผู้บริหารประเทศไม่คอร์รัปชันผู้บริหารองค์กรไม่ทุจริตคนในองค์กรก็จะทำตามนั้น”

จากข้อความข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า พล.อ.สนธิพยายามเชื่อมโยงให้ประชาชนที่รับฟังสารเข้าใจว่า หากผู้นำไม่ดีไม่สุจริตไม่ได้ทำดีเป็นตัวอย่าง การปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ก็จะไม่ดีไม่สุจริตเช่นกัน และในขณะเดียวกันหัวหน้าคปค. ก็ต้องการจะเน้นย้ำว่าคณะรัฐบาลในสมัยปัจจุบันจะไม่มีคอร์รัปชันอย่างสมัยก่อนแน่นอน

ต่อมาคปค.จึงออกประกาศฉบับที่ 19 แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จำนวน 9 คน ซึ่งมี นายปานเทพ กล้านรงค์ราชู เป็นประธาน และออกประกาศ คปค. ฉบับที่ 23 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน การดำเนินงานและโครงการต่างๆ ที่ได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบโดยบุคคลในคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีในยุค พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินนี้มี จำนวน 8 คน มี นายสวัสดิ์ โชติพานิช เป็นประธาน ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา เป็นปัญหาที่ทำให้ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน หัวหน้า คปค. ยอมรับว่ากรรมการ ป.ป.ช. ที่แต่งตั้งขึ้นบางคนมีตำแหน่งคือมีเครือข่ายเป็นเศรษฐีนักธุรกิจชาวเชียงใหม่ ซึ่งมีความสนิทสนมกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ในขณะที่ คตส. เพียงแค่ประชุมครั้งแรกเพื่อวางกรอบการทำงาน ยังไม่ได้เริ่มงานอย่างจริงจัง ก็เกิดปัญหาระหว่าง นายสวัสดิ์ โชติพานิช กับ คุณหญิงจารุวรรณ เมณฑกา ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หนึ่งในกรรมการ ปัญหาที่เกิดขึ้นถูกมองว่าอาจทำให้การทำงานของ คตส. และ ป.ป.ช. ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ คปค. ต้องการ และผิดไปจากความคาดหวังของประชาชน ผู้สนับสนุน คปค. ที่ต้องการเห็นการยึด-อายัดทรัพย์สินอดีตรัฐมนตรีที่ทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษีจากการขายหุ้น

เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนของ ป.ป.ช. ทาง คปค. ได้ออกประกาศแก้ไขประกาศฉบับที่ 19 ประเด็นคือเปลี่ยนแปลงวิธีการลงมติของ ป.ป.ช. จากเดิมที่ยึดเสียง 2 ใน 3 มาเป็นการยึดเสียงข้างมากแทนสำหรับปัญหาภายใน คตส. นั้น คปค. ได้ออกประกาศฉบับที่ 30 ยกเลิกประกาศฉบับที่ 23 และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

1. นายกล้านรงค์ จันทิก
2. นายแก้วสรร อติโพธิ
3. คุณหญิงจารุวรรณ เมณฑกา
4. นายจิรนิติ หะวานนท์
5. นายนาม ยิ้มแย้ม
6. นายบรรเจ็ด สิงคนติ
7. นายวิโรจน์ เลาะห์พันธุ์
8. นายสวัสดิ์ โชติพานิช
9. นายศักดิ์ กอแสงเรือง
10. นางสาวนีย์ อัครวิโรจน์

11. นายอุดม เพื่องฟูง

12. นายอำนาจ ธีรธา

ทั้งนี้โดยได้ปรับเปลี่ยนนายสวัสดิ์ โชติพานิช จากประธาน มาเป็นกรรมการธรรมดา ในคำสั่งใหม่ยังได้ขยายขอบเขตอำนาจการตรวจสอบ ครอบคลุมถึงการกระทำของบุคคลใดๆ ที่เห็นว่าเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือหลีกเลี่ยงกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร อันเป็นการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

ในกรณีที่เห็นว่าเรื่องที่ตรวจสอบมีหลักฐาน "อันควรเชื่อได้ว่า" มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ และมีพฤติการณ์ว่าบุคคลใดเกี่ยวข้องกับกิจการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือรั่วรัยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องของผู้นั้น คู่สมรส และบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้นั้นไว้ก่อนได้ เป็นเหตุให้นายสวัสดิ์ ทนแรงกดดันไม่ได้ และตัดสินใจลาออกไปในที่สุด ทำให้คณะกรรมการ คตส. ที่ตั้งใหม่เหลือเพียง 11 คน คณะกรรมการยังได้มีมติเลือกนายนาม เป็นประธาน และนายแก้วสรร เป็นเลขานุการ

ส่วนการทำงานมีการวางรูปแบบ แบ่งเป็น 3 กอง ในสัดส่วน 4-4-3 เพื่อพิจารณาเรื่องการสอบสวนการทุจริต ซึ่งรับมาจาก สตง. จำนวน 8 เรื่อง จากที่เสนอมาทั้งหมด 24 เรื่อง

ทั้งนี้ เนื่องจากคณะกรรมการมีเวลาจำกัดแค่ 1 ปี จึงจำเป็นต้องหยิบยกเรื่องใหญ่ๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และส่อไปในทางการกระทำผิดที่ออกจากรายแรง ขึ้นมาพิจารณา ก่อนตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน 8 โครงการที่ถูก ยกเป็นประเด็นที่นำมาสนับสนุนวาทกรรม ภายใต้การควบคุมดูแลของคปค. เป็นอันแรก คือ

1. โครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ ของสนามบินสุวรรณภูมิ
2. โครงการก่อสร้างระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ หรือแอร์พอร์ตลิงค์
3. โครงการร้อยท่อสายไฟฟ้าภายในสนามบินสุวรรณภูมิ
4. โครงการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของ บริษัท ห้องปฏิบัติการกลางตรวจสอบผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด หรือ เซ็นทรัลแล็บ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มูลค่า 1,597 ล้านบาท

5. โครงการจัดซื้อรถดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร มูลค่า 6,700 ล้านบาท
6. กรณีผู้บริหารกรมสรรพากร กับพวก ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เรียกเก็บภาษีจากนายพานทองแท้ และ น.ส.พิณทองทา ชินวัตร บุตรชายและบุตรสาว พ.ต.ท.ทักษิณ ในการซื้อหุ้นบริษัทชินคอร์ป จาก บริษัท แอมเทิลวิซ นอกตลาดหลักทรัพย์
7. โครงการปล่อยเงินกู้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) ให้รัฐบาลทหารพม่า จำนวน 4,000 ล้านบาท นำไปทำธุรกิจกับบริษัทเครือข่ายของคนในรัฐบาล และ
8. โครงการทุจริตกล้ายาง ของกระทรวงเกษตรฯ

โดยมีผู้อยู่ใน "บัญชีดำ" ต้องถูกตรวจสอบ ตั้งแต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายเนวิน ชิดชอบ อดีต รมช.เกษตรฯ นายโกศล พลกุล อดีต รมช.มหาดไทย นายประชา มาลินนท์ อดีต รมช.มหาดไทย นายวัฒนา เมืองสุข อดีต รมช.พาณิชย์ นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ อดีต รมว.คมนาคม รวมถึง นายศรีสุข จันทรางศุ อดีตประธานบริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ (บทม.) นายสมักร สุนทรเวช อดีตผู้ว่าฯ กทม. นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ผู้ว่าฯ กทม. และข้าราชการระดับสูงกระทรวงการคลัง

นอกจากนี้คณะคตส. ที่แบ่งงานเป็น 3 กอง กองที่ 1 มี นายกล้าณรงค์ จันทิก นายวิโรจน์ เลาหะพันธุ์ นายลัก กอแสงเรือง และ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตรวจสอบเรื่องเกี่ยวกับภาษี โดยเฉพาะในการซื้อ-ขายหุ้นชินคอร์ป

กองที่ 2 นำโดย คุณหญิงจรรุวรรณ เมณฑกา กับกรรมการอีกจำนวนหนึ่ง รับผิดชอบตรวจสอบโครงการที่เกี่ยวข้องกับสนามบินสุวรรณภูมิ คือการจัดซื้อเครื่องบินแอร์บัส โครงการท่อร้อยสายไฟฟ้า และแอร์พอร์ตลิงค์

กองที่ 3 มี นายแก้วสรร อติโพธิ และ นายอุดม เพ็องพุง ดูแลเรื่องการทุจริตกล้ายาง และเชลทรัลแล็บ

ทั้งหมดคือกระบวนการที่สื่อต่างๆมักจะเรียกว่า "การเช็กบิล" ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกับทฤษฎีสัญญาวิทยาที่มีตัวหมาย(Signifier) คือ การตรวจสอบทรัพย์สินของคตส. และมี

ตัวหมายถึง(Signified) คือคำว่า เช็คบิล ที่หมายถึงการตรวจสอบทรัพย์สินของคตส.ซึ่งมีความใกล้เคียงกับคตส.ในสมัยรัชช.นั่นเอง อย่างไรก็ตามแม้จะความคืบหน้าไม่มากในช่วงแรก แต่ก็ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการยึด-อายัดทรัพย์สิน ผู้ที่ทุจริตคอร์รัปชัน ที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขกล่าวว่า เป็นสาเหตุหลักในการโค่นล้มรัฐบาลสมัยทักษิณ

ถ้าหากพิจารณาในกรณีความสำเร็จในการสร้างวาทกรรมของรชช.เกี่ยวกับการสร้างความเชื่อถือให้ประชาชนเชื่อและคล้อยตามเห็นถึงความจำเป็นในการปฏิวัติ เปรียบเทียบกับวาทกรรมของคปค.ในปัจจุบันก็พบว่ามีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เพราะในปัจจุบันมีทั้งกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ที่ให้อำนาจในการอายัด และยึดทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน และการรื้อรวดยึดปกติได้ แต่ทั้งหมดจะต้องผ่านกระบวนการทางศาล ซึ่งก็คงขึ้นอยู่กับว่าสามารถหาหลักฐาน ที่จะนำมาใช้ในการลงโทษได้มากน้อยเพียงใด

ข้ออ้างของการยึดอำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่ได้มีความแตกต่างจากรชช.มากนัก แต่ผลสำเร็จของรชช.ในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันมีน้อยมาก ดังนั้น คณะปฏิรูปฯจะทำให้ประชาชนยอมรับในวาทกรรมใหม่ของคปค.ที่ต้องการสร้างให้ประชาชนเชื่อถือและมั่นใจในความเอาจริงเอาจังในการแก้ไขปัญหาในการเข้ามาปฏิรูปการปกครองและเพื่อตอกย้ำให้ประชาชนเห็นถึงการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายของคณะรัฐบาลภายใต้การนำของทักษิณนั้น คงต้องพิจารณาถึงบริบทของการปราบปรามคอร์รัปชันให้ต้องแท้

โดยการลงโทษต่อผู้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นเพียงมาตรการหนึ่งเท่านั้น ยังมีมาตรการที่สำคัญอื่นๆ อีก ได้แก่การสร้างกระบวนการที่จะสามารถป้องกัน และปราบปรามการคอร์รัปชัน ที่มีความยั่งยืนและต่อเนื่องให้ได้ เพื่อที่จะไม่เป็นเหตุให้ต้องมีการยึดอำนาจ ในการปกครองในอนาคตอีก และเพื่อเป็นการตัดปัญหาการทุจริตซ้ำซ้อนของวงราชการเมืองไทยและไม่ให้เกิดการข้ออ้างของการยึดอำนาจ โดยอ้างความฉ้อฉลของรัฐบาล

รัฐธรรมนูญ 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่มีเจตนารมณ์สำคัญ ให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยให้มีองค์กรอิสระ ที่สามารถทำหน้าที่ได้โดยตรง และขณะเดียวกันได้พยายามสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และสื่อมวลชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้ ซึ่งได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า กระบวนการเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพยิ่ง ใน

การป้องกัน และปราบปรามการคอร์รัปชัน จนทำให้นักการเมืองในอดีต ต้องเข้าไปแทรกแซง เพื่อให้กลไกดังกล่าวอ่อนแอลง ดังนั้น คณะปฏิรูปฯ ถ้ามีเจตนาในการที่จะแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันจริง นอกจากการสอบสวนตรวจสอบ ที่กำลังดำเนินการอยู่ จะต้องพยายามที่จะคิดทำให้กลไก กระบวนการ หรือมาตรการ การตรวจสอบภาคประชาชนและภาคสื่อมวลชนมีความเข้มแข็งขึ้นมา

ตัวอย่างเช่นการปฏิรูปสื่อ เพื่อให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพอย่างแท้จริงน่าจะเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปสื่อวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ในอดีตที่ผ่านมามักพบว่า สื่อมวลชนหรือเอ็นจีโอ หรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบนักการเมือง มักจะถูกฟ้องร้องเป็นคดีความอยู่เป็นประจำ โดยนักการเมืองที่ถูกตรวจสอบ ซึ่งทางสภาการหนังสือพิมพ์ก็ได้เคยมีข้อเสนอให้ยกเลิกความผิดทางอาญา เหลือเฉพาะความผิดทางแพ่ง สำหรับกรณีหมิ่นประมาทจากการตรวจสอบบุคคลสาธารณะ ซึ่งจะช่วยให้เป็นการคลี่คลายปัญหาในเรื่องดังกล่าวได้

หรือในเรื่องการสร้างความเข้มแข็งให้กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน จะต้องทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ เป็นไปได้โดยง่าย ซึ่งในปัจจุบันสิ่งเหล่านี้ยังไม่เกิดขึ้น หรือในการสร้างกลไกให้ประชาชนสามารถยื่นเรื่องการตรวจสอบให้กับ ป.ป.ช. ได้โดยตรง เป็นต้น

นอกจากนี้จะต้องพิจารณาในประเด็นข้อกฎหมายด้วยว่า มีเรื่องหรือประเด็นอะไรบ้างที่ยังคงเป็นจุดอ่อน ในการเอาผิดนักการเมือง หรือข้าราชการที่ทุจริตคอร์รัปชัน เช่นกรณีผลประโยชน์ทับซ้อน ก็ควรที่จะต้องมีการพิจารณาเรื่องนี้อย่างเร่งด่วนด้วยเช่นกัน

3. รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และนายกรัฐมนตรีที่มาจากการแต่งตั้ง

ภายหลังการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินั้น ประธานรสช. ก็ได้นำเสนอชื่อแต่งตั้ง นายกรัฐมนตรีชั่วคราวขึ้น ซึ่งประธานรสช. ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า นาย อานันท์ ปันยารชุน สมควรได้รับความไว้วางพระราชหฤทัย ให้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนาย อานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2534 สาเหตุที่เลือกเนื่องมาจากนาย อานันท์ เพื่ออาศัยความยอมรับจากต่างประเทศที่มีต่อ นาย อานันท์ มาสร้างวาทกรรมซึ่งต่อมาได้มีการแต่งตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้น รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้น 20 คน เพื่อร่างรัฐธรรมนูญ

จุดนี้เองกลายเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างวาทกรรมใหม่ของคณะรช. วาทกรรมที่จะใช้ปูทางเพื่อที่จะทำให้การร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่กำลังจะดำเนินการไปนั้น กลายเป็นรัฐธรรมนูญที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง และส่งผลให้กลุ่มของตนสามารถสืบต่ออำนาจได้

ในขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนไหว ในการตั้งพรรคการเมืองโดยสมาชิกบางคนของ รช. ที่เห็นเด่นชัด คือ พรรคสามัคคีธรรม และยังมีความพยายามที่จะเข้าคุมพรรคการเมืองที่มีอยู่โดยส่งคนสนิทเข้าคุมตำแหน่งบริหารพรรค เช่นกรณีของพรรคชาติไทยและพรรคกิจสังคม เป็นต้น

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นคือ ความอิสระของรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งไม่ยอมอยู่ใต้อาณัติทหารและบริหารบ้านเมืองด้วยความสะอาด บริสุทธิ์ ตามหลักวิชาการ จนเกิดความรู้สึกว่ามี ความขัดแย้งกันขึ้นระหว่าง รช. และรัฐบาล นอกจากนี้เนื่องจากนั้นประเด็นการแปรญัตติรัฐธรรมนูญฉบับที่ร่างโดยคณะกรรมการ ชุดแรก 20 คน โดยคณะกรรมการสามัญ 25 คน ได้นำไปสู่ความขัดแย้งอย่างหนัก โดยเฉพาะบทเฉพาะกาลที่เปิดทางให้ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งข้าราชการเมืองได้ อำนาจของวุฒิสมาชิก การแก้ไขรัฐธรรมนูญและตัวนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตำแหน่งประธานรัฐสภา เขตการเลือกตั้ง คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ และผู้ตรวจการรัฐสภา

ท่ามกลางกระแสการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่ชอบธรรมของรัฐธรรมนูญ พล.อ.สุจินดา ยังคงให้สัมภาษณ์ถึงการร่างรัฐธรรมนูญ ในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 3 มีนาคม 2534 ว่า

“ทางเราก็ไม่ได้เข้าไปก้าวก่ายการทำงานของคณะร่างรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด สิ่งเดียวที่คาดหวังก็คืออยากให้รัฐธรรมนูญนี้เป็นรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชนจริงๆ ”

จากการให้สัมภาษณ์นี้พบว่าแม้ว่าจะมีข่าวที่เกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญที่เอื้อประโยชน์ต่อการสืบทอดอำนาจของรช. มากขึ้นเท่าใด แต่พล.อ.สุจินดา ก็ยังคงยืนยันว่าไม่ได้มีอำนาจเกี่ยวข้องใดๆ ในการร่างรัฐธรรมนูญและจะปล่อยให้เป็นที่ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยตรง ทั้งนี้ก็เป็นความพยายามที่จะสร้างวาทกรรมปกปิดประชาชนว่าคณะตนไม่ได้มีความเกี่ยวข้องและไม่ได้มีความตั้งใจที่จะแทรกแซงหน้าที่ของใคร

การประท้วงรัฐธรรมนูญที่ขาดความเป็นประชาธิปไตยได้นำไปสู่ความตึงเครียดทางการเมือง ประกอบกับ พลเอกสุจินดา คราประยูร ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ตนและพลอากาศเอก เกษตร

โรจนนิล จะไม่รับตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ผลสุดท้ายรัฐธรรมนูญก็ผ่านสภาทั้งสามวาระโดยมีข้อขัดแย้งที่จะนำไปสู่ประเด็นปัญหาในอนาคต คือ

1. ในรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุไว้ว่านายกรัฐมนตรีจะมาจาก ส.ส. หรือคนนอก
2. อำนาจวุฒิสภาซึ่งมีอำนาจในการร่วมอภิปรายและลงมติในการไม่ไว้วางใจรัฐบาล และพระราชกำหนด
3. ประธานรัฐสภามาจากประธานวุฒิสภาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปี 2521 ได้มีการแก้ไขให้สมาชิกสภาจากประธานสภาผู้แทนราษฎร
4. เขตการเลือกตั้งได้เปลี่ยนเป็นเขตละ 3 คน เหมือนรัฐธรรมนูญปี 2521

นอกจากนั้นประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ คุณสมบัติของตัวนายกรัฐมนตรีและอำนาจวุฒิสมาชิก นอกจากนั้นยังมีประเด็นปัญหาที่หลวมคือ ในบทเฉพาะกาลให้ประธาน รสช. เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี แทนที่จะเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

การเลือกตั้งในวันที่ 22 มี.ค. 2535จึงเป็นการเลือกตั้งที่สกปรกที่สุดครั้งหนึ่งในประเทศไทย พรรคการเมืองแต่ละพรรคใช้เงิน "ซื้อเสียง" อย่างเปิดเผยและเป็นจำนวนสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะพรรคใหม่ที่ตั้งขึ้นมา รายงานลับของหน่วยงานผู้ดูแลการเลือกตั้งหน่วยหนึ่งระบุว่า พรรคใหม่พรรคหนึ่งหมดเงินไปไม่น้อยกว่า 1,600 ล้านบาท (ไทยรัฐ, 23 มีนาคม 2535)

ผลการเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ได้จำนวนผู้แทนมากเป็นอันดับ 1 คือพรรคสามัคคีธรรม (79 คน) ตามด้วยชาติไทย (74) ความหวังใหม่ (72) ประชาธิปัตย์ (44) พลังธรรม (41) กิจสังคม (31) ประชากรไทย (7) เอกภาพ (6) ราษฎร (4) ปวงชนชาวไทย (1) และพรรคมวลชน (1)

การดำเนินการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีเป็นไปอย่างรวดเร็ว นายณรงค์ วงศ์วรรณ ในฐานะหัวหน้าพรรคสามัคคีที่ได้เสียงมากที่สุดได้รับการเสนอชื่อพรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรค

กิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร รวมจำนวนเสียงสนับสนุน 195 เสียง ให้เป็น นายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ของประเทศไทย แต่ยังไม่ทันที่ พล.อ. สุนทรจะได้ทูลเกล้าฯ ชื่อนายณรงค์ ก็มีกรณียันยันจากนางมาร์กาเรต โฆษกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาว่า นายณรงค์เป็นผู้หนึ่งที่ "ต้องห้าม" ไม่สามารถขอวีซ่าเดินทางเข้าสหรัฐฯได้ เพราะมีความใกล้ชิดกับนักค้ายาเสพติด

ดังนั้นจากคำสัญญาหลังการยึดอำนาจของรชช. ที่สร้างความชอบธรรมโดยชี้ให้เห็นว่าการยึดอำนาจเพื่อสะสางความเลวร้ายของรัฐบาลเดิมและจะริบมอบอำนาจคืนสู่ประชาชน แต่การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2534 กลับมิได้เป็นการปูรากฐานของประชาธิปไตย กลับเป็นการสืบทอดอำนาจรชช. คือ อำนาจการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 270 คน ทำให้อำนาจสภาพอยู่ภายใต้การควบคุมของรชช. การเลือกตั้งแบบรวมเขตเบอร์เดียว(ทำให้พรรคการเมืองสองพรรคใหญ่คือ สหประชาธรรม และชาติไทยได้เปรียบ) เมื่อสร้างวาทกรรมความชอบธรรมทางกฎหมายแล้ว ผู้นำรชช. ก็เริ่มปฏิบัติการเข้าสู่อำนาจการปกครองประเทศด้วยการรวมนานักการเมืองที่ถูกประกาศว่าร้ายผิดปกติมารวมอยู่หน้าพรรคสหประชาธรรม ผลักดันคนสนิทเป็นหัวหน้าพรรคชาติไทย ผลักดันคนสนิทเข้าสู่พรรคกิจสังคมดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค และ โดยโยงใยสายสัมพันธ์ทหารกับพรรคประชากรไทยและราษฎร สร้างเป็นรากฐานทางการเมืองของตนเตรียมการณัฐการที่จะมีนายกรัฐมนตรีคนนอกซึ่งเป็นคนของรชช.(ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 เมษายน 2535)

ผลรูปธรรมของการกระทำเหล่านี้คือต่อมาพรรคการเมืองต่างๆก็ได้เสนอชื่อพล.อ. สุจินดา คราประยูรขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเหตุการณ์นี้กลายเป็นขนวนสำคัญที่ทำให้ประชาชนไม่พอใจกับการเข้ามารับตำแหน่งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่า พล.อ. สุจินดา คราประยูร เคยให้คำมั่นสัญญาไว้อย่างดีกับประชาชนว่าจะไม่มีการสืบทอดอำนาจใดๆของรชช.และจะไม่มารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยเด็ดขาด แต่ต่อมาพล.อ. สุจินดา คราประยูร ก็กลับออกมาแถลงผ่านสื่อต่างๆว่า การเข้ามารับตำแหน่งนี้เป็นการ "เสียสัจย์เพื่อชาติ" ดังที่พล.อ. สุจินดา คราประยูรได้กล่าวต่อคณะทหารและสื่อต่างๆที่มาที่มาร่วมแสดงความยินดี ในวันที่ 8 เมษายน 2535 ว่า

"ผมตั้งใจว่าจะเป็นผบ.สูงสุดไปอีก 6เดือน แล้วจะลาออกไปใช้ชีวิตส่วนตัว เพราะรับใช้ชาติมานานพอสมควรแล้ว ก็ไม่คิดว่าจะได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯได้รับการไว้วางพระราชหฤทัย ให้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี ถือว่าเป็นเกียรติและเป็นความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ และผมถือว่าเป็นงานที่หนักมาก แต่การที่ผมกล้าตัดสินใจรับตำแหน่งนี้ เพราะมันใจในเพื่อนรักเพื่อน

คิดทั้งหลายว่า เราได้มีความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ในการช่วยจรรโลงให้เกิดความมั่นคงให้กับประเทศชาติ รวมทั้งนายทหารที่จะขึ้นมาเป็น ผบ.ทบ. หรือรุ่นน้องที่กำลังจะก้าวตามกันมา ก็มีความรู้ความสามารถที่จะรักษากองทัพของเราให้มีความมั่นคง

กองทัพมีความสำคัญต่อประเทศชาติ เป็นกำลังสำคัญที่สุดที่จะทำให้ประเทศชาติเกิดความสงบ ความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้า เพราะฉะนั้นการที่ผมกล้าที่จะตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งผบ.ทบ.เพื่อรับตำแหน่งใหม่นั้น ก็เพราะมีความมั่นใจในพวกเราทุกคนว่ามีความสามารถในการรักษากองทัพไว้ให้เป็นหลัก และอีกประการหนึ่งที่รักษาการผบ.ทบ.ได้กล่าวไว้คือ เมื่อผมตัดสินใจมารับตำแหน่งทางการเมืองหรือที่บอกว่าจะมาเล่นการเมืองนั้น ผมได้ยอมอุทิศแล้วต่อการถูกตำหนิว่าผมจะต้องมีความอดทน

ต่อไปนี้ขอให้ถือว่าผมเป็นพลเรือนคนหนึ่งนับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป พี่น้องในกองทัพขออย่าได้เดือดร้อนกับผม เพราะถ้าเดือดร้อนแล้วทุกคนจะต้องกังวลอยู่ตลอดเวลาในการรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของผม นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ถือว่าผมเป็นพลเรือนคนหนึ่งที่มาไว้ใช้ชาติในฐานะพลเรือน ไม่ใช่ในฐานะนายทหารหรือนายพลเอก ผมขอรับรองและขอให้คิดอย่างนั้น ผมคิดว่าผมจะต้องทน เมื่อตัดสินใจแล้วว่ามาทำงานนี้แล้วผมต้องทนให้ได้ จะต้องทนไปจนถึงที่สุด

อีกประการหนึ่งคือ สถานภาพทางการเมืองที่เป็นอยู่เกิดการชะงักงัน ซึ่งจะทำให้การจัดตั้งรัฐบาลล่าช้า ถ้าเมื่อผมไม่ยอมรับตำแหน่ง ซึ่งความจริงผมก็ได้ปฏิเสธไปถึงสองครั้ง สองหนแล้ว แต่ในเมื่อเห็นว่าถ้าเผื่อมันเกิดสภาวะเช่นนั้นขึ้นมาแล้ว ประเทศไทยของเราขณะนี้จัดว่าเป็นจุดที่จะทำให้เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าในแถบอินโดจีน เพราะถ้าดูที่ตั้งประเทศแล้ว ก็อยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ถ้าเมื่อเกิดการชะงักงันทางการเมือง หรือเกิดความไม่มั่นคงทางการเมืองขึ้นมา ก็จะทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ นี่ถือเป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งที่ว่าทำไมจึงต้องรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี"

จากคำกล่าวของพล.อ.สุจินดาในย่อหน้านี้จะเห็นว่าพยายามที่จะเอาสถาบันชาติมาอ้างว่าเพราะเหตุผลที่ว่าไม่อยากให้ประเทศชาติเสียหาย และไม่อยากให้ประเทศชาติมีสถานการณ์การเมืองชะงักงันจึงต้องมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยความจำเป็น และในย่อหน้าต่อไปจะสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างวาทกรรมการโน้มน้าวใจครั้งยิ่งใหญ่ของพล.อ.สุจินดาที่นอกจากจะมีการใช้วาทะที่ลึกซึ้งกินใจ เพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตามแล้วยังประกอบไปด้วยอวัจนภาษาที่กระตุ้นอารมณ์ของผู้รับสารอีกด้วย ดังนี้

พลเอก สุจินดา ในชุดสูทพลเรือนสีเข้มมา กล่าวว่า

“ต้องขอบคุณเป็นอย่างมากในความปรารถนาดีที่มาแสดงความยินดีกับผมในครั้งนี้ ผมต้องขอโทษเพราะไม่ทราบว่า จะมีรายการนี้เกิดขึ้น ก็เลยไม่ได้แต่งเครื่องแบบมา แต่งชุดพลเรือนมา เมื่อมารับตำแหน่งทางพลเรือนแล้ว ไม่อยากให้เครื่องแบบจะต้องมามีหมองไปด้วยจากหน้าที่ที่ต้องทำ (เมื่อพูดถึงตอนนี้ พลเอก สุจินดา มีสีหน้าที่เปลี่ยนไป)

“ชีวิตผมมีความสุขที่สุดก็คือชีวิตที่...” (หยุดพูดแล้วพูดต่อไปว่า)

“ได้รับราชการ” (เสียงขาดห่างไปพลเอก สุจินดาซึ่งพูดต่อว่า)

“อยู่ในกองทัพบก” (เสียงสั้นเครื่องขาดหายไปราว 10 วินาทีก่อนจะพูดต่อด้วยลักษณะสะกดอารมณ์ออกมา พร้อมกระพริบตาถี่ๆ มีน้ำตาหลังออกมา น้ำเสียงเครืออย่างเห็นได้ชัด)

“ผมไม่เคยปรารถนาตำแหน่งใดๆหรือแม้แต่ตำแหน่ง ผบ.ทบ.

ผมพอใจอยู่สิ่งหนึ่งคือ ได้อยู่ในกองทัพบก ได้รับราชการในกองทัพบก แต่ในขณะเดียวกันผมก็รู้สึกว่าจะต้องจากไป”

“ผมมีความจำเป็นต้องเสียสัจที่เคยกล่าวไว้ว่าจะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (กล่าวถึงตอนนี้เสียงสั้นเครื่องหนักขึ้น) ถ้ามีก็ด้วยเหตุผลเดียวว่า เพราะความเป็นทหารที่เรามีคติประจำใจว่า เราจะยอมเสียสละได้แม้ชีวิตเพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดความจำเป็นที่เราจะต้องทำงานเพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้น การเสียชื่อเสียง การเสียสัจจะ วาจา (พลเอก สุจินดา มีเสียงเครือขาดหายอีกครั้ง) ...ก็เป็นความจำเป็น”
(ไทยรัฐ และ มติชน ฉบับวันที่ 8 เมษายน 2535)

จากเหตุการณ์การออกมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ. สุจินดา คราประยูร จะเห็นว่าแม้คณะรชช.พยายามจะสร้างวาทกรรมโดยการอธิบายความจำเป็นต่างๆผ่านสื่อโทรทัศน์ของให้ประชาชนรู้สึกว่าการ.อ. สุจินดา คราประยูรและคณะรชช.มิได้มีความต้องการที่จะเข้ามาปกครองประเทศหรือสืบต่ออำนาจแต่อย่างใด หากแต่มีเหตุการณ์ความจำเป็นบังคับที่ทำให้พล.อ. สุจินดา คราประยูรและคณะรชช.ต้องสืบต่ออำนาจเพื่อความเจริญก้าวหน้าในการปกครองประเทศต่อไปนั้น และพยายามแสดงให้เห็นว่าตนนั้นมีความอาลัยอาวรณ์กองทัพจนกลั้นน้ำตาไว้ไม่ได้

อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าความพยายามในการแจกจ่ายวาทกรรมเกี่ยวกับความจำเป็นในการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีนี้ จะไม่ค่อยได้ผล เนื่องจากการเข้ามารับตำแหน่งและสืบทอดอำนาจนี้ทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจอย่างมาก เนื่องจากพล.อ. สุจินดาได้เคยกล่าวยืนยันไว้ว่าจะไม่มีการสืบทอดอำนาจและไม่เข้ามารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างเด็ดขาด

อย่างไรก็ตามในวันที่ 7 เมษายน 2535 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พล.อ. สุจินดา คราประยูร ซึ่งลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการทหารบก เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ของประเทศไทยนับจากนั้น ความขัดแย้งและความยุ่งยากก็ก่อตัวขึ้นนำมาซึ่งความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงในเวลาต่อมา

การเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ. สุจินดา คราประยูร ในรัฐบาลผสมของ พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย พรรคราษฎร และ พรรคสามัคคีธรรม (ปัจจุบันสองพรรคหลังเลิกไปแล้ว) นับเป็นจุดเริ่มต้นของความไม่พอใจและการคัดค้านของประชาชน พรรคฝ่ายค้านสี่พรรค (พรรคประชาธิปไตย พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคเอกภาพ) และ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทั่วประเทศ การคัดค้านครั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักการสำคัญสองประการ คือ

1. คัดค้านการสืบทอดอำนาจของเผด็จการ รสช.

เนื่องจาก พล.อ. สุจินดาเป็นผู้หนึ่งในคณะ รสช. ซึ่งทำการรัฐประหารล้มรัฐธรรมนูญ และเป็นที่ทราบกันดีว่าเหตุผลแท้จริงของการรัฐประหารนั้นเนื่องจากความขัดแย้งระหว่างทหารกับรัฐบาล มิใช่เรื่องผลประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาธิปไตยตามที่ รสช. ได้พยายามสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับความจำเป็นในการปฏิวัติเท่าที่ควร การเข้ารับตำแหน่งนายกฯ ของ พล.อ. สุจินดา จึงเป็นการเข้าสืบทอดอำนาจเผด็จการของ รสช. อย่างเห็นได้ชัด

2. คัดค้านรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

รัฐธรรมนูญ ซึ่งร่างภายใต้อำนาจของ รสช. เป็นรัฐธรรมนูญที่ขัดต่อหลักการพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยหลายประการ ทั้งนี้เพื่อเปิดช่องทางสำหรับการสืบทอดอำนาจของคณะ รสช. เช่นนายกรัฐมนตรีคนนอก จำนวนวุฒิสมาชิกและอำนาจของวุฒิสภา ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีเหตุผลคัดค้านเรื่องความชอบธรรมของตัวบุคคลที่ร่วมรัฐบาลเช่น พล.อ. สุจินดา เป็นคนไม่รักษาคำพูดเนื่องจากเคยสัญญาว่าจะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หากยังบริหารประเทศได้อย่างไร รัฐมนตรีหลายคนในคณะรัฐบาลเคยถูกคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตั้งโดยคณะ รสช. สั่งยึดทรัพย์และประกาศว่าเป็นผู้ร้ายผิปกติ ฯลฯ

ในขณะที่เสียงคัดค้านอันยืนยงอยู่บนหลักการประชาธิปไตยดังขึ้นทุกขณะพรรคร่วมรัฐบาล และ พล.อ. สุจินดา กลับเจยเมยต่อเสียงประชาชน และได้พยายามปิดกั้นบิดเบือนข่าวสารทุกอย่างเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวคัดค้าน ของประชาชน รวมทั้งกล่าวหาผู้คัดค้านว่าเป็นการขัดพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีโดยลืมนึกไปว่าคณะ รสช. นั้นเองเป็นผู้ขัดพระบรมราชโองการ และใช้กำลังทหารเล่นการเมืองนอกสภาโดยการล้มรัฐบาลชาติชายและล้มรัฐธรรมนูญอันถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

แม้ว่า พล.อ. สุจินดา เป็นนายกฯ ท่ามกลางกระแสคัดค้าน มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พล.อ. สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ตามความคาดหมาย มีข้าราชการทหารและพลเรือนจำนวนหนึ่งไปมอบดอกไม้แสดงความยินดี พล.อ. สุจินดา ให้สัมภาษณ์ถึงการตั้งคณะรัฐมนตรีว่า ส.ส. ที่ถูกยึดทรัพย์สามารถเป็นรัฐมนตรีได้ เพราะประชาชนเลือกเข้ามา และศาลยังไม่ได้ตัดสินว่าผิดส่วนพรรคการเมืองสี่พรรค คือ พรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปไตย พรรคพลังธรรม และพรรคเอกภาพ ที่กลายเป็นพรรคฝ่ายค้านได้ออกแถลงการณ์คัดค้านนายกฯ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

องค์กรต่าง ๆ เริ่มเคลื่อนไหวคัดค้าน เช่น การประชุมเพื่อคัดค้านนายกฯ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนและสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) หลังจากนั้นมีการวางหริตอาลัยแก่ตำแหน่งนายกฯ ของ พล.อ. สุจินดา ที่สวนรื่นฤดี รวมทั้งมีการแสดงการคัดค้านของนักวิชาการหลายท่าน

ส่วนในยุคปัจจุบันที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพียง 12 วัน หลังการปฏิบัติยึดอำนาจ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2549 แทนรัฐธรรมนูญที่ถูกยกเลิกไปในวันที่ 1 ตุลาคม 2549

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ได้ สลายตัวไป ทำหน้าที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะเรื่องทางพิธี การ โดยไม่มีอำนาจในการออกกฎหมายใดๆในการบริหารประเทศ และอำนาจในการวินิจฉัยคดี แต่อย่างใด รวมถึงไม่มีอำนาจในการสั่งใช้มาตรการพิเศษเด็ดขาดใดๆ

นอกจากนั้นในวันเดียวกัน ก็ได้มีพระบรมโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี ชำราชการบ้านาญ อดีตผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้ซึ่งคณะ ปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขกล่าวว่า มี คุณสมบัติเหมาะสมที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น โดยให้เหตุผลว่า พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเกียรติคุณเป็นที่ยอมรับในด้านความซื่อสัตย์ สุจริต มีความจงรักภักดีต่อ สถาบันพระมหากษัตริย์ มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว มีการดำเนินชีวิตที่ประหยัด เรียบง่าย มีความ สนใจในธรรมชาติและธรรมชาติในการนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต

ต่อมานายกรัฐมนตรีได้เลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถอีก 26 คน เข้าดำรงตำแหน่งใน คณะรัฐมนตรีโดยเป็นพลเรือนทั้งหมด ประกอบด้วยผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งในภาครัฐ เช่น ผู้ว่า การทหารแห่งประเทศไทย ปลัดกระทรวง เอกอัครราชทูต อธิการบดีมหาวิทยาลัยชั้นนำของ ประเทศ ประธานศาลฎีกา อธิบดี อาจารย์ ส่วนที่เป็นภาคเอกชน ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่ นายกรัฐมนตรีเชื่อว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จในวงการธุรกิจและมีประสบการณ์ในด้านรัฐสภา หรือในด้านบริหารราชการแผ่นดินมาบ้างแล้ว และที่เป็นอดีตข้าราชการทหารแค่สองคนเท่านั้น

ภายหลังจากการเสนอชื่อแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีแล้วก็ได้มีการเสนอชื่อสมาชิกสภาร่าง รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 (ส.ส.ร.) เป็นสภาที่มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนี้ ได้รับการสรรหามาจากสมาชิกสมัชชา แห่งชาติ พ.ศ. 2549 จำนวน 1982 คน ลงมติคัดเลือกกันเอง เหลือ 200 คน และคณะมนตรีความ มั่นคงแห่งชาติ ทำการคัดเลือกเหลือ 100 คน แล้วเสร็จตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2549 เพื่อนำ รายชื่อขึ้นทูลเกล้า ฯ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 23 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับ ชั่วคราว) พ.ศ. 2549 เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 โดยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ประธาน คมช. เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัดส่วนของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญชุดนี้ มาจากบุคคลในภาครัฐ 28 คน ภาคเอกชน 27 คน ภาคสังคม 23 คน และภาควิชาการ 22 คน หากจำแนกตามภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ 10 คน ภาคกลาง 68 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 คน และภาคใต้ 10 คน ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 23 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ดังต่อไปนี้

1. นายกนก ไตสุรัตน์
2. นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
3. นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล
4. นายกล้าณรงค์ จันทิก
5. นายการุณ ไสงาม
6. นายกิตติ ศรีเศรษฐ
7. นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม
8. นายเกียรติชัย พงษ์พานิชย์
9. นายคมสัน โพธิ์คง
10. นายจรัญ ภักดีธนากุล
11. นายจรัส สุวรรณมาลา
12. นายจตุพันธ์ ภิรมย์ภักดี
13. นายเจริญศักดิ์ โจนฤทธิ์พิเศษู
14. นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
15. นาย ช.ชัยนาท ศรีเสมาเมือง
16. นายชนินทร์ บัวประเสริฐ
17. นายชวลิต หมั่นนุช
18. นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์
19. นายชาติชาย แสงสุข
20. นายชาติ กางอิม
21. นายชำนาญ ภูวิลัย
22. นายชูชัย ศุภวงศ์
23. นายโชคชัย อักษรนันท์

- 24.นายไชยยศ เหมะรัชตะ
- 25.นางดวงสุดา เตโชติรส
- 26.นายเดโช สนวนานนท์
- 27.นายธนพิชญ์ มูลพฤกษ์
- 28.พล.ต.ท.ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร
- 29.นายธวัช บวรวานิชยกุล
- 30.นายธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย

- 31.นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง
- 32.นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์
- 33.นายธนนิติ เศรษฐบุตร
- 34.นายนิศย์ วังวิวัฒน์
- 35.นายนิมิต ชัยจีระธกุล
- 36.นายอนุรักษ์ มาประณีต
- 37.นายปกรณ์ ปรียากร
- 38.นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม
- 39.นายประพันธ์ นัยโกวิท
- 40.นายประวิทย์ อัครชิโนเรศ

- 41.นายประสงค์ พิฑูรกิจจ่า
- 42.นายปริญญา ศิริสารการ
- 43.นางพรรณราย แสงวิเชียร
- 44.น.ส.พวงเพชร สารคุณ
- 45.นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ
- 46.นายพิสิฐ ลีอาธรรม
- 47.พล.ร.อ.พีรศักดิ์ วัชรมูล
- 48.นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์
- 49.นายไพโรจน์ พรหมสาส์น
- 50.นายมนตรี เพชรขุ้ม

- 51.นายมนูญศรี โชติเทวัญ
- 52.นายมานิจ สุขสมจิตร

- 53.พล.ต.อ.มีชัย นกุลกิจ
- 54.นายรัฐ ชุกกลิ่น
- 55.นางรุจิรา เตชางกูร
- 56.นายวรากรณ์ สามโกเศศ
- 57.นายวัชรนา หงส์ประภัสร์
- 58.นายวิชัย รูปขำดี
- 59.นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ
- 60.นายวิชัย ศรีขวัญ

- 61.นายวิชา มหาคุณ
- 62.นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์
- 63.นายวิทยา คชเชื่อน
- 64.นายวิทยา งามทวี
- 65.นายวิวัฒน์ บุญสถิตย์
- 66.นายวินัส ม่านมุงศิลป์
- 67.นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร
- 68.นายวุฒิสาร ตันไชย
- 69.นายศรีราชา เจริญพานิช
- 70.นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล

- 71.นายศักดิ์นรินทร์ เชื้ออนัน
- 72.นายศิวะ แสงมณี
- 73.นายเศวต ทินกุล
- 74.นางสดศรี สัตยธรรม
- 75.นายสนั่น อินทรประเสริฐ
- 76.นายสมเกียรติ รอดเจริญ
- 77.นายสมคิด เลิศไพฑูรย์
- 78.นายสมชัย ฤชุพันธุ์
- 79.นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย
- 80.นายสวัสดิ์ โชติพานิช

- 81.นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์
- 82.นายสวิง ตันอุดม
- 83.นายสามขวัญ พนมขวัญ
- 84.นายสุนทร จันทรวงศ์
- 85.นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย
- 86.นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล
- 87.นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์
- 88.นายเสรี นิมะยุ

- 89.นายเสรี สุวรรณภานนท์
- 90.นายหลักชัย กิตติพล

- 91.นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล
- 92.นายอภิชาติ คำดี
- 93.นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์
- 94.นายอริญ ธรรมโน
- 95.น.ส.อลิสสา พันธศักดิ์
- 96.นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์
- 97.นางอังคณา นีละไพจิตร
- 98.น.ส.อาภา อรรถบุรณวงศ์
- 99.นายอุทิศ ชูช่วย
- 100.นายโสภาส เตพละกุล

ต่อจากนั้นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จะคัดเลือกกันเองให้เหลือ จำนวน 25 คน และ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติจะคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิอีก 10 คน รวมเป็น 35 คน เพื่อทำหน้าที่ เป็นกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ และในปัจจุบันแม้ว่ากระบวนการในการร่างรัฐธรรมนูญกำลัง เนินไป และการสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับความตั้งใจจริงของคณะก็ยังคงถูกถ่ายทอดผ่านการให้ สัมภาษณ์ของน.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวถึงความ ตั้งใจจริงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไว้ว่า

“กรรมาธิการทุกคนหนักใจ เรามานั่งตรงนี้ไม่ใช่มาตั้งนวนิยายสนุกสนาน แต่เป็นเรื่อง หนักๆ ทั้งนี้รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องไม่ได้อย่าไปกว่าปี 2540”

ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่กำลังเป็นที่สนใจและวิพากษ์วิจารณ์คือประเด็นการที่จะเขียนบทนิรโทษกรรมลงไปในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งหากย้อนไปมองในสมัยรทส. จะพบว่าแม้ในช่วงแรกของการปฏิวัติรัฐประหาร พล.อ.สุจินดาได้ให้สัมภาษณ์กับ หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2534 ไว้เกี่ยวกับเรื่องนิรโทษกรรมว่า

“ต้องไปศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกที เพราะการที่เราเข้ามาในระยะเวลาที่ประเทศกำลังเดือดร้อน เราไม่ได้คำนึงถึงตนเองอยู่แล้ว เพียงแต่เห็นถึงประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นใหญ่”

จากคำให้สัมภาษณ์นี้จะเห็นว่า พล.อ.สุจินดาก็ยังคงเน้นย้ำว่าทกรกรมเดิมของคณะที่ต้องการให้ประชาชนเห็นว่า การเขียนบทนิรโทษกรรมหรือไม่นั้น ไม่ได้มีความสำคัญกับตนและคณะมากนัก เนื่องจากการที่จะเข้ามาปฏิวัตินี้ต้องการทำเพื่อประเทศชาติเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไม่ได้ยืนยันว่าจะมีการกำหนดลงไปหรือไม่ ซึ่งในที่สุดก็ได้มีการอ้างว่าออกพรบ.นิรโทษกรรมให้กับประชาชนที่ได้ทำการเคลื่อนไหวทางการเมือง หากแต่กลับถูกมองว่าเป็นการกระทำเพื่อตนเองและคณะมากกว่า

ดังนั้นเมื่อมีการกล่าวถึงบทนิรโทษกรรมในปัจจุบันจึงมีข้อสนับสนุนจากน.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

“แนวคิดในเรื่องดังกล่าว เกิดขึ้นเมื่อ 2 วันก่อนในการประชุมกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ที่ผมเป็นประธาน มีการพูดถึงบทเฉพาะกาล เรื่อง นิรโทษกรรมนั้น ควรบัญญัติไว้บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี 2550 เพราะผมเห็นว่าในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญชั่วคราวปี 2549 ได้กำหนดไว้แล้ว ดังนั้นก็ควรจะหยิบยกบทเฉพาะกาลดังกล่าวมาไว้ในรัฐธรรมนูญปี 2550 ด้วย

ที่ผ่านมาหลังการรัฐประหาร ผมเห็นว่ามักมีการออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมเสมอ แต่ครั้งนี้ไม่มี ท่านผู้ร่างรัฐธรรมนูญปี 2549 ท่านเอาไปใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ คราวนี้ก็เลยเป็นห่วงว่าถ้ารัฐธรรมนูญชั่วคราวยกเลิกไปแล้วเราไม่เอามาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญปี 2550 ผมเกรงว่าบ้านเรามีพวกเสรีชนอยู่ หรือ พวกหัวหมอ ที่จะมาเป็นรัฐบาลชุดใหม่หยิบยกขึ้นมากล่าวโทษฟ้องเอาผิดย้อนหลังและอาจจะเป็นปัญหาได้

ขณะนี้ผมได้ให้ฝ่ายศาล และฝ่ายกฎหมายของกรรมาธิการยกร่าง อาทิเช่น นายเจริญ ภักดีธนากุล ปลัดกระทรวงยุติธรรม ไปร่วมร่างบทเฉพาะกาลนี้ขึ้นมาที่มีการพูดถึงบทเฉพาะกาล ซึ่งบทเฉพาะกาลมีหลายเรื่อง ส่วนตัวเขาได้เสนอความเห็นว่ายากให้พิจารณารัฐธรรมนูญ 2549 ซึ่งแปลกกว่าฉบับอื่น เพราะมีการเขียนนิรโทษกรรมให้กับผู้ทำรัฐประหาร ซึ่งทุกครั้งที่มีการ

รัฐประหารเกิดขึ้น การนิรโทษกรรมออกเป็นพระราชบัญญัติ แต่ในครั้งนี่จึงเกรงว่า เมื่อรัฐธรรมนูญปี 2550 ยกวางเสร็จแล้วประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 2549 ก็จะต้องยกเลิกไป จึงตั้งข้อสังเกตว่า กรรมการการเลือกตั้งจะมีความเห็นอย่างไร เพราะมีบทนิรโทษกรรมรวมอยู่ในรัฐธรรมนูญปี 2549 ด้วย ซึ่ง จะเกิดผลกระทบต่อ คมช. หรือไม่

การกำหนดบทเฉพาะกาลเรื่องนิรโทษกรรมไว้ อาจจะมองว่ารัฐธรรมนูญ 2550 ไม่เป็น ประชาธิปไตย ซึ่งกรรมการหลายท่านก็มีการหยิบยกขึ้นมาพูด จึงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเขียนเพื่อ บอกว่ายกโทษให้กับรัฐประหารวันที่ 19 กันยายน 2549 เพราะการนิรโทษกรรมจะรวมไปถึงองค์ที่ คมช. แต่งตั้งขึ้น อาทิเช่น คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการการ เลือกตั้ง (กกต.) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) แต่จะไม่รวม การทำงานของรัฐบาลชุดปัจจุบัน เพราะเป็นคนละส่วนกัน ดังนั้น หากรัฐบาลชุดปัจจุบันบกพร่อง ก็สามารถตรวจสอบได้

ขณะที่ทางออกอื่นที่ไม่ต้องเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อไม่ให้รัฐธรรมนูญได้รับการ ต่อต้าน ผมเชื่อว่าหากประธานเข้าใจจุดมุ่งหมาย ทำไมไม่ต่อต้านรัฐธรรมนูญปี 2549 ผมจึงเห็น ว่าเป็นเรื่องของคนที่อยากจะหาเรื่องอย่างไรก็ได้ แต่ยืนยันว่า ผมเอง และกรรมการการร่างมี เจตนาดีที่จะให้เกิดความรอบคอบไม่ให้เกิดเงื่อนไขให้พวกหัวหม้ออาจจะก่อปัญหาได้อีก

ส่วนที่คนอาจจะมองว่า การที่ผมเสนอให้มีการกำหนดเรื่องนิรโทษกรรม เป็นเพราะผม ได้รับการแต่งตั้งจาก คมช. แต่ผมอยากให้มองถึงเจตนารมณ์การทำรัฐประหารวันที่ 19 กันยายน 2549 ว่า เป็นเพราะประชาชนทั้งในกทม. และต่างจังหวัด ออกมาชุมนุมเรียกร้องให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลาออกจากความเป็นนายกรัฐมนตรี แต่เมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่ลงจากอำนาจดี ๆ ทำให้ทหาร ต้องออกมาช่วยเหลือประชาชน อย่างไรก็ตามการที่ทหารและรัฐบาลทำงานที่ผ่านมา 5-6 เดือน คง ไม่ต้องพูดถึงว่าประชาชนรู้สึกอย่างไร แต่ผมเห็นว่าไม่ใช่ความผิดของ คมช. เพราะ คมช. ได้โอน อำนาจให้ฝ่ายบริหารไปแล้ว

ผมเรียนตรงๆ ว่าผมเป็นห่วงผู้ที่หวังดีอย่างคณะ คมช. ที่เข้ามาช่วยเหลือจัดการกับระบอบ ทักษิณ ให้ยุติลงไปได้ จึงไม่อยากให้มีปัญหาอะไรให้ไปกระทบหรือเป็นเงื่อนไข เมื่อมีการเลือกตั้ง เกิดขึ้นก็ยังไม่รู้ว่าใครจะได้รับเลือกตั้ง จึงควรป้องกันไว้ก่อน น่าจะเหมาะสมที่สุด มิฉะนั้นคนที่ยิง ตะกวด อาจจะถูกตะกวดฟ้องร้องในภายหลังได้ "

จากบทสัมภาษณ์ของน.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ กรณีนิรโทษกรรมนั้น จะเห็นว่ากรณีนิรโทษกรรมนั้นถือเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับ คมช. กล่าวคือคมช.มิได้มีหน้าที่ใดๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ ดังนั้นหากคมช.จะออกมาให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีเขียนบทนิรโทษกรรมนั้น ย่อมเป็นการไม่เหมาะสม แต่น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่โดยตรงจึงมีความชอบธรรมที่จะออกมาให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีนี้ ทั้งนี้การที่คมช.ปล่อยให้ น.ต.ประสงค์ออกมาให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้เนื่องจาก ต้องการให้ประชาชนเข้าใจว่า คมช.มิได้มีการแทรกแซงการทำงานของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และมิได้มีความเป็นห่วงกังวลในสวัสดิภาพของคณะคมช.เอง และสั่งให้สมาชิกสภาร่างใส่บทเฉพาะกาลเกี่ยวกับนิรโทษกรรมแต่อย่างใด หากแต่การที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงออกมาให้สัมภาษณ์และมีความคิดเห็นว่าจะใส่บทเฉพาะการเรื่องนิรโทษกรรมลงไปในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการสมควรใจและมีความเป็นห่วงในความปลอดภัยของคมช.เอง

และจากบทสัมภาษณ์ของน.ต.ประสงค์นั้น ได้มีเนื้อความเกี่ยวกับเจตนารมณ์ในการทำรัฐประหารของคปค.หรือ คมช.ว่าเป็นความหวังดีของสถาบันทหารที่มีต่อประชาชนและประเทศชาติที่ช่วยทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณลงจากอำนาจในที่สุด ซึ่งน.ต.ประสงค์ได้นำทฤษฎีสัญญาวิทยา (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) มาใช้ในการให้สัมภาษณ์เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น โดยมีการเปรียบเทียบ พ.ต.ท.ทักษิณ และคณะ กับ ตะกวด ซึ่งตามความหมายนัยตรงก็หมายถึงสัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่ง หากแต่ความหมายนัยประหวัดนั้นน่าจะแปลความหมายไปในทางที่ไม่ดีว่า หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นที่รังเกียจแก่สังคม หรือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีได้ทำประโยชน์ต่อประเทศชาติ จึงต้องถูกกำจัดออกไปในที่สุด และในขณะเดียวกันก็เปรียบเทียบ คปค.หรือ คมช. กับ คนยิงตะกวด ซึ่งเป็นความหมายที่มีภาพพจน์ดี เปรียบเสมือนว่า คปค.หรือ คมช. นั้น เป็นผู้ที่เข้ามาช่วยไล่ยิงตะกวดให้ตายไป หรือมีความหมายนัยประหวัดคือ เป็นกลุ่มบุคคลที่เข้ามาแก้ปัญหาให้กับประเทศชาติในเวลาที่เหมาะสมนั่นเอง

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอไปข้างต้นจะเห็นว่าคปค.มีความพยายามที่จะสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่ดีในการดำเนินงานการร่างรัฐธรรมนูญและกระบวนการในการคิดสรรหานายกรัฐมนตรีที่มาจาก การแต่งตั้งมากกว่าสมัยของรชช. ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนและสังคมไทย โดยเฉพาะสื่อต่างๆ ก็ต่างจับจ้องอยู่แล้ว เนื่องจากมีบทเรียนจากคราวก่อนในสมัยรชช. ว่ากระบวนการในการสรรหานายกรัฐมนตรีนั้นมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางของประเทศชาติ

ในขณะที่เดียวกันการแนวโน้มในการคล้อยตามที่จะเชื่อในวาทกรรมที่พยายามสร้างให้เห็นถึงความตั้งใจและกระบวนการคิดสรรที่ถูกต้องเหมาะสมของคปค.ของประชาชนก็มีน้อยลง เนื่องจากประชาชนในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปัญญาชนยอมหันมาให้ความสนใจกับเรื่องการเมืองการปกครองมากขึ้น ประกอบกับสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในการที่จะให้ความรู้ข้อเท็จจริงเนื่องจากมีบทความหลายบทความที่ถูกเขียนขึ้นเพื่อที่จะให้ความรู้กับประชาชนว่า การที่มีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีขึ้นมาโดยที่มิได้ผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ถูกต้องนั้นจะส่งผลดีหรือผลเสียต่อประเทศชาติอย่างไรบ้าง ดังนั้นจะสามารถวิเคราะห์ได้ว่า แม้ว่าตัวบทที่คปค.นำมาแจกจ่ายผ่านกระบวนการทางวาทกรรมด้วยวิธีการแจกจ่ายต่างๆยังมีการพัฒนามากขึ้นถ้าเปรียบเทียบกับในสมัยรชช. แต่ความรู้ความเข้าใจและวิจารณ์ญาณของประชาชนผู้รับวาทกรรมการสร้างภาพลักษณ์เหล่านั้นก็ยังมีมากขึ้นไปด้วย เพราะฉะนั้น

4. ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและการสืบต่ออำนาจ

หลังจากเกิดความไม่พอใจอย่างต่อเนื่องต่อการขึ้นมำดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอก สุจินดา คราประยูร ทำให้เกิดการต่อต้านของประชาชน และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ตั้งแต่การที่ รต.ท. จลาต วรจักร และ พล.ต. จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ประกาศอดอาหารทุกชนิด และจะยอมเสียชีวิตภายใน 7 วัน ถ้า พล.อ. สุจินดาไม่ลาออก ในขณะที่เดียวกันที่คำสั่งอนุมัติแผนไพร่พินาศ โดย พล.อ. อิศระพงศ์ หนูนุกกิติ ผบ.ทบ. ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองกำลังรักษาพระนคร (กกล.รพน.) จึงมีขึ้นในวันเดียวกัน โดยเริ่มปฏิบัติการในขั้นที่ 1 คือ การรวบรวมข่าวสาร เตรียมกำลังเจ้าหน้าที่ และอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติการ

นับตั้งแต่นั้นมารัฐบาลได้เปลี่ยนมุมมอง จากผู้ชุมนุมโดยมีสิทธิอันชอบธรรม มาเป็น ไพร่ ที่จะต้องทำลายให้ พินาศด้วยความคิดเช่นนี้เองที่ทำให้รัฐบาลระดมกำลังทุกอย่างที่มีอยู่ในมือ มา ทำให้กลุ่มผู้ชุมนุมสลายกำลังลง หรือทำให้เหลือกำลังน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเชิญตัวแทน หนังสือพิมพ์ทุกฉบับมาชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจ, ออกคำสั่งห้ามพนักงานรัฐวิสาหกิจไปร่วมชุมนุม, การระดมสื่อของรัฐทุกชนิด ออกข่าวแก่ประชาชนว่า การเข้าชุมนุมอาจได้รับอันตรายทั้งยังแพร่ ภาพตัวแทนชาวพุทธเข้าเยี่ยมและให้กำลังใจ พล.อ. สุจินดา เพื่อทำลายความชอบธรรมในการ ชุมนุม หรือแม้กระทั่งการใช้เครื่องบินตรวจการของกองทัพสามลำ บินวนไปมาเหนือผู้ชุมนุม และ ไปรยไปปลิวข้อความว่า ขอวิงวอนให้ผู้ร่วมชุมนุมเดินทางกลับบ้าน มิฉะนั้นกองกำลังรักษาพระ ระชนคร อาจจะทำเนืองการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อผู้ชุมนุม

จากจุดนี้เป็นเหมือนแรงผลักดันให้ประชาชนส่วนหนึ่งออกจากบ้าน มาร่วมชุมนุม เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ซึ่งตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิง จากการนำเสนอผ่านสื่อของรัฐบาล จากการ วิเคราะห์ถึงบริบทในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบอันเกิดจากการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อ เรียกร้องให้ พล.อ. สุจินดา ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น จะเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มี ความไม่พอใจต่อการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งอย่างมาก แต่อย่างไร ก็ตามทางรัฐบาลก็ยังพยายามสร้างวาทกรรมมาปกปิดความจริงเหล่านี้ด้วยการใช้สื่อของรัฐทั้ง ทาง วิทยุ โทรทัศน์ และ หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ มาเสนอข่าวว่า เหตุการณ์การเคลื่อนไหวในครั้งนั้น ไม่ได้นำมาซึ่งความรุนแรง อย่างที่สื่อของต่างประเทศกำลังแสดงความเป็นกังวลและสงสัยว่าการ ประท้วงรวมตัวของประชาชนไทยในครั้งนี้จะส่งผลให้เกิดความรุนแรงและเป็นปัญหาบานปลาย

การเคลื่อนขบวนของประชาชนซึ่งถือเป็นวาทกรรมด้านกระแสหลักรูปแบบหนึ่งซึ่งแสดงออก ผ่านวจนภาษา เกิดขึ้นครั้งแรกในคืนวันที่ 7 พฤษภาคม เมื่อ พล.ต. จำลองเห็นว่าหน้ารัฐสภา มี พื้นที่คับแคบเกินไป จึงควรรย้ายไปท้องสนามหลวง ซึ่งบรรยากาศการย้ายมวลชนจากสภาไป สนามหลวง เป็นไปอย่างมีระเบียบ สนุกสนาน โดยหัวขบวนเป็นนักศึกษาประสานมือกันเป็นหน้า กระดานตามด้วยขบวนประชาชนหลายหมื่นคนขณะที่หัวขบวนอยู่นำหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำยขบวนยังล้มหลามอยู่หน้าลานพระบรมรูป

การชุมนุม ณ ท้องสนามหลวงในวันที่ 8 พฤษภาคม เริ่มมีความคึกคักตั้งแต่เช้า ซึ่งต่าง จากครั้งก่อนที่จะเริ่มมีความคึกคักเฉพาะในช่วงเย็น ตกค่ำซึ่งมีผู้ชุมนุมนับแสนคนแล้วการเคลื่อน ขบวนมีอีกครั้งในคืนวันที่ 8 พฤษภาคม มุ่งหน้าสู่รัฐสภา เนื่องจากสนามหลวงต้องใช้จัดงาน สืบคำพระพุทธรศาสนาในวันที่ 10 พฤษภาคมแต่การเคลื่อนขบวนครั้งนี้ กลับถูกต้องไว้เพียง

สะพานผ่านฟ้าลีลาศ จนเป็นที่มาของชื่อเรียก "กำแพงเบอร์ลิน" ทำให้ผู้ชุมนุมจำเป็นต้องอาศัย
อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และท้องถนนราชดำเนินเป็นที่ฐานที่มั่น

ต่อมา พล.ต.จำลอง ได้ขอมติเลิกอดอาหารเนื่องจากมีเหตุผลว่าเหตุการณ์ต่างๆ ได้
เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้ว ซึ่งการขอมติเลิกอดอาหารของ พล.ต.จำลอง ในครั้งนั้นทำให้วาทกรรม
ด้านกระแหล็กถูกลดความน่าเชื่อถือลง เนื่องจากเดิม พล.ต.จำลอง ได้แสดงความตั้งใจแน่วแน่และ
ยืนยันต่อประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการสืบต่ออำนาจของ รสช.ว่าจะอดอาหารจนกว่าพลเอก สุ
จินดา จะลาออก แต่เมื่อมาขอมติเลิกอดอาหารนั้นทำให้ประชาชนและสื่อหมดความเลื่อมใสลงไป
ส่วนหนึ่ง ดังนั้นจึงเป็นข้อได้เปรียบของรัฐบาลไม่ปล่อยให้โอกาสดีเช่นนี้เสียไป สถานีโทรทัศน์
กองทัพบกช่อง 5 ซึ่งไม่เคยเสนอข่าวการชุมนุมประท้วงมาก่อน กลับนำข่าวนี้ออกทันที ด้วย
ความหวังว่าจะสร้างวาทกรรมเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของ พล.ต. จำลอง ถึงแม้กลุ่มผู้ชุมนุมจะ
ไม่มีใครประสงค์ให้ พล.ต. จำลอง เสียชีวิตก็ตาม แต่การตัดสินใจครั้งนี้ สร้างความผิดหวังให้แก่ผู้
ร่วมชุมนุม ดังความเห็นของผู้ชุมนุมคนหนึ่งภายหลังเหตุการณ์ว่า รู้สึกผิดหวังเหมือนกัน แต่อีกใจ
หนึ่งก็ไม่อยากให้ท่านตาย

การชุมนุมยืดเยื้อมาเป็นวันที่ 7 แต่กลุ่มผู้ชุมนุมยังคงยืนหยัดต่อไป โดยกลุ่มผู้ชุมนุมส่วน
หนึ่ง เข้าร่วมในช่วงเย็นหลังเลิกงาน และจะกลับบ้านในช่วงดึกเพื่อพักผ่อน เพื่อเตรียมไปทำงานใน
กลางวัน และจะกลับมาอีกในช่วงเย็น แต่กระนั้นความอ่อนล้าของผู้ชุมนุมก็มีมาก จนทำให้มี
ความคิดที่จะสลายการชุมนุม เพื่อจะรอดูการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่กว่าที่กลุ่มผู้ชุมนุมจะคล้อยตาม
ก็ต้องรอจนถึงเวลา 04.00 น. ของวันที่ 11 พฤษภาคม 2535 โดยนัดกันมาชุมนุมอีกครั้งในวันที่ 17
พฤษภาคม เนื่องจากไม่มีความมั่นใจพรรคร่วมรัฐบาล

ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 แนวคิดของรัฐบาลยังคงเหมือนเดิมคือ ประเมินผู้ชุมนุมว่า
มิได้เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นทางการเมือง ยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาคือ การจัดคอนเสิร์ตร่วม
ใจช่วยภัยแล้ง ที่สนามกีฬากองทัพบก และวงเวียนใหญ่ โดยหวังว่าจะมีผู้ชุมนุมที่สนามหลวง
น้อยลง

ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลได้สั่งการเตรียมการทางทหาร กองกำลังรักษาพระนคร อนุมัติแผน
ไพร่พินาศ ชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นชั้นป้องกัน ให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 19.00 น. โดย ใช้กำลังตำรวจสกัดกั้น
และประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ชุมนุมเลิกกระทำการเอง พร้อมทั้งอารักขาสถานที่
และบุคคลสำคัญ

การประชุมเริ่มต้นเมื่อเวลา 15.00 น. ท่ามกลางคนเข้าร่วมเกือบ 5 แสนคน จนถึงเวลาประมาณ 21.00น. ภายหลังจาก พล.ต. จำลอง ศรีเมือง นำกล่าวปฏิญาณตนแล้ว ก็เคลื่อนขบวนที่จะไปที่ทำเนียบรัฐบาล ขบวนของผู้ชุมนุมเคลื่อนออกจากสนามหลวง มาหยุดอยู่ที่แนว "กำแพงเบอร์ลิน" เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดูแลแนว "กำแพงเบอร์ลิน" ได้รับคำสั่งเด็ดขาด ไม่ให้ผู้ชุมนุมเคลื่อนขบวนผ่านไปได้ขณะที่ผู้ชุมนุมได้ตะโกนกลับไปว่า

"อย่ากั้นเสรีภาพเราด้วยลวดหนาม ให้เราผ่านไปเถอะ เราต้องผ่านไปให้ได้คืนนี้"

เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น ขณะที่ขบวนแรกที่เดินทางมาถึงแนว "กำแพงเบอร์ลิน" ผู้ชุมนุมพยายามขอร้องให้ตำรวจที่รักษาการณ์เปิดทางให้แต่ไม่สำเร็จ ขณะที่มีส่วนพยายามรื้อลวดหนาม จึงได้รับการตอบโต้ด้วยการฉีดน้ำจากรถดับเพลิงเข้าใส่

เมื่อน้ำสะอาดที่เตรียมไว้หมด ทางเจ้าหน้าที่ได้นำจากคลองรอบกรุง ซึ่งเป็นน้ำเน่าเหม็นมาฉีดใส่ผู้ชุมนุม หลังจากนั้นความโกลาหลก็เกิดขึ้น เมื่อทั้งสองฝ่ายตอบโต้กันด้วยการขว้างปาสิ่งของทุกชนิด ที่หาได้ในบริเวณนั้น ขณะที่ผู้ชุมนุมบางส่วนพยายามขึ้นไปบนรถดับเพลิง เพื่อหยุดการกระทำดังกล่าว แต่ก็ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจมองว่าเป็นเจตนาที่จะเข้ามาก่อจลาจล จึงตอบโต้ด้วยการทุบตีทำร้ายประชาชน

รุ่งขึ้น เหตุการณ์ดังกล่าวก็ถูกสื่อมวลชนเผยแพร่ไปทั่วโลก โดยสื่อต่างๆ ได้เสนอข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ประท้วงและรวมตัวของประชาชนชาวไทยที่ไม่เห็นด้วยต่อการบริหารงานและขึ้นรับตำแหน่งของพล.อ. สุจินดา คราประยูร ในขณะที่ พล.ต. จำลองพยายามห้ามปรามมิให้ผู้ชุมนุมตอบโต้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะจะเป็นช่องทางที่จะให้ "มือที่สาม" เข้าแทรกแซง การตอบโต้กันจึงยุติลงระยะหนึ่ง

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณสะพานผ่านฟ้า เป็นเหตุให้รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินเมื่อเวลา 00.30น. ของวันที่ 18 พฤษภาคม ด้วยเหตุผลที่ว่า การชุมนุมที่สะพานผ่านฟ้า มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่จลาจล และการก่อการร้ายหากเหตุการณ์ที่ยืดเยื้อไปเป็นเวลานาน เนื่องจากได้มีการเตรียมเครื่องมือต่าง ๆ เช่น กรรไกรตัดเหล็กขนาดใหญ่ ดุงมือ กระสอบ ฯลฯ

แต่จากคำให้การของประเสริฐ พงษ์เสนีย์ กรรมการกลุ่มประชาธิปไตย ในหนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันที่ 19 พฤษภาคม 2535 ซึ่งอยู่ในที่ชุมนุมด้วยกลับให้ภาพที่ต่างกัน

"หลายคนบอกว่าประชาชนใช้ตะขอ ใช้เชือก ใช้มอเตอร์ไซค์ลาก ซึ่งความจริงมันไม่มีเขาใช้มือเปล่า ถ้าดูภาพจากวิดีโอจะเห็นว่าประชาชนใช้มือเปล่าขณะที่ตำรวจใช้ถุงมือดึงลวดหนาม"

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 รายงานข่าวว่า

“ประชาชนชุมนุมมือเปล่า ต่างพากันฝ่าวงล้อมของตำรวจที่มีอาวุธครบมือ “

จากเหตุการณ์นี้จะเห็นว่าคณะรัฐบาลภายใต้การควบคุมของพล.อ.สุจินดา มีความพยายามที่จะสร้างวาทกรรมผ่านสื่อของรัฐว่าประชาชนที่มาชุมนุมต่อต้านในครั้งนี้มี การเตรียมการมาเพื่อสร้างความรุนแรงจลาจลเป็นอย่างดี เนื่องจากสื่อของรัฐเสนอข่าวว่าประชาชนได้นำอาวุธและอุปกรณ์มา ทำให้ตำรวจและทหารมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความรุนแรงกลับไป รัฐบาลพยายามสร้างวาทกรรมเพื่อตอกย้ำให้เห็นว่าการชุมนุมของประชาชนนั้นมิได้มีการชุมนุม เพื่อความถูกต้อง หากแต่เป็นการชุมนุมเพื่อสร้างความวุ่นวาย ในขณะที่เดียวกันก็พยายามสร้าง วาทกรรมความดีให้แก่ฝ่ายรัฐบาล ว่าจริงๆแล้วมิได้มีความตั้งใจจะใช้ความรุนแรงในการสลาย กลุ่มชน แต่เนื่องจากเหตุการณ์ความวุ่นวายนี้อาจนำไปสู่ความวุ่นวายต่อสังคมส่วนรวม ทาง รัฐบาลจึงจำเป็นต้องทำ

หลังจากนั้นได้มีกลุ่มชายหัวเกรียน สวมเสื้อเกราะในราชการสงคราม นุกเข้าทำลาย สน.นางเลิ้ง และกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน และมีเพลิงลูกไหม้ในเวลา ต่อมา เหตุการณ์นี้เองที่เป็นสาเหตุให้กองกำลังรักษาพระนคร มีคำสั่งนี้เองนำไปสู่การปฏิบัติการ แผนไพรพินาศขั้นที่ 3 ก็คือขั้นปราบปรามรุนแรง ในเวลา 02.30 น. ของวันที่ 18 พฤษภาคม การอนุมัติแผนไพรพินาศขั้นที่ 3 ก็คือการสั่งการให้กองกำลังทหารและตำรวจ ออกมาเผชิญหน้า กับประชาชน

ถึงแม้ว่าแผนการดังกล่าว จะมีการกำชับให้หลีกเลี่ยงการใช้กำลัง และใช้จากเบาไปหาหนัก แต่ตามแผนก็ระบุชัดเจนว่า ถ้าเหตุการณ์รุนแรงจนไม่สามารถควบคุมได้ ผู้ปฏิบัติการก็มีสิทธิ ใช้กำลังปราบปราม ซึ่งรวมถึงการใช้อาวุธปืนยิงประชาชน เพื่อระงับและหยุดยั้งควบคุมได้ ภัย คุกคาม โดยไม่ต้องอนุมัติจากหน่วยเหนืออีกการสลายการชุมนุมครั้งแรกจึงมีขึ้นบริเวณสะพาน มัชฌิมานในเวลา 03.00 น. ด้วยเหตุผลว่าเกรงผู้ชุมนุมล่งล้ำเข้าสู่เขตพระราชฐาน หลังจากนั้นก็ เคลื่อนมาบริเวณสะพานผ่านฟ้า โดยเริ่มตั้งแต่เวลา 04.00 น. ถึงแม้ผู้ชุมนุมจะร้องเพลงสรรเสริญ พระบารมีเพื่อหวังให้เจ้าหน้าที่เลิกปฏิบัติการดังกล่าวแต่ไม่ได้ผล

รุ่งเช้าวันที่ 18 พฤษภาคม ภาพการใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุม โดยเฉพาะภาพตำรวจรวม
 ทุบตีผู้ชุมนุมมือเปล่า ถูกเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนที่มีความโกรธไม่พอใจการใช้
 ความรุนแรง ประกอบกับการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ได้กลับมาชุมนุมกันที่ท้องสนามหลวงอีกครั้ง
 ในช่วงบ่ายวันที่ 18 พฤษภาคม ซึ่งการนำเสนอข่าวของสื่อที่มีชื่อเสียงของรัฐบาลที่แพร่กระจายไป
 อย่างรวดเร็วนั้น แสดงให้เห็นถึงพลังของสื่อ ที่พยายามจะนำเสนอและสะท้อนให้สังคมเห็นถึง
 สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และแสดงให้เห็นถึงผลของการกระทำของรัฐบาล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ
 ประชาชนทำให้ได้รับข่าวสารที่มีข้อเท็จจริงมากขึ้น

เนื่องจากประชาชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงต่อประชาชน ส่งผลให้
 ประชาชนตัดสินใจออกมาสับสนและรวมตัวมากกว่าเดิม ซึ่งจากการประเมินของฝ่ายทหารมองว่า
 หากการชุมนุมในจุดดังกล่าวดำเนินการไปจนถึงเวลาค่ำ เหตุการณ์รุนแรงก็จะเกิดขึ้นเหมือนคืนที่
 ก่อนจึงนำมาสู่การสลายการชุมนุมอีกครั้งโดยเริ่มในเวลา 15.00 น. เริ่มจากสะพานผ่านฟ้าถึงกรม
 ประชาสัมพันธ์ และเข้าจับกุม พล.ต. จำลอง (บันทึกเหยี่ยวข่าว ณ สมรรภูมิถนนราชดำเนิน
 พฤษภาคม, 2535)

ทว่าการกระทำเช่นนี้ก็เป็นการคาดการณ์ที่ผิดพลาด เพราะการปราบปรามด้วยความ
 รุนแรงและจับผู้นำในการชุมนุม ยิ่งทำให้ประชาชนออกมามากขึ้น ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็น
 เป็นความโกรธแค้นต่อรัฐบาล หรือการมาดูให้เห็นข้อเท็จจริง เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจาก
 สื่อของรัฐ มิได้รับความเชื่อถือแต่อย่างใด (ผ่าประชาธิปไตยเลือด, 2535)

ตั้งแต่ช่วงเย็นถึงค่ำ ประชาชนกลับมารวมตัวกันอีกครั้งบริเวณหน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์
 และกรมประชาสัมพันธ์ แต่สิ่งที่แตกต่าง คือ เป็นการชุมนุมที่ไม่มีผู้นำ และมีแนวโน้มที่ผู้มาชุมนุม
 จะระบายความโกรธแค้น กับวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่บริเวณนั้น (บันทึกเหยี่ยวข่าว ณ สมรรภูมิถนน
 ราชดำเนิน พฤษภาคม, 2535)

สิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น บนท้องถนนหลายสายทั่วกรุงเทพฯ ได้มีกลุ่มมอเตอร์ไซด์ ออกมา
 ปฏิบัติการด้วยภารกิจที่แตกต่างกัน บ้างทำหน้าที่กระจายข่าวไปยังประชาชนที่อยู่ตามที่ต่าง ๆ
 และชักชวนกันมาร่วมชุมนุม บางส่วนแสดงออกด้วยการทำลายสถานที่ราชการอื่น เช่น ป้อมตำรวจ
 ตามสี่แยกต่าง ๆ ตู้โทรศัพท์ ฯลฯ ระบายความโกรธแค้นที่เจ้าหน้าที่ใช้ความรุนแรงปราบปราม
 ประชาชน

ผลจากการปราบปรามอย่างรุนแรงบริเวณถนนราชดำเนิน ทำให้โรงแรมรัตนโกสินทร์ กลายเป็นหน่วยพยาบาลผู้บาดเจ็บ โดยความร่วมมือของแพทย์จากโรงพยาบาลต่าง ๆ แต่ในมุมมองของเจ้าหน้าที่นี้คือ "สถานที่สนับสนุนการก่อการร้าย" (บันทึกเหยี่ยวข่าว ณ สมรภูมิตถนนราชดำเนิน พฤษภาคม, 2535)

ดังนั้น "ปฏิบัติการต่อต้านผู้ก่อการร้าย" จึงเริ่มขึ้นเมื่อเวลา 04.00 น. ทหารจำนวน 3,000 นาย ระดมยิงจากกรมประชาสัมพันธ์จนถึงหน้าโรงแรม จากนั้นกำลังทหารจากศูนย์สงครามพิเศษลพบุรี ที่ได้รับข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาว่า กลุ่มคนที่อยู่ข้างในเป็นผู้ไม่ประสงค์ต่อชาติและราชบัลลังก์ เข้ามาปฏิบัติการสลายการชุมนุมในโรงแรม ความรุนแรงในคืนนั้นเป็นภาพข่าวไปทั่วโลก

ผู้ชุมนุมที่ถูกกวาดต้อนมารวมกันในลักษณะเคลยศึกสงคราม ในเช้าวันที่ 19 พฤษภาคม นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมความรุนแรงแล้ว ยังสะท้อนมุมมองของทหารต่อผู้ชุมนุมได้เป็นอย่างดี ตลอดทั้งวันได้มีการออกแถลงการณ์ขององค์กรต่าง ๆ ประณามการใช้ความรุนแรงขณะที่ในต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลไทย ถูกประท้วงทั้งจากคนไทย และชาวต่างชาติในประเทศนั้น ๆ

กลุ่มผู้ชุมนุมที่รอดชีวิตจากการล้อมปราบ ได้มุ่งหน้าไปสู่มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยหวังว่าจะเป็นที่พักสุดท้ายของฝ่ายประชาชน โดยมีกลุ่มแนวร่วมนักศึกษาเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการรวมตัวของนักกิจกรรมหลากหลายกลุ่ม ในมหาวิทยาลัยเป็นแกนนำ

การชุมนุมในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นการชุมนุมที่มีความกล้าหาญ และมีคุณภาพในการต่อสู้อย่างยิ่ง เพราะนั่นหมายถึง หากการชุมนุมยังมีอยู่ คู่ต่อสู้ที่ถืออำนาจรัฐในมือ ย่อมไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างสิ้นเชิง และโอกาสที่ชัยชนะจะพลิกกลับมาเป็นของประชาชนก็ย่อมมีอยู่ (บันทึกพฤษภา 2535 ปากคำประวัติศาสตร์ จากเลือดและน้ำตา, 2545)

ท่ามกลางกระแสความไม่พอใจของประชาชนเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงของรัฐบาลที่กำลังรุนแรงอยู่ขณะนั้นทำให้ฝ่ายรัฐบาล โดยเฉพาะ พล.อ.สุจินดาที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นต้องรีบออกมากล่าวแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งในส่วนี้สามารถนำทฤษฎีตอบโต้สถานการณ์ของบิทเซอร์มาวิเคราะห์ เนื่องจากวาทะนี้เป็นวาทะที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์เร่งด่วน (Exigence) และผู้พูด (Speaker) ในที่นี้คือ พล.อ.สุจินดา ต้องแสดงวาทะให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในตอนนั้นซึ่งมีประชาชนและสื่อต่างๆ (Audience) รอฟังการแถลงข่าวอยู่ ดังนี้

“สวัสดิ์ศรีบริษัพี่น้องประชาชนชาวไทยที่เคารพ ผมอยากจะรายงานสถานการณ์ความเป็นไปในกรุงเทพมหานครให้พ่อแม่พี่น้องประชาชนชาวไทยได้ทราบความจริงเมื่อคืนนี้ ได้เกิดเหตุการณ์ที่น่าความเศร้าสลดใจมาสู่พี่น้องประชาชนชาวไทยประเทศ เป็นความสลดที่ไม่คิดว่าเหตุการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นในประเทศของเรา ทั้งๆที่เจ้าหน้าที่ได้พยายามอดทน อดกลั้น ในการที่จะระงับอารมณ์หรือการกระทำใดๆที่จะก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายขึ้นแก่พี่น้องประชาชนคนไทยที่รัก เพราะต่างก็เห็นว่า เรานั้นเป็นประชาชนคนไทยที่มีความรักชาติรักแผ่นดินด้วยกัน

แต่กลุ่มคนประชาชนพี่น้องชาวไทยที่ได้ร่วมชุมนุมกันส่วนใหญ่ นั้น ได้เป็นเครื่องมือของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ต้องการแสวงหาอำนาจ หรือต้องการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์พระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขไปเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบอื่น”

“ผมอยากจะเรียนให้พี่น้องประชาชนชาวไทยได้ทราบถึงความเป็นจริง เพราะว่าในการชุมนุมกันนั้น ได้มีบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งบุคคลที่ได้รับการจัดตั้งเพื่อมาดำเนินการก่อให้เกิดความรุนแรง มีความชำนาญในการก่อวินาศกรรม เพื่อทำลายสถานที่ราชการ และทำความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินของราชการและเอกชน ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการจำเป็นต้องหาทางยับยั้ง เพื่อไม่ให้เหตุการณ์ลุกลามรุนแรงต่อประเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ที่เกิดขึ้นเมื่อคืนนี้”

“ผมจะเล่าความหลังให้แก่พี่น้องชาวไทยได้รับทราบว่า พื้นฐานความเป็นมาในการคิดปฏิบัติชาติ โดยใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือในการที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ท่านทั้งหลายหรือประชาชนชาวไทย ท่านคงทราบที่ว่า ครั้งหนึ่งได้มีกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยท่านหนึ่ง ซึ่งได้เกิดความขัดแย้งในเรื่องอุดมการณ์คอมมิวนิสต์กับสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยท่านอื่นๆ เพราะว่าสมาชิกท่านนี้นั้นมีแนวโน้มในสายโซ่เวียดจึงได้หลบหนีจากต่างประเทศเข้ามาในไทยและก็ได้ถูกสันนิบาตจับตัว”

“ต่อมาทางรัฐบาลไทยในสมัยนั้น ก็ได้ใช้บุคคลนี้ ในการศึกษาถึงวิธีการที่จะต่อต้านกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย จนกระทั่งครั้งหนึ่งในรัฐบาลสมัยหนึ่ง ได้เชิญท่านผู้นี้มาเป็นที่ปรึกษาในการร่างรัฐธรรมนูญของพรรค คือพรรคสหประชาไทย แต่เมื่อร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาแล้ว สมาชิกพรรคหลายท่านเมื่อได้อ่านดูแล้วก็บอกว่า รัฐธรรมนูญของพรรคนี้ก็คือรัฐธรรมนูญของพรรคคอมมิวนิสต์ ไม่มีอะไรที่แตกต่างผิดเพี้ยนกันไปเลย”

“ต่อมาท่านกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ท่านนี้ได้มีความสนิทสนมกับนายทหารท่านหนึ่ง ซึ่งต่อมาได้เล่นการเมือง ได้มาเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ก็ได้รับเอาแนวนโยบายในเรื่องนี้มาจากท่านกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ผู้นั้น คือแนวนโยบายที่จะปฏิวัติประเทศไทยให้เป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอีกแบบหนึ่ง ซึ่งองค์พระมหากษัตริย์นั้น ซึ่งเป็นองค์พระประมุข ซึ่งไม่มีอำนาจใดๆเลย นั่นคือแนวความคิดของบุคคลผู้นี้”

“ในครั้งหนึ่งบุคคลผู้นี้เคยชวนให้ผมและเพื่อนทำการปฏิวัติ เมื่อผมถามว่าปฏิวัติแล้วจะนำประเทศชาติไปทางไหน การปกครองจะเป็นอย่างไร ท่านก็ไม่สามารถจะตอบได้ พวกเราจึงไม่ยินยอมกระทำตาม แลละท่านผู้นี้ได้ทำการจัดตั้งกลุ่มพลังต่างๆไว้มากมายเพื่อจะดำเนินการให้การปฏิวัติประเทศของตนนั้นบรรลุไปถึงจุดมุ่งหมาย ซึ่งเหตุการณ์เมื่อคืนนี้นั้น คนที่มาเป็นผู้นำในการชุมนุม เป็นผู้ที่มาดำเนินการเป็นหัวหน้าในการที่ก่อให้เกิดความรุนแรงก็ล้วนแต่เป็นบุคคลที่ได้มีการจัดตั้งมาจากกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และอดีตนายทหารผู้นี้ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจึงเป็นการยากที่ฝ่ายรัฐบาลจะสามารถรักษาสถานการณ์ให้เป็นไปเรียบร้อยโดยไม่มี ความรุนแรงขึ้นได้ เพราะว่ากลุ่มชนที่มารวมตัวกันนั้นไม่ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงอันนี้ ไม่ได้ทราบถึงว่ากำลังตกเป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อจะนำไปสู่ความรุนแรงเพื่อที่จะให้เกิดความวุ่นวาย เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย”

“ผมจึงอยากจะเรียนให้พี่น้องทั้งหลายทราบถึงข้อมูลอันนี้ และขอให้ท่านไตร่ตรองให้ดูว่าการดำเนินการที่มีจุดมุ่งหมายบังหน้าว่าเป็นการดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตย ความจริงแล้วได้แอบแฝงสิ่งต่างๆอันนี้เอาไว้ เพราะความจริงแล้ว การดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยไปสู่ระบอบประชาธิปไตยนั้น ก็ได้มีรัฐสภา ซึ่งก็จะมี การดำเนินการในการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ได้มีการกล่าวหาว่ายังเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยโดยไม่สมบูรณ์ ไม่ควรมีการกระทำใดๆนอก รัฐสภา ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายความพินาศให้แก่บ้านเมืองอย่างที่ท่านทั้งหลายได้เห็น ได้ทราบกันแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งซึ่งผมมีความเสียใจอย่างสุดซึ้ง ซึ่งการดำเนินการที่เป็นไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดความรุนแรงนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้ดำเนินการให้ประเทศชาติกลับสู่ความสงบได้ตั้งแต่เช้าวันนี้ ไม่มีการชุมนุมใดๆของประชาชนหลงเหลืออยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเลยแม้แต่กลุ่มเดียว แต่บุคคลเหล่านั้นก็พยายามสร้างข่าวลือต่างๆ พยายามใช้โทรศัพท์โทรไปยังที่ต่างๆ มีการส่งโทรสารไปยังห้างร้าน ธนาคาร พยายามยุยงประชาชนให้ออกมาชุมนุมโดยกล่าวอ้างว่า ขณะนี้มีประชาชนส่วนหนึ่งซึ่งทำการชุมนุมอยู่ ได้ถูกเจ้าหน้าที่ราชการได้ล้อมอยู่ จำเป็นจะต้องออกมาเพื่อช่วยเหลือประชาชนเหล่านั้น”

“ผมขอเรียนให้พี่น้องประชาชนชาวไทยที่เคารพได้ทราบว่า ในขณะที่สถานการณ์ใน กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เมื่อเช้านี้แล้ว ไม่ได้มีการชุมนุมหรือประชาชนกลุ่มใดที่มีการชุมนุมสร้างความวุ่นวายให้แก่กรุงเทพมหานครเลยแม้แต่กลุ่มเดียว บ้านเมืองอยู่ในความสงบทุกอย่าง และกองอำนวยการรักษาพระนคร ก็ได้ออกแถลงการณ์แล้วว่าในขณะที่ถือว่าเป็นสถานการณ์ฉุกเฉิน ห้ามไม่ให้มีการชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า 10 คน เพราะฉะนั้นก็ไม่มีเหตุอันใดที่ประชาชนที่เข้าใจ และอยากจะรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จะต้องออกมาชุมนุมในระหว่างนี้”

“ผมจึงอยากจะเรียนให้พี่น้องประชาชนชาวไทยที่เคารพรักได้ทราบ และขอให้พี่น้องประชาชนชาวไทยทุกท่านอย่าได้ไปเชื่อข่าวลือจากโทรสารหรือจากโทรศัพท์ต่างๆที่มีผู้ไม่หวังดีต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติได้พยายามที่จะส่งข่าวไปยังกลุ่มชนต่างๆ เพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจของชาติต้องได้รับความพินาศเสียหาย ซึ่งคงจะเป็นที่สนใจของบรรดาท่านที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยใช้วิธีการรุนแรง ตัวอย่างของข่าวลือที่ปล่อยออกไปอย่างเช่นว่า ขณะนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้เดิหนือออกไปจากต่างประเทศแล้ว ตัวผมเองนั้นได้ถอนเงินออกจากธนาคารทหารไทย 200 ล้านบาท และได้หนีออกไปต่างประเทศแล้วเช่นกัน นอกจากนั้นยังได้สร้างข่าวลือว่า จะมีการก่อวินาศกรรมที่นั่น จะมีการเผาตลาดหลักทรัพย์ มีการเผาธนาคาร มีความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้น ณ หลากๆจุดในกรุงเทพฯ ซึ่งข่าวต่างๆเหล่านั้น เป็นข่าวที่ไม่มีมูลความจริงใดๆทั้งสิ้น”

“ผมขอกราบวิงวอนให้พี่น้องประชาชนชาวไทยที่รักและเคารพทุกท่าน จงได้อยู่ในความสงบและติดตามข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง ผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์และสถานีวิทยุทุกแห่ง ซึ่งจะได้รายงานความเป็นไปของสถานการณ์ ให้พี่น้องประชาชนชาวไทยได้รับทราบตลอดเวลา เป็นข้อมูลซึ่งเป็นความจริง ไม่ได้มีการบิดเบือนและประชาชนไทยได้รับทราบสิ่งต่างๆจากสถานีวิทยุทุกแห่ง ผมขอเรียนให้พี่น้องประชาชนชาวไทยทั้งหลายได้ทราบว่าคณะรัฐบาลจะรักษาความสงบสุขของประเทศชาติให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย และขอยืนยันว่า ในขณะปัจจุบันสถานการณ์ในกรุงเทพมหานครไม่ได้มีสิ่งใดที่เป็นไปตามข่าวลือ ขอขอบพระคุณพี่น้องประชาชนชาวไทยทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง ขอขอบคุณครับ”

จากการแถลงข่าวของพล.อ.สุจินดาเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรงในคืนก่อนหน้านั้น แสดงให้เห็นว่าพล.อ.สุจินดาเลือกที่จะใช้คำเรียกประชาชนว่า พี่น้องประชาชนที่รัก ตลอด และเรียกข้าๆเพื่อที่จะเน้นย้ำว่า คณะรัฐบาลนั้นเป็นพวกเดียวกับประชาชน นอกจากนั้นยังพยายามหันเหความสนใจ(Diversion)ประชาชนและสื่อต่างๆที่กำลังรับฟังการแถลงข่าว เพราะอันที่จริงแล้วการแถลงข่าวของพล.อ.สุจินดาในครั้งนี้ควรจะเป็นการชี้แจงถึงเหตุผลของความรุนแรง และแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

หากแต่การแถลงข่าวครั้งนี้นักกลับให้น้ำหนักไปที่การอธิบายถึงบุคคลคนหนึ่งที่ถูกอ้างถึงว่ามี ความพยายามที่จะสร้างความวุ่นวายให้กับประเทศชาติ คือพยายามโยนความผิดให้กับบุคคลที่ อ้างถึงว่าเป็นต้นเหตุของความรุนแรงในครั้งนี้ นอกจากนี้ยังพยายามสร้างภาพให้ประชาชนรู้สึก ว่าทางรัฐบาลรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ก็ไม่มีทางเลือกจึงต้องตัดสินใจใช้ความรุนแรงกับ ประชาชน ทั้งๆที่จริงๆแล้วต้นเหตุของการณ์ชุมนุมและความรุนแรงนั้นก็มาจากการเข้ามารับ ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.สุจินดานั่นเอง

ขณะที่พล.อ.สุจินดาออกมากล่าวเพื่อที่จะเบี่ยงเบนความสนใจให้ประชาชนและสื่อทั้งใน และต่างประเทศเข้าใจว่าเหตุการณ์ความรุนแรงครั้งนี้มิได้มีความรุนแรงมากนัก แต่สื่อของไทยเอง กลับแสดงภาพข่าวที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมด้านกระแสหลักโดย การนำเสนอข่าวด้วยการพรรณนาสอดคล้องอารมณ์ และ เลื่อนนำเสนอจุดที่จะเป็นที่สนใจของ ผู้รับข่าว ในรูปแบบต่างๆ เช่น วิธีบรรยาย วิธีแสดงภาพประกอบ ซึ่ง คำบรรยาย และ ภาพเหล่านั้น ล้วนได้คัดสรรมาแล้วว่าจะสามารถเรียกความสนใจและกระตุ้นอารมณ์ของผู้รับสารได้ ดังนี้

“ฝูงชนไหลรวมตัวกันเข้ามายังท้องสนามหลวงตั้งแต่ตอนบ่ายโมงของวันอาทิตย์ที่ 17 พ.ค.ทุกตารางนิ้วเบียดไปด้วยจำนวนคนนับแสน ที่มาด้วยจิตใจตรงกัน พวกเขามาทวงถาม สิทธิและความถูกต้อง” (ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

“ธงสะบัดเพื่อประชาธิปไตยถูกแจกจ่ายไปรอบๆ ผู้ชุมนุมโบกสะบัดรับกับเสียง สุจินดา...ออกไป” (ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

“ขบวนตำรวจที่ร่นไปแต่แรกฮือกลับเข้ามาที่รถอย่างรวดเร็วและวินาทีต่อมา ตำรวจนับสิบก็ ปีนขึ้นหลังคารถ ระดมไม้กระบองในมือกระหน่ำลงไปบนตัวและศีรษะของประชาชน ตำรวจ คนหนึ่งตะโกนว่า “ตั้งแม่...ลงมาข้างล่าง” (ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

“อีกหลายสิบมือภายใต้เครื่องแบบสีทากี้ กระชากตัวของประชาชนที่ชุมนุมอยู่ตรงนั้นตกลงมาข้างล่าง เพื่อมาจับชีวิตภายใต้กระบองและรองเท้าของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์”

(ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

“กลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนด่าตำรวจว่าเป็นฆาตกร ซ้ำแถมจัดการ ในขณะที่ตำรวจร้องทำให้ผู้ชุมนุมก้าวข้ามลวดหนามมา ในขณะที่ตำรวจเป็นฝ่ายขว้างปาอิฐ หิน และวัตถุของแข็งต่างๆ เข้าใส่ผู้ชุมนุม” (มติชน ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

“ผู้ชุมนุมที่รอดตาย ต่างวิ่งหนีล้มลุกคลุกคลานเพื่อเอาตัวรอด แต่มีส่วนหนึ่งที่เคียดแค้น และบางที่เห็นเพื่อนถูกยิงตายไปต่อหน้าต่อตาต่างกล่าวคำสวดออกมาทั้งที่น้ำตายังไหลพราก” (มติชน ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

“เสียงปืนดังอย่างต่อเนื่องอีกครั้งหนึ่ง ทหารเดินทัพไปข้างหน้ากราดปืนขึ้นฟ้าและสองข้างถนนอย่างบ้าคลั่ง ประชาชนวิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต”
(มติชน ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

“คนขับถูกกระสุนปืนคอพับคาพวงมาลัย ส่วนผู้ที่โบกธงชาติปลิวไสวบนหลังคารถท่ามกลางท่ากระสุน และ ผู้ถือพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร่วงลงจากหลังคารถราวกับใบไม้ที่หลุดจากกิ่งก้าน” (มติชน ฉบับวันที่ 18 พฤษภาคม 2535)

รุ่งเช้าของวันที่ 20 พฤษภาคม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์จากประเทศฝรั่งเศส ทรงแสดงความเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเรียกร้องให้คนไทยยุติการฆ่ากันเอง ตลอดทั้งวันมีความพยายามของประชาชนส่วนหนึ่งที่ชุมนุมอีกครั้งที่ถนนราชดำเนิน แต่ก็ถูกเจ้าหน้าที่สลายการชุมนุมทุกครั้ง

กระทรวงมหาดไทยประกาศเคอร์ฟิว ห้ามประชาชนออกจากบ้านในเวลา 21.00- 04.00น. แต่กลุ่มผู้ชุมนุมในมหาวิทยาลัยรามคำแหงยังคงปักหลักอยู่เป็นวันที่ 2 และมีคนทยอยเข้าร่วมชุมนุมกว่า 1 แสนคน

จนกระทั่งจุดจบของความวุ่นวายก็มาถึงเมื่อช่วงค่ำ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ นำ พล.ต. จำลองและ พล.อ.สุจินดา เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้นำพระบรมราโชวาทออกอากาศในเวลา 23.30น. ท่ามกลางเสียงให้ร้องแสดงความยินดี ผู้ชุมนุมในมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้สลายตัวในเช้าวันรุ่งขึ้น

21 พฤษภาคม ตัวแทนนักวิชาการ นักศึกษา ได้เดินทางมาไว้อาลัยผู้เสียชีวิตบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ขณะที่ห้าพรรคร่วมรัฐบาลเมื่อเห็นว่าตกอยู่ในสถานการณ์ที่เปลี่ยงพล้ำ จึงกลับลำด้วยการมีมติเห็นชอบกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ปฏิเสธความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น

การประชุม ครม. ได้มีมติออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมผู้กระทำผิด ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นความพยายามที่จะสร้างวาทกรรมอีกวาทกรรมหนึ่งขึ้นมาว่า ทางคณะรัฐมนตรีได้มีความเข้าใจประชาชนและแกนนำของการชุมนุมในครั้งนี้เป็น การเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน จึงอยากจะเสนอให้มีการออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมผู้กระทำผิด แต่ประชาชนกลับมองว่ารัฐบาลจะออกกฎหมายเพื่อช่วยเหลือตนเองและพรรคพวกเพื่อให้รอดต่อการใช้กำลังกับประชาชนในเหตุการณ์นี้ ท่ามกลางกระแสวิพากษ์วิจารณ์ของสังคม พล.อ. สุจินดาก็ทำในเรื่องที่ร้ายแรงกว่านั้น คืออาศัยอำนาจของฝ่ายบริหารออกพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแทนในวันที่ 23 พฤษภาคม โดยไม่มีการประชุม ครม. แต่อย่างใด ภายหลังจากออกพระราชกำหนดนิรโทษกรรมให้แก่ตนเองแล้ว พล.อ. สุจินดา คราประยูร ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในวันที่ 24 พฤษภาคม 2535 เวลา 11.30น.

เหตุการณ์พฤษภาทมิฬนั้นได้กลายเป็นบาดแผลของการเมืองการปกครองของไทยที่ไม่มีใครอยากให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้กับประชาชนไทยและประเทศไทยอีก ดังนั้นแม้ว่าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้เข้ามาควบคุมการเมืองการปกครองไทยโดยให้สัญญาว่าจะรักษาการแค่เพียง 1 ปี และจะไม่มี การสืบต่ออำนาจนั้น อย่างไรก็ตามยังคงไว้ซึ่งความหวาดกลัวและเคลือบแคลงสงสัยว่าคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้กับประชาชนนั้นจะถูกปฏิบัติตามที่สัญญาไว้หรือไม่ เนื่องจากประชาชนไทยและสังคมไทยได้รับบทเรียนที่ไม่ดีจากการปฏิวัติรัฐประหารของรชช. มาก่อน

ในขณะที่เดียวกันหากเปรียบเทียบกับในปัจจุบัน พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีได้แสดงความมั่นใจว่าในกรณีไม่สืบต่ออำนาจของพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบกและประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ(คมช.)ว่า

“ท่านไม่คิดสืบทอดอำนาจดังที่หลายฝ่ายออกมาวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความวิตกกังวลในเรื่องนี้ เนื่องจากได้รับปากกับผมไว้แล้วว่าไม่มีคุณลักษณะที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี”

ซึ่งในช่วงแรกของการปฏิวัติรัฐประหารโดยคปค.จะเห็นว่า เมื่อสื่อมวลชนสอบถามบุคคลในคปค.หรือนายกรัฐมนตรี ก็จะได้รับคำตอบอย่างสม่ำเสมอว่า ไม่ทางสืบทอดอำนาจแน่นอน แต่ต่อมาคำตอบของพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบกและประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ที่ตอบสื่อมวลชนในการแถลงผลงานดำเนินการในรอบ 6 เดือนของคมช.ซึ่งได้ขอให้ประกาศจุดยืนที่จะสืบทอดตำแหน่ง หรือไม่ รวมถึงตำแหน่งนายฯด้วยนั้นกลับได้รับคำตอบจากพล.อ.สนธิ ว่า (ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 เมษายน 2550)

“ผมเป็นคนไทยคนหนึ่งที่รักชาติบ้านเมือง

คิดว่าอยากจะทำอะไรให้ชาติบ้านเมืองมีความเข้มแข็งก็จะทำ”

การตอบคำถามต่อสื่อมวลชนของ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบกและประธานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ในประเด็นที่ได้เสนอไปข้างต้นนั้น ได้สร้างความสนใจและตกใจต่อประชาชนและสื่อมวลชนค่อนข้างมาก เนื่องจากหากวิเคราะห์จากคำตอบของ พล.อ.สนธิ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีความพยายามที่จะบ่ายเบี่ยงและไม่ได้ตอบคำถามให้ตรงประเด็น นอกจากนั้นคำตอบของ พล.อ.สนธิ ก็มีแนวโน้มที่จะสามารถตีความได้ถึงความไม่แน่นอนว่า คมช. จะมีการสืบทอดอำนาจและ พล.อ.สนธิ จะขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเหมือนในสมัยของ รสช. หรือไม่ ซึ่งต่อมาท่ามกลางกระแสวิพากษ์วิจารณ์และความกังวลของประชาชนที่กล่าวถึงความไม่แน่นอนว่าจะมีการสืบทอดอำนาจของ คมช. หรือไม่นั้น ทำให้ พล.อ.สนธิ ออกมาอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำให้สัมภาษณ์ของตนเอง ดังนี้

“อยากทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ชาติบ้านเมืองมีความเข้มแข็งให้มั่นคง อะไรก็แล้วแต่ที่สามารถที่จะช่วยได้แม้จะเกษียณแล้วก็จะช่วย ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นนายกฯ เป็นอะไรก็ได้เยอะแยะไป”

“ต้องยอมรับว่าเป็นแค่ ผบ.ทบ.และก้าวมารับภาระตรง คมช.ก็ยากยิ่งสิ่งใด ถามว่าเป็นตำแหน่งที่สูงชันและมีความรับผิดชอบขนาดนั้นเป็นความสามารถเราหรือเปล่า คนที่เป็นนายกฯ เรามุ่งหวังเหลือเกินที่อยากเห็นนายกฯ ที่มีทุกอย่างสมบูรณ์พร้อม ตัวผมเองไม่เหมาะที่จะเป็นอย่างนั้น ผมคิดว่ามันไม่น่าจะเป็นไปได้”

แม้ว่ากระแสการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับกรณีกระบวนการในการสรรหานายกรัฐมนตรีซึ่งถือเป็นอีกหนทางในการสืบทอดอำนาจได้เพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังได้รับการยืนยันจาก น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานคณะกรรมการ (กมธ.) ยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้กล่าวระหว่างการประชุมเพื่ออภิปรายร่างรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตราเป็นวันที่สอง เมื่อวันที่ 7 เมษายน ที่โรงแรมเดอะไทด์ รีสอร์ท จ.ชลบุรี ถึงกรณีที่มีการตั้งข้อสังเกตถึงการเขียนถ้อยคำเกี่ยวกับที่มาของนายกรัฐมนตรีในเอกสารพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญราย มาตราว่านายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจาก ส.ส. ว่า

“เรื่องดังกล่าวชัดเจนว่า นายกรัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. คำว่าต้องมาจาก ส.ส.อย่าไปตีความอย่างอื่น เพราะมีความชัดเจนอยู่แล้วว่า นายกฯต้องเป็น ส.ส. คงไม่มีการแต่งตั้งนายกฯ

คนนอก หากไปเขียนว่านายกรัฐมนตรีต้องได้รับการแต่งตั้งมาจาก ส.ส. อาจตีความได้ว่า ส.ส. จะไปแต่งตั้งใครก็ได้ การเขียนว่า นายกฯต้องมาจาก ส.ส. หมายความว่าที่มาต้องมาจาก ส.ส. "

" การแต่งตั้งจาก ส.ส. จะไปแต่งตั้งจากที่อื่นไม่ได้ เวลาเลือกตั้งกันเสร็จ การหาตัวนายกฯ พรรคไหนได้เสียงข้างมาก คนของพรรคนั้น ที่ผ่านการเลือกตั้งมาก็มาเป็นนายกฯ ถ้าเป็นรัฐบาลผสมก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาลผสมจะเลือกใคร การจะเลือกใครคนคนนั้นก็ต่อมาจาก ส.ส. "

"การที่รัฐธรรมนูญใหม่แม้จะมีบทเฉพาะกาล แต่คงไม่นำไปสู่การสืบทอดอำนาจของคสช. เพราะประชาชนจะรู้เนื้อหาทั้งหมดแล้วจะเข้าใจว่า สืบทอดอำนาจหรือไม่ และในฐานะที่ผมเป็นประธานกรรมาธิการพูดได้เลยว่าจะไม่มีช่องทางให้ทหารเข้าไปสืบทอดอำนาจในรัฐธรรมนูญใหม่แน่นอน และผมก็เชื่อว่ากรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญทั้ง 35 คน ก็คิดเช่นเดียวกับผม และยืนยันว่าแนวคิดนิรโทษกรรมให้กับคสช. ไม่ได้มีการหารือ หรือรับใบสั่งมาจากคสช. แต่เห็นว่าคุณไม่สามาถเขียนให้ชัดเจนได้เช่นกันว่า มีการป้องกันการสืบทอดอำนาจในรัฐธรรมนูญ เพราะที่ผ่านมาก็ไม่เคยมีรัฐธรรมนูญฉบับใดเขียนไว้"

"ผมเรียนตรงๆเลยนะว่า การขึ้นหลังเสือแล้วจะลงหลังเสือให้ปลอดภัย ต้องทำให้ประชาชนพอออกพอใจ ผมเรียนตรงๆอีกว่า เท่าที่รู้จักมักคุ้นคนเหล่านี้เขาอยากหมดหน้าที่ใน 1 ปี และกลับบ้านอย่างสบาย ดังนั้นการที่เขาจะเข้ามาสืบทอดอำนาจหรืออะไรต่างๆ ผมเชื่อมั่นว่าเขาไม่คิดที่จะเอาตัวมาผูกพันอีก เท่านั้นเขาก็ลำบากใจอยู่มากแล้ว ผมเคยพูดกับเขา ผมจึงกล้าบอกอย่างนี้"

อย่างไรก็ตามแม้ว่าบุคคลต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการสืบทอดอำนาจของคปค. หรือคสช. ในปัจจุบันจะได้ออกมาแสดงความคิดเห็นและให้สัมภาษณ์หลายต่อหลายครั้งแต่ประชาชนก็ยังคงไม่มั่นใจในท่าทีและการเคลื่อนไหวของคณะ ทั้งนี้เนื่องจากบาดแผลความบอบช้ำของชาติในสมัยรสช. นั้นยังคงอยู่ในความทรงจำของประชาชนไม่สามารถลบเลือนได้

ต่อมาผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ใหญ่อำเภอหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องคือเป็นอดีตทหารหนึ่งในคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากรสช. โดยได้สัมภาษณ์ถึงความคิดเห็นที่มีต่อสถานการณ์การเมืองในอดีตและปัจจุบัน ดังนี้

“เหตุการณ์ในสมัยรัช.เกิดขึ้นก็คล้ายๆกับเหตุการณ์ในสมัยนี้ เพราะในสมัยนั้นก็เกิดจากการที่ประชาชนไม่สบายใจ ไม่ชอบใจการบริหารงานของรัฐบาลชาติชาย จึงทำให้ทหารทนไม่ได้ลุกขึ้นมาปฏิวัติกัน แต่ก็ทั้งนี้อาจจะด้วยเหตุผลอื่นที่เป็นความขัดแย้งระหว่างกันและกันประกอบด้วย

อย่างไรตอนนั้นก็คิดว่าสำเร็จแน่นอน เพราะรู้ว่าประชาชนเขาเบื่อหน่ายเต็มที่แล้วกับการโกงกิน ทหารเองก็หวังดีไม่อยากให้ประชาชนและประเทศชาติเดือดร้อน ในที่สุดก็ปฏิวัติกันจนสำเร็จ เพราะหัตที่ประชาชนเขาเห็นด้วย หากไม่เห็นด้วยก็คงจะแย่เหมือนกัน

ส่วนประเด็นการตรวจสอบทรัพย์สินนั้น เรียนตามตรงเลยว่ามีเจตนาที่จะยึดทรัพย์สินผู้ที่ทำผิดจริงๆ แต่ไม่ได้คิดให้รอบคอบว่า เราก็ไม่ได้มีสิทธิ์ที่ถูกต้องที่จะไปตัดสินเขา เมื่อคำตัดสินของศาลเขาออกมาอย่างนั้น เราก็ต้องยอมรับ ทำอะไรไม่ได้

หากถามความเห็นในสถานการณ์ปัจจุบัน ก็ไม่คิดว่าจะมีการรัฐประหารกันอีกในสมัยนี้ เนื่องจากคิดว่าประเทศชาติเจริญก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่เมื่อทหารตัดสินใจรัฐประหารอีก ส่วนตัวก็ค่อนข้างดีใจ เพราะดูเหมือนว่าสถานการณ์ของประเทศที่ผ่านมาก็แย่เต็มที่แล้ว

เรื่องการสืบต่ออำนาจ ไม่คิดว่าจะมีการสืบต่ออำนาจ เพราะถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นในสมัยก่อนอีก คงเกิดสงครามกลางเมือง ทหารคงทราบดีว่าถ้าทำเช่นนั้น ประชาชนจะทำอย่างไร”

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ใหญ่ว่านหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับคมช.ในปัจจุบันถึงสถานการณ์การเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบันพบว่า ผู้ใหญ่ว่านนี้ก็ยังคงมีความคิดเห็นว่า

“ เมื่อสถานการณ์การเมืองของประเทศชาติพบกับความวุ่นวายสับสนจนไม่มีทางออกแล้วนั้น การปฏิวัติรัฐประหารก็ยังเป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ แม้ว่าจะเป็นวิธีการที่โบราณ หากแต่คณะที่เข้ามาช่วยแก้ปัญหานั้นต้องมีความจริงจังและจริงใจที่จะเข้ามาทำเพื่อประเทศชาติจริงๆ อย่างไรก็ตามผู้ใหญ่ว่านนี้ยอมรับว่า สถาบันทหารมิได้มีความรู้ความสามารถมากพอที่จะเข้ามาบริหารงานการเมืองการปกครองของชาติได้ เนื่องจากสถาบันทหารนั้นมีความเชี่ยวชาญในการรักษาความมั่นคงของชาติเป็นหลัก หากแต่คณะคมช.ก็มีความพยายามที่จะคัดสรรผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาดำรงตำแหน่งต่างๆ เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

กรณีการสืบทอดอำนาจของค.ช.นั้น เท่าที่ทราบและได้ปรึกษาหารือกันมา ยังยืนยันได้ว่าจะไม่มีการสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด เนื่องจากสถาบันทหารทราบว่า ประชาชาติบ้านเมืองต้องการคนแบบใดมาปกครองประเทศ และอย่างที่ได้ออกไปแล้วว่าสถาบันทหารมิได้ถนัดในการบริหารงานการเมือง และเชื่อว่ามิคนที่จะมีความสามารถที่จะมาดำเนินงานได้ดีกว่า”

นอกจากได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับคณะทั้งสองแล้ว ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ อธิการบดีของมหาวิทยาลัยชื่อดังที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองท่านหนึ่งถึงทัศนะเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในอดีตถึงปัจจุบัน ได้ความดังนี้

“แน่นอนว่ารัฐประหารทั้งสองครั้งเกิดขึ้นภายใต้บริบทที่ใกล้เคียงกัน คือท่ามกลางความวุ่นวายของสถานการณ์การเมืองของไทย ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกนำมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งหากถามความเห็นส่วนตัว ผมเชื่อว่ายังคงมีปัจจัยส่วนตัวอื่นๆอยู่เบื้องหลังในการทำรัฐประหารทั้งสองครั้ง แต่ก็ยังคงเป็นการคาดเดาอยู่ในใจ ไม่สามารถหาข้อมาพิสูจน์ได้ แต่ที่นี้เมื่อเกิดเหตุการณ์มาแล้ว สิ่งที่น่าห่วงคือประโยชน์ของชาติที่เกิดต่อจากนี้ ดังนั้นสิ่งที่ประชาชนควรให้ความร่วมมือเพื่อประโยชน์ของชาติคือการร่วมลงประชามติที่จะมีขึ้น”

“ประเด็นในการสืบทอดอำนาจ ความเห็นส่วนตัวของผม ผมเห็นว่าแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ว่าค.ช.จะมีการสืบทอดอำนาจ ถึงแม้ว่าจะมีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าค.ช.คงไม่กล้าซ้ำรอยเดิมในทางกลับกัน ใครจะทราบว่าค.ช.อาจจะนำเอาเหตุการณ์ในสมัยร.ส.มาเป็นกรณีศึกษาและพัฒนาความชอบธรรมในการสืบทอดอำนาจให้เป็นที่ยอมรับก็เป็นได้”

ความคิดเห็นเบื้องต้นเป็นการคาดเดาสถานการณ์ในทัศนะส่วนตัวของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีความรู้เท่านั้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การปฏิวัติรัฐประหารของร.ส.และค.ป.ค. นั้นได้สะท้อนให้ถึงมุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์ว่ายังมีความเห็นว่าการปฏิวัติรัฐประหารยังคงเป็นทางออกที่สามารถทำได้หากประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่สงบเรียบร้อย

จากการสัมภาษณ์บุคคลทั้งสามท่านถึงประเด็นการสืบทอดอำนาจของรัฐบาล พบว่าบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ทั้งสองยังคงมีความคิดเห็นว่าคณะที่เข้ามาทำการปฏิวัติรัฐประหารดังกล่าว ต่างไม่มีความตั้งใจที่จะสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด หากแต่บทสัมภาษณ์ของนักวิชาการ

ท่านหนึ่งในฐานะประชาชนจะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดที่ว่าประชาชนทั่วไปยังรู้สึกถึงความไม่แน่นอนเกี่ยวกับประเด็นการสืบต่ออำนาจของคณะปฏิวัติรัฐประหาร

อย่างไรก็ตามโอกาสในการสืบต่ออำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหรือ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาตินั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีโอกาสเป็นไปได้สองทางคือ พลเอกสนธิ เข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งสมัยต่อไป หรืออีกทางหนึ่งคือเลือกกระทำเช่นเดียวกันกับในสมัยรชช. เหตุการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองของประเทศไทยต่อไปจะเป็นเช่นไรนั้นไม่มีใครสามารถทราบได้ล่วงหน้า หากแต่ผู้วิจัยในฐานะประชาชนไทยที่รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์คนหนึ่งหวังว่าสถานการณ์ของชาติจะดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสมถูกต้องและนำมาซึ่งประโยชน์ของชาติอย่างแท้จริง